

ДАВАР

ГОДИНА 2000.

БРОЈ 20

ЕПАРХИЈА ДАБРОБОСАНСКА - БИЛТЕН МАНАСТИРА ДОБРУНА

ДРУГОВИ - БРАЋА

Добро изабрати своје другове; изабрати их по поштењу и по образовању, тако да у њихову друштву налазимо подстицање на добро. Ништа није опасније од другова само за уживање или веселе браће коју су сјединили пороци и страсти, а не умереност и врлина. „Благо човеку који не иде на веће безбожничко и на путу грешничком не стоји и у друштву неваљалих људи не седи“ (Пс. 1,1).

Кад су већ другови изабрани, онда треба међу њима да влада љубав и верност. Осим тога другови су дужни потпомагати један другог у беди и невољи, па често и жртвовати се један за другог.

Права дружба и пријатељство имају велики морални значај. „Веран пријатељ крепка је одбрана, ко га нађе, нађе благо; добар пријатељ лек је животу“ (Сир. 6,14-15).

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КАНОНСКЕ ПОСЈЕТЕ И СЛУЖЕЊА ЊЕГОВОГ
ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ ГОСПОДИНА НИКОЛАЈА

СЕПТЕМБАР

7. Одржао сједницу са одборницима Црквеноопштинског управног одбора Црквене општине сарајевске и разговарао о превазилажењу проблема у раду ове ЦО
9. На позив Његовог Високопреосвештенства Госп. Игњатија митрополита Ларисе, одазвао се позиву и учинио посјету
10. Са Митрополитом Ларисе и свештенством служио Св. Литургију у храму Св. Ахилија
- после подне посјетио манастир Метеоре и сусрео се са митрополитом Метеора

11. Посјетио Ректора медицинског факултета у Лариси и разгледао новоподигнуту болницу
12. Састао се у Атини са амбасадором БиХ у Грчкој Г. Зуковићем
- посјетио проректора атинског универзитета и председника Грчко-Српског пријатељства
- учинио посјету Архиепископу атинском и цијеле Грчке Г.Г. Христодулу и захвалио на учиненој помоћи српском народу од стране Г. Митрополита, свештенства и грчког народа
- састао се са генералним секретаром министарства за пољопривреду Грчке
14. Служио Св. Литургију у капели владичанског двора у Сокоцу на дан Св. Јоаникија Девичког, осветио кољиво и пресекао славски кољач у славу капеле
16. У храму Свете Тројице у Бања Луци обавио свечани чин заклете Председника и Потпредседника Р. Српске и посланика за Народну Скупштину Р.С., честитао избор и пожелио успјех у раду
- присуствовао инаугурацији новоизабраног Председника Р. Српске Господина Мирка Шаровића и потпредседника Г. Драгана Чавића и свечаном пријему приређеном у хотелу „Босна“ у Бања Луци
17. Присуствовао Св. Литургији у храму Св. пророка Илије у Сокоцу и саслушао програм који је за Дјетињце и Св. Николу припремио и извео дјечији хор „Романијска Лазарица“
18. Присуствовао вечерњи у храму Св. пр. Илије у Сокоцу
19. Служио Св. Литургију у храму Св. пророка Илије на дан своје Крсне

славе Св. Николаја мирликијског арх. и Чуд. и примао госте званице и честитке у Владичанском двору у Сокоцу

20. Други дан Крсне славе примао госте и званице у згради Митрополије дабробосанске у Сарајеву
21. Примео чланове триплатног председништва БиХ на челу са председавајућим Г. Живком Радишићем
24. Присуствовао Св. Литургији у храму Св. пророка Илије у Сокоцу и проповједано и честитао мајкама празник - Материце

28. Службено посјетио Српску патријаршију у Београду
 31. Присуствовао Св. литургији у храму Свете Тројице у Рогатици

ОКТОБАР

20. Са матурантима богословије у Србињу посјетио: Килкис, Саборну цркву у Килкису и школу и примили Благослов Митрополита у Килкису
 - посјетили Солун и учинили помен и прислужили свијеће Српским војницима на српском војничком гробљу Зејтинлик
 - посјетили цркву Светог Димитрија у Солуну, манастир Влатадон и патролошки институт
 - посјетили цркву у Аспровалти, вечерали и преноћили
 - допутовали у Јерисос и поклонили се највећој Светињи српском манастиру Хиландару
 - поклонили се руском манастиру Св. Пантелејмона у Св. Гори Атонској
 - посјетили манастир Ормилију гдје је председник општине приредио вечеру за ученике и професоре и преноћили
 - сутрадан посјетили цркву у Ормилији и наставили пут
 - преноћили у Калампаки
 - поклонили се светињама манастира Метеора (велики Метеори) то је мушки манастир посвећен Преображењу Господњем
 - посјетили манастир Св. Архијакона Стефана (ж. манастир)
 - поклонили се манастирима и светињама у земљи: манастиру Св. Прохора Пчињског, цркви Лазарици у Крушевцу, манастиру Љубостињи, манастиру Жичи и вратили се у Богословију
 21. Поводом преноса посмртних остатака, једног од највећих pjesника српских Јована Дучића, из Америке у Требиње учествовао у свечаности и служио Св. литургију

- са Његовом Светошћу Патријархом Српским Г.Г. Павлом и другим Архиепископима Српске православне цркве у новосаграђеној Херцеговачкој Грачаници у Требињу
 24. Поводом прославе дана Уједињених Народа присуствовао пријему који је приредио амбасадор УН господин Жак Клајн
 25. Присуствовао пријему код г. Данијела Турка правног савјетника високог
 26. Освјештао спомен капелу у Рогатици
 - Присуствовао Академији поводом прославе 2000. година хришћанства која је приређена у Пљевљима - Епископија милешевска
 27. Служио Св. Арх. лит. у цркви Свете Петке у Пљевљима
 29. Освјештао капелу у обновљеном парохиском дому и служио Св. литургију у Благају - Купрес.
 30. У својству Председника МРВ БиХ присуствовао предаји богомоље муслиманима у Козаруши

НОВЕМБАР

- 1-4. Учествовао на сједници Архиепископа Светог Архиепископског Сабора Српске Православне Цркве
 5. Присуствовао Св. литургији у храму Св. пр. Илије у Сокоцу
 - посјетио манастир Добрун и прегледао радове на довршењу новог манастирског конака
 8. Служио Св. Архиепископску литургију у Старој православној цркви у Сарајеву
 - осветио славско кољиво и пререзао славски колач за Крсну славу хора „СЛОГА“ и честитао славу хористима
 10. Службено боравао у Српској патријаршији у Београду
 12. Служио Св. литургију у храму Пресвете Богородице у Травнику и осветио парохиски дом

13. Учествовао на сахрани поч. Драга Мрђе у Босанском Петровцу
 16. Одржао сједницу наставничког вијећа у богословији Св. свештеномученика Петра сарајевског у Србињу
 17. Службено боравао у Српској патријаршији у Београду
 18. Извршио помен на гробу блаженопочившег Митрополита дабробосанског Владислава у манастиру Докмир
 19. Присуствовао Св. литургији у храму Св. пророка Илије у Сокоцу и проповједао на јеванђелску причу: О богаташу и убогом Лазару
 20. Састао се са генералним директором СОД Јахорина г. Ристом Југовићем у Палама
 21. Служио Св. литургију у храму Св. Архангела Михаила и Гаврила о храмовној слави, пресекао славски колач и осветио кољиво у Старој православној цркви у Сарајеву
 25. Поздравио учеснике симпозијума професоре богословског факултета СПЦ и Врхбосанске богословије
 - поздравио учеснике, званице и госте на заједничкој прослави 2000 година хришћанства, одржаној у Саборној цркви у Сарајеву
 26. Служио Св. литургију са епископом милешевским Г. Филаретом у Саборној цркви у Сарајеву
 - поздравио присутне на прослави 2000 година хришћанства у католичкој катедрали у Сарајеву

ДЕЦЕМБАР

2. Благословом Митрополита обављена Св. тајна исповјести и покајања професора, студената и ученика Богосл. у Србињу
 3. Служио Св. литургију и причестио професоре, студенте и ученике богословије у Србињу
 4. Служио Св. литургију у храму Св. пророка Илије у Сокоцу

Еванђеље по Св. Јовану почиње са мистеријом Сина Којега назива *Логосом*. Превести то име са *Реч* или *Глагол* значи осиромашити смисао тога израза на грчком који је, уствари, бескрајно богатији. **ДАБАР** - јеврејска реч - је по смислу блиска појму Мудрости, живог Присуства Божјег и које избија у Прологу четвртога Еванђеља као Светлост и Живот.

Гласник СПЦ (бр. 11, новембар 1970.)

ПОРУКА О БОЖИЋУ

Налазимо се на самом почетку треће хиљадугодишњице рођења Христовог. Од тога великог догађаја под овим небом, овим генерацијама пало је у удео, да доживе крај двехиладите године и да уђу са свим својим психофизичким способностима у трећи хиљадити период хришћанског живљења.

Цео овај процес почео је са послушношћу и смирењем. Стари свет је погазио послушност према своме Творцу и смирење пред својим Богом. Тиме је порушен мост између неба и земље. Послушност и смирење не могу једно без другог.

Што се даље одмичемо од овога великог догађаја, све се више показује непослушност и гордост људска, како међу појединцима, тако и у кући, селу, граду, држави и међу државама. То ствара хаос у души, а затим и изван ње. У тренутку Адамове непослушности и гордости, цео видљиви свет се почео окретати против човека. Како и не би, када је он својом непослушношћу и гордошћу узрок свих противречности које су све до данас, видљиве и присутне међу нама.

У овај свет долази Онај који је изобиље послушности и смирења и од тада се овај свет зове новим светом. По чему је он нов и зашто се назива тако? По томе што је Христос - Богочовек, слободан од греха, а грех је ђаволов изум. Отац зла је ђаво, а данашњи свет му тако много служи и велича га, као некакво божанство. Да, он се овом свету представља као божанство, у пуној својој негацији.

Христос, смирен и послушан долази, као неко нов невиђен до тада такав Човек међу људима. Људи виде дела Његова и чују речи Његове пуне живота и сваке утехе. Пита Он многе: „Видели сте ме и познали“: „да нећете и ви отићи?“, а они одговарају: „Господе, коме ћемо ићи? Ти имаш реч вечног живота“. Ево драги гледаоци и слушаоци једног новог рођења у душама људским! Једног новог храњења вером у обећаног Месију - Христа, чији

рођендан данас прослављамо и поздрављамо се: Христос се роди! Заиста се роди!

Његово рођење у Витлејему, царском граду и дому хлеба, било је пре две хиљаде година. Ми Га мало познајемо, зато што смо мало с Њим. Бог се осећа у молитви, а колико их се данас искрено моли? Ако Га донекле познајемо, знамо Га из скромних удбеника које смо давно читали, а неки ни толико. Божија књига - Свето писмо, допрла је до многих срца у свету. Наћи ће она пута, загреваће она и наша срца, бар преко наше дечице која уче веронауку.

У овом свету има много цркава, али није реч о цркви као грађевини. Поменућу само три, које су неопходне за духовно и физичко узрастање нарочито наше деце. Прва је црква дом рађања, породица; друга је црква освећења - храм (богомолја), и трећа је црква просвећивања - школа. Христос је дошао међу нас да не само нас лично учини црквом, него да ове три цркве споји, како би биле тројица у јединици и јединица у тројици. Да их споји баш онако као што смо ми, од Бога створени, са три најважније духовне особине: разумом, вољом и осећањем. Ево

опет још једне потврде о Христовом рођењу и о нашем рођењу Христом.

Да не набрајам више о потреби Христовог доласка, тј. доласка Бога у људском телу у овај наш огреховљени свет. У Његовом рођењу учествују небо и земља, анђели јављају са неба Његов долазак, а људи се радују испуњењу старозаветних пророштава о овом доласку. Радују се Ономе који их Једини може ослободити од греха, смрти и ђавола. Радост је неизмерна, људске речи су сиромашне да изразе радост и славу Богомладенцу.

Он је онда поручивао, а и сада поручује:

Чувајте се греха, јер је он изум ђавољи, он је нешто најстрашније под овим небом. Не идите онима који и данас воде празне разговоре и говоре јефтине духовитости? Хоћете ли ићи за онима који се лакомислено играју туђим животима? Да ли ићи за онима који уходе и потказују? Да ли за онима који озваничише неистину као истину?

Римокатолици недавно прославише Христово рођење, Муслимани свој велики празник Бајрам, Јевреји свој празник, успомену на доба Макавеја, Хануку, ми Православни данас прослављамо Христово рођење. На нама је да добро схватимо поруке поменутих празника, а оне су: Мир Божији на земљи и добра воља међу људима и народима. Ово би била моја порука о овом великом хришћанском празнику свима, поздрављајући све и свакога поздравом његовог празника.

Верницима православне вере срдечно честитам Христово рођење древним поздравом:

Мир Божији, Христос се роди! Заиста се роди!

Свима гледаоцима и слушаоцима желимо Богом благословену Нову 2001. годину Господњу.

*миџројолић
дабробосански
Николај*

ДРУГОВИ - БРАЋА

Из љубави према ближњему произилази дужност да се старамо о добру ближњег, како духовном тако и материјалном.

Духовно добро човека сачињавају у главном разум и воља, те је и наше старање упућено на развијање тих двеју моћи с крајњим циљем да се постигне вечно спасење. Наше старање обухвата све ближње; али се нарочито истиче дужност васпитања омладине и просвећивања народа.

Разум треба да се обогати са знањем истине у вери, моралу и наукама. У томе се другоме може помоћи поукама, наставом, књигама, предавањима, просветним установама и слично.

Старање о вољи ближњег нарочито је важно, јер од воље зависи карактер човека. На образовању туђе воље утиче се саветима и опоменама, похвалама и прекорима, наградама и казнама, љубављу и ауторитетом. Сви се ови начини морају употребљавати опрезно и постепено, да не би довели до противног деловања. Како сувишна благост тако и претерана строгост могу промашити циљ, а дуготрајна пребацивања и саветовања изазвати само зловољу и упорност.

Јак утицај на вољу има пример, јер у човеку, а нарочито код деце, постоји јак нагон подражавања. Дobar пример више учини него многобројни савети, јер се тиме доказује да се може и остварити оно што се другом препоручује.

Зато је сваки човек дужан да води рачуна о своме животу. Нарочито морају то чинити особе на истакнутим положајима, у које су упрте очи масе и омладине (свештеници, учитељи, образовани и виђени људи, роди-

тељи). Христос каже: „Тако нека светли светлост ваша пред људима да виде ваша добра дела и славе Оца вашег који је на небесима“ (Мт. 5,16).

Исто тако треба образовати савест и осећања ближњег. Средства

за то иста су као и за образовање своје савести и осећања.

Како је и овде, као у сваком послу, потребна помоћ Божја, хришћанин је дужан да се за духовни напредак и спасење ближњег моли Богу.

Против дужности о старању за духовно добро ближњег греша се кад се ближњи обмањује, кад му се неистина, заблуда или лаж износи као истина, те се тако место просвећивања његов ум замрачује.

Лаж је грех против истинитости кад људи говоре не оно што знају и мисле, него нешто друго; кад говоре

оно што ће годити њиховим личним интересима. Лаж је у сваком погледу ниско дело, било да се њоме жели да шкоди, било да се њоме избегава казна, било да се њоме жели добит итд. У свима тим случајевима оскудева љубав и поштовање према ближњима који се на тај начин штете. И кад се лаже без зле намере, кад се истина прикрива неразумљиво, греша се, јер се то не слаже с карактером хришћанским. У Светом писму пише: „Мрске су Господу лажљиве усне“ (Приче 12,22). На другом месту: „Одбаците лаж и говорите истину сваки са својим ближњем, јер смо уди један другоме“ (Еф. 4,25).

Нарочито је саблазан тежак грех који се врши давањем рђавог примера својим животом или преко списа, слика и других средстава (биоскоп). Грех је кад се ово чини и нехотице, али је најтежи грех намерна, хотимична саблазан, јер она прелази у хотимично навођење на грехе. Исус Христос каже: „Који саблазни једнога од ових малих који у мене верују, боље би му било да се обеси камен воденични о врату његову и да потоне у дубину морску. Тешко свету од саблазни! Тешко човеку кроз којег долази саблазан“ (Мт. 18,6,7).

Ако хвалиш самога себе нећеш бити похваљен од Бога. Смањрај за рђаву сваку ону реч којом будеш себе хвалио.

Шта може бити неразумније, него изражити похвале за своја дела од похвалених и немоћних људи, и њим хваљењем презирајући Онога који је моћан да награди дела Њему угодно.

Св. Златоуст

О САВЕСТИ

Савест је способност човека да разликује шта је добро а шта зло, примењујући то сазнање на поједине људске поступке. То је израз унутрашњег или природног моралног закона који је Бог усадио у људску душу. У Светом писму вели се да је Бог положио око Своје на срца људска (Сир. 17,7). Неки дефинишу савест као искру Божју у човеку или као глас Божји у човеку; но те изразе треба схватити у метафоричком смислу, јер глас заблуделе савести није глас Божји.

Деловање савести је непосредно и неодољиво. Чим човек намисли да учини нешто рђаво, одмах се јавља савест његова и опомиње га. После извршеног рђавог дела она нештедимице осуђује. Савест то чини и онда кад нико други не зна за човеков грех. Неки римски моралиста рекао је ово о савести: „Човек носи у грудима својим тужиоца и судију свога. Свакога другога надзорника избећи, али твоју најстрожију и најљућу стражар живи у теби, и његов глас не можемо ничим ућуткати“.

По својој природи савест садржи у себи моралне судове и морална осећања. Морални суд је акт разума, мишао, којом се одређује морална каквоћа дела: да ли је оно добро или зло. Мо-

рално осећање, које се код савести одликује нарочитом силом, је унутрашње стање које изражава допадање према добром делу или одвратност према рђавом делу.

Према улози савест може бити законодавна, која се јавља пре дела, и судска и извршна, која се јавља после дела.

Пре вршења дела савест казује да је дело добро и да га треба извршити, или да је рђаво и да га не треба извршити. Према моралном делу имамо осећање поштовања, а према неморалном осећање одвратности и моралног гнушања. Савест пре дела налаже и заповеда или одвраћа и забрањује, зато се зове законодавна.

После дела, које смо сами слободно извршили, ми судимо да смо поступили добро или рђаво и да смо за свој поступак одговорни, тј. да смо заслужили признање или казну.

Савешћу судимо и о својим и о туђим поступцима, процењујемо их као добре или рђаве. Туђа добра дела прати осећање моралног допадања, дивљења или одушевљења; туђа рђава дела прате осећање недопадања, негодовања, гнушања. Зато што овде савест процењује, суди, зове се судска.

После судске савести долази извршна савест која заслужену награду или казну одмах извршује. Она се састоји у живим моралним осећањима. Ако смо учинили добро дело, осећамо радост која се назива мирна савест; ако смо пак учинили зло, осећамо незадовољство које се зове грижа савест. За добро дело нема на овој свету боље награде од радости и задовољства које даје мирна савест; за рђаво пак дело нема теже казне од гриже савести. У Светом писму пише: „Благо ономе који има мирну савест; он има небо на земљи, а тешко ономе који има немирну савест, он има пакао на земљи.“

Наша савесћ назива се сујарником због тога, што се увек пројави нашој злој вољи, и напомиње нам што треба да чинимо, но не чинимо. И ако нешто не треба да чинимо, а ми то чинимо - осуђује нас. Због тога је Господ савесћ назвао сујарником и заповедио: „Мири се са сујарником својим брзо док си на путу с њим“ (Матеј 5,25), тј. док си у овој свету, како говори св. Василије Велики.

Ава Дорошеј

Причао је авва Дул, ученик авве Висариона:

Када смо једном ишли обалом, ожедним и кажем авви Висариону:

- Авво, врло сам жедан.

А сћарац, помолити се Богу, рече:

- Пиј из мора.

И вода постиде слајка и ја се нађих. Те ја нађуних и свој крчаг, да не бих случајно усјуи ожеднео. Када то виде, сћарац ми рече:

- Зашто си га нађунио?

Рекох му:

- Ојрости ми, учинио сам што да не бих усјуи ожеднео. А сћарац рече:

- Бог је овде, и свугде је Бог.

УОЧИ НОВЕ ГОДИНЕ

Понекад тешко пада човеку да се окрене уназад и погледа у свој минули период живота.

Пређен је кривудасти пут, а на човеком је срцу толико трагова од преживљених радости и жалости, злих и добрих дела, уништених нада, сломљене вере, изгубљеног мира, сујетних успеха... и од чега ли још не.

Прошлост, утиснута у нашу свест, представља заиста велико гробље са крстовима и без крстова, тужних и драгих споменика у зеленилу и цвећу поред гробова, сакривених трњем и забором. Човечији поглед често избегава ове тужне хумке и не жели да мисли о њима.

Благо ономе који је у спокојној прошлости, у дугој ноћи живота, запалио неугасиво кандило добрих дела пред вечношћу, и над својим животом подигао знамење светог крста Христовог - дело, које ће у будућности васкрснути и пламсати у царству вечне небеске светлости по свршетку земаљскога пута.

Благо онима, који су ма и у последњем тренутку живота, стекли благо које чини капитал за живот који почиње покривеном хумком са крстом. Они ће прекорачити праг вечности, и неће сагорети са грешном земљом, о којој свето Писмо говори.

Благо ономе, који помоћу учења Распетога победи у телу смрт и не буде на листи грешника осуђених на смрт, већ се у белој одори праведника појави у предворје преображенога света и сагледа невиђену лепоту новог неба и нове земље!

Благо ономе, који уђе у нови свет вечности, где не влада закон смрти и распадљивости, где сујета и грех немају моћи и бивају сахрањени са својим жртвама на гробљу. Тешко ономе, који не осети лепоту животворне снаге Васкрсења! Приближава се дан, и већ је пред нама, у коме ће правда царевати. Приближавамо се крају где нема ни жалости, јер је жалост плод несавршенства, ни болести ни туге, јер су оне плодови распадљивости и смрти, праха земаљског.

Благо онима, који су у старој години од чистих дела изаткали белу хаљину за дане нове године. Нова година долази. Време не стоји, нити се пространство мења. Слушајте и радујте се, људи, чистог срца. Долази Нова година, коју припремају само чиста срца, испуњена вером у Распетога Господа.

Празник календарске Нове године примљен од свете Христове Цркве само је дан опомене да се приближује последњи час за позитивно смиривање и стицање душевних блага, за дела љубави и милосрђа, за дела покајања и молитве.

Тај празник покајања и молитве празнује у духовној радости свака побожна душа, и то не једном у години, већ свакога дана и часа. Жива људска душа не престаје да страда од грехова својих и свакога тренутка тражи извор живота да се умије на њему. Сваки верни син Цркве слави Бога, радује се Његовом савршенству и тражи помоћ Његову, кроз покајање и молитву.

Сазнање да је сваки од нас неплодна смоква, о којој говори свето Јеванђеље, која заслужује да буде посечена и у огањ бачена никад не напушта човека, који процењује правилно своје дане проживљене у гресима. И онај који себе сматра сличним неродној смокви, свакога часа и дана моли небеског Господара да му подари нови рок за поправљање; да га окрепи и помогне, да би и он могао дати добар плод, и да не буде посечен и бачен у огањ.

Празник Нове године, уствари, треба да буде прожет овим духом.

Сваки побожан и свестан хришћанин кад баци поглед на своју прошлост и види себе као бесплодну смокву у башти духовног живота, нека подигне свој покајни поглед тамо, где је безграничност и вечност, и нека моли помоћ од Онога, Који јединца Сина даде да се распне за нас, да би добио снагу и благодат, без којих ниједан смртни не донесе плод достојан покајања.

Свуцимо са себе одећу нечистих својих дела и обуцимо се у одећу новог живота, по учењу Онога Који нас је створио.

Долази Нова година! Звона са нашег светог храма својим металним звуцима опомиње нас да затрепери-мо покајно као давно нестала харфа великог Псалмопевца:

„Учини ми, Боже, чисто срце, и дух прав обнови у утроби мојој“.

Са вером, покајањем и духовном радошћу: Срећна Нова година! Амин.

СМРТ НЕМАЊИНА

У седми дан месеца фебруара поче нешто мало да поболева часна старост његова. И одмах блажени старац, господин Симеон, позвав мене недостојна и унижена одасвуд, с тихошћу поче ми говорити свете и часне и слатке речи: „Чедо моје слатко и утехо старости моје, сине, слушај моје речи, к мојим речима приклони своје ухо, и, да не оскудевају извори живота твојега, сачувај их у својем срцу. Јер су живот свима који их налазе. Сваком храном храни срце, јер од њих су извори животу. Одбаци од себе опора уста, и увредљиве усне удаљи од себе. Очи твоје нека право гледају, а веће твоје да се крећу на оно што је праведно. Право ходи својим ногама, и путове своје исправљај. Не склањај се ни на десно, ни на лево, јер путове оне с десне зна Бог, а развраћени су они с лева. А ти учи ономе што је право, да ти живот буде у миру. Сине, слушај моју премудрост, к мојим речима приклони своје ухо, да сачуваш моју благу мисао, оно што осећам мојим ти устима казујем.

Чувај, сине, закон оца твојега, не одбацуј поуке матере твоје. Јер је блажен муж, који послуша мене, и човек који путове моје сачува. Не помешај се са безумним. Исправи знања на разум, јер онај који кори зле навући ће на се мржњу, а онај који изобличава нечастивага, порећи ће себе. Не изобличавај зле, да те не омрзну. Изобличићу премудра, и заволеће те. Покажи премудроме кривицу, и биће мудрији, поуку праведноме, и продужиће ти примати је. Почетак је премудрости бољазан Господња, а и знање светих ствари је разум, а разумевати закон помисао је блага. Јер оваквим владањем много ћете поживети, и придодаће ти се године живота“.

И, подигав руке своје, Блажени их положи на врат мој грешни и поче плакати жалосно, и дарујући ми своје слатке пољупце, поче ми говорити: „Чедо моје омиљено, светлости очију мојих, и утехо и чувару старости моје, ево већ приспе време да се растајемо. Ево већ ме отпушта Владика с миром, по речи његовој,

да се испуни што је речено: јер си земља и у земљу ћеш поћи као туђ. А ти не тугуј, чедо, гледајући мој растанак, јер је ово чаша за све општа. Јер ако се овде растајемо, онде ћемо се опет састати, где више нема растајања“.

И, подигав пречисте руке своје и положив их на главу моју, говораше: „Благослове, благосиљам те. Господ Бог бла-

осуђен од Бога, оплакан од анђела, бивајући на смех бесовима, обливан својом савешћу, посрамљен злим својим делима. И пре смрти бивам мртав, и пре Суда сам се осуђујем, пре бескрајне муке собом сам мучен од очајања. Јер тога ради падам к пречасним ногама твојим, клањајући се, не бих ли ја, неисправљени, ради твојих пречасних молитава, добио не-

гословљен помоћи ће спасење твоје. И да ти да уместо земаљскога благодат и милост и царство небеско. И да исправи пут хода твојега, којим из младости од мене пође, имајући са собом нераздвојну, овде и онде моју, ако и грешну, молитву“.

А ја, павши нижице на пречасну ногу његову, са сузама говорах: „Многих и великих дарова наживих се од тебе, блажени господине мој Симеоне, па се показах ја, бедни и неблагодатни, да се не сећам свега, помешах се са стоком неразумном, и изједначих се с њом, бивајући убог добрим делима, а богат страстима, испуњен срамом, лишен божје слободе,

ко мало олакшање о оном страшном доласку Господа нашега Исуса Христа“.

А кад дође осми дан тога месеца, рече ми: „Чедо моје, пошли ми по оца духовног и по све часне старце из Свете Горе да дођу к мени, јер се приближује дан исхода мојега“. И, пошто се испуни заповест, дође мноштво црнаца као мирисни цветови који цветају у тој пустињи. И, кад дођоше к њему, примише један од другогa мир и благослов, и не даде им отићи од себе, говораше им: „Пребудите уз мене, док тело моје светим и часним молитвама вашим опојете и погребете“. А блажени старац од седмога дана, па све

до смрти му, не окуси хлеба ни воде, само се сваки дан причешћиваше светих и пречасних тајни, тела и крви Господа Бога и Спаса нашег Исуса Христа.

У дванаести дан тога месеца видех га да се спрема на одлазак и рекох му: „О блажени господине Симеуне! Ево се већ спрема благи твој исход у покој твој. Већ сам слушао како си благословио наследнике своје, али им и сад дај свој последњи благослов“. А он подигав руке поче са сузама говорити: „Тројице Света, Боже наш, славим те и благосиљам те, и молим те и замишљам те, јер трећи благослов дајем наследницима својим. Господе сведржиоче, Боже отаца наших, Аврама, Исака, Јаковљев и семена праведнога, сачувај их и укрепи у држави, којом сам ја владао, и помоћ пресвете Богородице и моја, ако и грешна, молитва нека је с њима од сада па до века. А дајем им пређашњу заповед: имајте љубав међу собом. Ако ли који од њих испусти из онога што сам им ја установио, гнев Божи нека поједе и њега и семе његово“. А ја сам на све то рекао: Амин!

А кад је прошао дванаести дан тога месеца, рече: „Чедо моје, принеси ми пресвету Богородицу, јер такав завет имам, да пред њом испустим дух мој“. И кад то би извршено, и кад би вече, рече: „Чедо моје, учини љубав, метни на ме расу, која је за погреб мој, и спреми ме потпуно на свети чин, како ћу и у гроб лећи. И простри рогозину на земљу, и положи ме на њу. И положи камен под главу моју, да ту лежим, док ме не походи Господ да ме узме одавде“.

И сви ми гледасмо и плакасмо горко, гледајући на овом блаженом старцу тако неисказану Божју вољу. Јер као што је пређе просио у Бога, па му и даде у држави његовој, тако ни овога часа не хтеде се лишити ни једне твари духовне, па му Бог све и испуни. У истину, браћо моја драга и оци, чудо беше гледати: онај којег се бојаху и трептаху на све стране, сад се могаше видети као један од туђинаца, убог, расом обавит, где лежи на земљи, на рогозини, а камен му под главом, свима се клања, и умиљава, и проси од свих опроштаја и благослова.

А кад наста ноћ, сви се опростише и благословише од њега, па отидоше у ће-

лије да врше службе и да мало отпочину. А ја остадох, и једнога јереја оставих са собом, и остасмо код њега сву ту ноћ. А кад би поноћ, утиша се блажени старац и више ми не одговори. Кад би јутро, и започе црквено појање, намах се просветле лице блаженом старцу, и подигав руке к небу рече: „Хвалите Бога у светињи Његовој, хвалите га и на утврђењу силе Његове“. А ја му рекох: „Оче, кога виде, кад тако говориш?“ А он, погледав на ме, рече ми: „Хвалите га и по силама Његовим, хвалите га и по пресилном царству Његову“. И то рекав одмах испусти пребожанствени дух свој и усну у Господу.

А ја, павши на лице његово, плаках горко за дуго часова, и уставши захвалих Богу што сам видео такву смрт овога предостојног мужа.

Причало се како су неки дошли код авве Агаџиона чувши да он има велику моћ, и желећи да испуштају да ли се он љути, кажу му:

- Ти си Агаџион? Чули смо о теби да си блудник и жорделивац.

А он рече:

- Да, ипак је.

И кажу му:

- Ти си Агаџион, брбљивац и оговарач?

А он рече:

- Ја сам. Ојей му кажу:

- Ти си Агаџион, јерейишк?

А он одговори:

- Нисам јерейишк.

Они га стадоше ѡрекљивајући и жоворити:

- Реци нам, зашто си прихватио све што смо ти рекли, а ову реч ниси прихватио?

Рече им:

- Оно прво пријисујем себи, јер што је на користи мојој души; али биши јерейишк значи биши одвојен од Бога, а је на желим да се одвојим од Бога.

А они, чувши то, задиве се његовом расуђивању и оду учвршћени у вери.

ПОВЕЉА СТЕФАНА НЕМАЊЕ О ЈЕЗИКУ

Чувајте, чедо моје мило, језик као земљу. Ријеч се може изгубити као град, као земља, као душа. А шта је народ кад изгуби језик, земљу, душу?

Не узимај туђу ријеч у своја уста. Узмеш ли туђу ријеч, знај да је ниси освојио, него си себе потуђио. Боље ти је изгубити највећи и најтврђи град своје земље него најмању и најнезнатију ријеч свога језика.

Земље и државе не освајају се само мачевањем, него и језицима. Знај да те је туђинац онолико освојио и покорио колико ти је ријечи поткрао и својих натураио.

Народ који изгуби своје ријечи престаје бити народ.

Постоји, чедо моје, болест која напада језик као зараза тијело. Памтим ја такве заразе и морије језика. Бива то најчешће на рубовима народа, на додирима једног народа са другим, тамо гдје се језик народа таре о језик других народа.

Два народа, мило моје, могу се бити и мирити. Два језика никад се помирити не могу. Два народа могу живјети у највећем миру и љубави, али њихови језици могу само ратовати. Кад год се два језика сусретну, измијешају, они су као двије војске у бици на живот и смрт. Док се год у тој бици чује и један и други језик, борба је равноправна, а кад почиње да се боље и више чује један од њих, тај ће превладати. Најпослије се чује само један језик. Битка је завршена. нестало је један језик, нестало је један народ.

Знај, чедо моје, да та битка између језика не траје дан или два, као битка, међу војскама, нити годину- двије, као рат међу народима, него вијек или два, а то је за језик исто тако мала мјера времена као за човјека трен или два.

Зато је, чедо моје, језик тврђи од сваког бедема. Зато је, чедо моје, боље изгубити све битке и ратове него изгубити језик. Послије изгубљене битке и изгубљених ратова остаје народ. послјије изгубљеног језика нема народа.

Језик је, чедо моје, тврђи од сваког бедема. Кад ти непријатељ провали све бедеме и тврђаве, ти не очајавај, него гледај и слушај шта је са језиком. Ако је језик остао недирнут, не бој се. Пошаљи уходе и трговце нека дубоко зађу по селима и градовима и нека само слушају.

Тамо гдје одзвања наша ријеч, гдје се још глагоља и гдје се још, као стари златник, обрће наша ријеч, знај чедо моје знај да је то још наша држава без обзира ко у њој влада.

Цареви се смењују, државе пропадају, а језик и народ су ти који остају, па ће се тако освојен дио земље и народ кад - тад вратити својој језичкој матици и своме матичном народу.

СПОМЕН ПРЕПОДОБНОГ ОЦА НАШЕГ ЕМИЛИЈАНА МОНАХА

У граду Риму беше неки човек, по имену Викторин, који је од младости живот свој проводио у многим гресима. Он доцније у старости својој дође к себи, и сећајући се грехова својих трепташе од Суда Божјег. И оде у један свети манастир и, умоливши игумана да га прими, он се одрече свих ствари света, и постаде монах. Као монаху би му дато име Емилијан. И одаде се потпуној покорности и послушању, држећи се издатих му заповести и изнуравајући тело своје и дању и ноћу. И имајући непрестано у души својој сећање на смрт, он се стално припремаше за Страшни суд Божји какве ће одговоре дати за грехе своје у дан испитивања. И свагда беше у страху од вечних паклених мука. Таквим страхом он толико укроти и исуши тело своје, да се сва братија, који су из љубави Божје живели у манастиру, дивљаху његовом толиком умртвљењу, смирењу и труду. И сви се стараху да подржавају његово житије и стекну у послушањима његове подвиге, да би таквим многотрудним покајањем очистили грехе своје. Јер га гледаху како из дана у дан гладује, жеђује и на земљу пада, и мало спава, и мучи и сакрушава тело своје, и коришћаху се веома.

Манастир тај налазио се на једној високој планини, која је на једној страни имала пећину. Блажени Емилијан имађаше обичај да касно у ноћи кришом одлази из манастира у ту пећину, и тамо се сву ноћ моли са сузама све до јутрења. Но после много времена примети једном игуман где Емилијан касно по ноћи изађе из манастира. Не знајући куд он то иде, игуман тајом пође за њим. И виде-

вши га где уђе у пећину, он остаде испред ње са намером да га чека док не изађе, да би га испитао због чега одлази у ту пећину. Но кроз кратко време на једанпут небеска светлост, силнија од сунца, обасја целу ону го-

ру, и игуман виде преподобног Емилијана како стоји у пећини са рукама уздигнутим к небу и моли се Богу, и она небеска светлост силази на главу блаженог. Видевши то игуман се ужасну, спопаде га страх, и он дршћући наже бегати у манастир, док су га ноге једва носиле од великог ужаса. И кад стиже пред манастирску капију, он чу глас с неба где говори: Емилијане, опраштају ти се греси твоји! - Игуман, још више ужаснут од тога, побеже у своју келију, и ћутећи очекиваше да сване.

После јутрења, желећи да се братија духовно користе, игуман пред свима упита преподобног Емилијана:

Брате, где си био ноћас? Преподобни се поклони игуману и одговори: У манастиру с братијом сву ноћ се одмарах. Но укорен од игумана и приморан да не скрива милост која се показује грешницима који се истински кају, преподобни Емилијан каза, и мимо воље, целу тајну свој братији, како светлост и глас с неба сиђе на њега с престола милосрђа.

Тада стаде игуман говорити братији: Чујте, браћо моја драга, свемоћни Бог могао би и ћутке опростити грехе овоме брату, али нас ради посла му светлостарну милост своју са гласом, да би срца наша побудио на покајање, и да бисмо знали, и дивили се милости и човекољубљу нашег Творца, како Он није далеко од оних који се истински кају.

После таквог обавештења да су му греси опроштени, преподобни Емилијан проведе остало време свога живота у радости душевној, и оде ка светлости неприступачној да слуша глас радости и веселја у насељима праведних на небесима који ликују вавек.

Причали су како је епископ Оксирина, по имену Аифије, када је био монах проводио врло штежак живој. А када је постао епископ, хтео је да води исти штежак живој и у свету, али му то није успевало. И он падне ничице пред Богом зворећи:

- Није ли можда, због тога што сам епископ, благодаћ одстојила од мене?

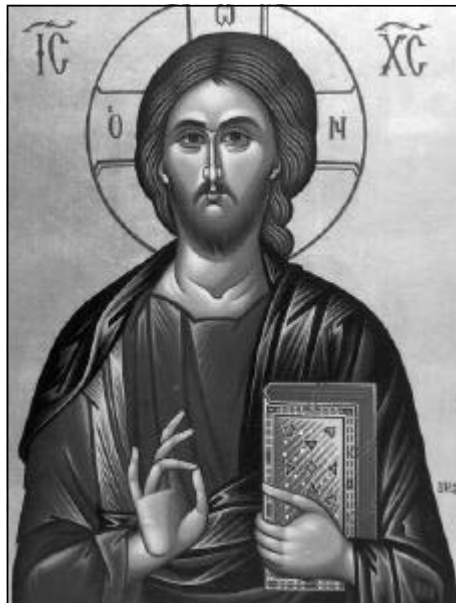
И открије му се:

- Не; али када си био у јустини, и пошто не беше људи, Бог је помагао; а сада си у свету и помажу ти људи.

ЦАРСТВО НЕБЕСКО ЈЕ ДОСТУПНО И ГРЕШНИЦИМА

Божански ученик и апостол, Св. Јован Богослов у дивном Откровењу, сагледавајући тајну будућег суда Божијег видео је на крају Свети град, нови Јерусалим, у коме Господ Исус Христос са изабраним својим ће вечно царствовати. Описао је неизрециву лепоту и славу града тога, рекао је, да ништа нечисто не може ући у њега, и да ће само правда и светиња обитавати у њему. Не може ући ништа нечисто. Без сумње то је место без греховне скверни. Да ли су грешници доступни да живе у том богосветлом граду, да царствују са Христом и да се наслађују славом и блаженством заједно са Анђелима и светим праведницима? Како ће то бити браћо! Значи ли то да је за нас већ затворен улаз у тај свети град, значи ли то да за нас већ неће бити места у будућој слави и блаженству. Сви смо ми грешници. Сваки од нас по природи својој учинио је себе учесником греховне нечистоте и у овом животу не може а да не осећа себе нечистим. Остаје ли нам једино да завапимо: „Авај, ми грешни заувек ћемо бити одвојени од Бога, заувек лишени живота и блаженства вечнога. Не! Увидите браћо, милост Божију, која спасава грешнике. Утешимо се надом на милост Божију према нама грешницима. И ми недостојни можемо ући у дивни и сијајући божанском славом град и ми можемо бити учесници вечног блаженства са Анђелима Божијим и свима светима. Како? Очистивши се од нечистоте и греха. Ми смо грешни и нечисти али ми имамо и средства за очишћење која је Господ, који жели сваком човеку да се спасе, оставио у Светој Цркви и она су нам

дата. То су: пост, молитва, покајање, причешће Св. тајнама. О како ми имамо много средстава и како су делотворна та средства за наше очи-

шћење! Пост чисти тело, молитва освећује душу божанском благодаћу, покајање брише грехе наше, причешћем се сједињујемо са Богом и постајемо свети и непорочни.

Славите браћо! Ми можемо учинити себе небеским грађанима, нама је доступан улаз у вечно Царство Господа нашега и Бога. Од нас зависи колико ћемо желети и тражити милост Божију и вечно благостање. Употребимо за очишћење дата нам спаситељна средства. Пост телесни и душевни, умерено јело и пиће, уздржање од рђавих мисли, жеља, страсти, удаљимо се од светских прелести и саблазни, да правило нашег живота буде: молитва чиста, свакодневна (непрестана) да освећује наша уста и

срце, покајање и скрушеност после сваког нашег великог и малог пада да непрестано молимо Бога да нам опрости грехе наше. И да тако поступамо у свако време, у свете poste као и у наступајућем посту, потребно је бити уздржан и постити, молити се и кајати се. Пост је зато и установљен да би могли више да радимо на очишћењу од грехова и да будемо достојни Царства Божијег. У то време Св. Црква предлаже нам исповест и причешће св. божанским даровима, то су тајне велике и најделотворније за наше очишћење. Прво, исповедање грехова, у потпуности нас очишћује од грехова. Друго, примање св. дарова суштински нас сједињује са Христом што је већ неразрушив залог блаженства нашега и славе вечне у Христу.

Не очајавајте грешници, за своје спасење не мислите да је Царство Божије затворено за вас, али се не предајте нераду и не остајите у греху. Од вас зависи да ли ћете добити или изгубити Царство небеско.

монах Саво Љ. Г.

„Ти се можеш зајиворити у тјесну њећину - говори један боџослов, - можеш имати завезане или изваћене очи; но сунце свакодневно ишћује по своју небеском у необичном величанству и красоти својој“. То се може казати и о вери у Господ Исуса христѡа. Нека би Га људи и одбацивали, нека би зајиварали срце своје од уласка Њеџове блаџади, а дух свој од Њеџове светлосћи, - Он је веран својим обећањима и царује кроз све векове над свим видљивим и невидљивим светом.

Св. Филареј
Московски

ПОСЛЕ ДЕВЕДЕСЕТ ГОДИНА

Још онда кад су Зарожани затурнали вилама орахе на таван; кад су појили врбу и сејали со; кад су ишли четомце у планину те секли чачкалице да ишчачкају зубе; кад су истезали греду, скакали у јарину, уносили прегрштима видело у кућу, и тако даље... била је у неког Живана Душмана, кмета у Овчини, зачудо лепа кћи. Неки је већ почели и просити; али Живан не да ни поменути. Причају да се и побио с неким просцима... Ко зна, лажу, може бити!

Како било да било, тек Живан почео од неко доба много врчати на своју кћер. Он, истина, виче и на осталу чељад по кући, али се ни на кога не осеца онако као на њу.

Једно јутро, баш кад беше зајмила овце да истера на попас, а Живан излете из куће, па се продера:

- Чујеш ти, море Радојка!

- Чујем, тајо! - одговори она полако, а нешто претрну.

- Ако те још једном видим с овцама под оном лужином, слободно не иди ми кући! ... Шта ћеш тамо? Зар нема паше и по другим брдима?

- Та ... оно ... има ... - замуца Радојка.

- Има, јакако! Али нема оног дроње, оног Страхиње, што поваздан ђурлика у двојнице!... Ако ли га домчам - одераћу га!

Радојка само обори очи, па задрхта као прут.

- Гони те овце горе у гај! - повикну Живан, па се врати у кућу као смушен.

Она се упути најлак с овцама навише, пошав у гај што беше одмах изнад куће. Почесто се обзирала и послушавала.

У кући се диже читава врева. Живан праска и виче, рекао би, све поби. Двоје деце побеже напоље плачући.

Радојка окупи овце мало брже, само да одмакне, да не чује тај русвај. Била је то скромна и мирна девојка, као јагње.

Живан је био наopak човек, зато су га и прозвали - Душман. Волео је свадити се с човеком него попити чашу ракије. Че-

сто хоће и да се побије. Откако су га окметили - лепо човек побесне!...

Радојка већ изби с овцама из гаја горе на рудину, па их пусти те се пасом спустише до буквака с ону страну брда. Ту баш поред путање сеоске седе на траву, извади плетиво из плетивачице и узне плести. Није обишла ни две-три игле, а бахну оздо из буквака Страхиња, те пред њу.

- Ух, Страхиња, ала ме уллаши! - рече Радојка и осврте се плашљиво.

- А зар ти овде изјавила овце? - упита Страхиња смешећи се.

- Прођи ме се, море; тајка да ме у топ метне!

- Знам, не да ти да се састанеш са мном.

- Чисто зебем да не наиђе откуд... Остаде код куће. Чини ми се поби ону чељад... Ја побегох да не слушам.

- Рчин човек!... - рече Страхиња.

- Хтеде се јутрос побити са чича-Средојем...

- А зар је долазио? - упита Страхиња брзо и као трже се мало.

- Ко?

- Па чича Средоје.

- Рано јутрос; тајка се тек умио, а он дође.

- Па?

- Па не знам шта су разговарали... Тек тајка се беше нешто развикао. Чича Средоје изиђе, па чисто љутито рече: „Шта дробиш ту? Ако сам ти поменуо, нисам ти главу разбио...“ И оде, а не рече ни збогом!

- Одиста велиш? - упита Страхиња као не верујући.

- Богами, одиста.

- Баш бих волео да ми то ниси казала...

- рече и нешто се окари.

- А што? - упита Радојка као зачуђено.

- Тако!... - одговори Страхиња, па се замисли.

Таман Радојка заусте да га нешто упита, док ти се помоли озго путањом Живан, па подвикну:

- А, ту ли си, лоло!...

- Беже, Страхиња! - врисну Радојка, па побеже к овцама у страну.

- Кући се вуци! - дрекну Живан на њу, па полете к Страхињи цичећи кроза зубе:

- Станиде, лоло, стани!

Страхиња се беше у први мах чисто за безекнуо и застао као укопан. Али кад виде да се Живан не шали, него још сподби и повелики камен да га гађа, а он ти загребе што игда може кроз буквак... Срећа његова те се Живан спотаче преко неке кладе и љосну колико је дуг о ледину... а ко зна шта би било.

Истина, Страхиња је био врло куражан и снажан момак. Мучно би устукнуо да је био ма ко други; али Живан је отац Радојкин, па воли склонити се...

Док је Живан устао из оне кладе, нигде Страхиње, ни Радојке, ни оваца! Он се онда упути путањом преко буквака, гуњајући и псујући онако сам. Оде у нечију њиву да осеца потру. Тешко сад потричарима!...

Радојка је већ одавно стигла с овцама кући. Ни сама не зна куд је прошла и како је дошла. Код куће је затекла сву чељад заплашену. Она жива премрла од страха!... Ко зна шта је чека док се Живан врати.

Рано на Петровдан, још пре сунца, сео је Страхиња код Змајевца, најхладнијег извора у свој Овчини, што је баш поред пута сеоског ниже куће Живанове. Сео је ту да се мало одмори и да запали једну, па ће већ даље. Спреми се да путује некуд. За појасом му два пиштоља и велики нож. Торбу и гуњац спустио поред себе на земљу.

Таман је распалио лулу, а ето ти озго Радојке са судовима. Пошла на воду. Кад виде Страхињу, она се чисто трже и обазре се узверено.

- Ене, ти си, Радојка!... - рече Страхиња, па устаде и затури торбу и гуњац преко рамена.

- А куд си ти тако поранио? - упита Радојка полако и снужено.

- Та ни сам ти не знам - одговори Страхиња и слеже раменима.

- Остаде ли, болан, жив ономадне?

- Ја једва... а ти? - упита Страхиња чисто бојажљиво.

- Не питај!... - рече Радојка и заплака се.

- Знам већ, онај душман... - заусте Страхиња, па само одмахну руком.

- Нема ми већ живота... - наставља Радојка кроз плач.

- Вала, ни мени!... - прихвати Страхиница. - Идем у свет, па што бог да!

- Куда, болан? - упита Радојка и погледа га.

- Куд било... Идем доле у Посавину...

- Благо теби!... А шта ћу ја, једна!

- Шта знаш, трпи! Ваљда ће и том злу бити једном крај.

- Барем да си ти овде... Ако ништа друго, било би ми лакше да те само виђам кашто...

- Аја, Радојка!... Ја те волим као своје очи... Али шта ћу? Онај рчин не да да се узмемо. Казао ми је све чича Средоје. Више ми није вајде ни помињати... Премишљао сам од сваке руке. Друга није, Радојка! Морам се уклонити одавде... Барем док се ти не удаш... А после како буде.

- Зар, болан, одиста хоћеш да одеш?

- Богами, Радојка, одиста.

- А твоја кућа?

- Кућу сам затворио мртвим коцем. Боље нек зарасте у зову и коприву кад не могу бити весео у њој! - рече Страхиница одсечно.

- Баш сам ти ја несрећна! - учини Радојка, па поћутавши мало, додаде: - Кад си баш тако наумио да одеш, а ти немој, болан, далеко!... Ето, можеш и у Зарожју остати. Имаш и тамо својих познаника; имаш, хвала богу, и родбине... Тетка Мирјана, пада ти, чини ми се, баба по мајци, родом је отуда...

- Све је тако, Радојка, али баш не могу... Волим отићи мало даље!

Напоследку, Радојка га поче преклињати да не иде, или барем да не иде далеко. Све узалуд! Стархинеца наумио, па га не може никако намолити ни одвратити.

Она се исплака, што никад дотле; изјада се Страхиница на Живана; рече да се можда неће ни удавати кад јој није било суђено да за њега пође; опрости се с њим, захити воде, па оде плачући навише кући...

Страхиница уздахну, распали боље лулу, одби два-три густа дима, па опучи путем наниже, а почесто се осврташе за Радојком - догод није већ замакла горе у воћњак.

Што је даље Страхиница одмицао, бивало му је све теже. На махове га тако стегне нешто у грлу, рекао би, угушиће га.

Осећа како су му очи пуне суза, па га то чисто наљути, те се мргоди. Испушио лулу брже него обично, па се и нехотице маша за појас, те вади дуван и брже-боље пуни другу...

Кад би наврх Голога брда, стаде мало и погледа онамо у Овчину. Види се кућа Живанова, зграде око куће, гај, по горе рудина. Учини му се као да неко чељаде изиђе из куће... Нико други већ - Радојка. Чини му се, види је како још плаче... Затим погледа мало даље. Види се она лужина, где је Радојка често изгонила овце на попас и где су се састајали и слатко разговарали. Мало више на брдашцу види се његова кућица; чини се одатле ко-

лик добра печурка, није већа. Наоколо мало њивице, нешто поврћа, ливадица. Све лепо уређено...

Страхиница је још у детињству остао сироче, без оца и мајке. Имао је, додуше, неке даљње својте и у Овчини и у Зарожју, али га нико није хтео к себи узети нити се постарати о њему. Само тетка Мирјана распитивала се кашто за њега и дала му једном назувице... Еле, Страхиница се још од малена почео потуцати по туђим кућама. Служио је по Овчини код бољих газда, док је мало одрастао и ојачао. После је отишао по мајсторији. Пристао је уз мајсторе Осаћане и слазо с њима чак доле у Посавину, те градио куће,

вајате и остале зграде богатим Посавцима. Кад је тако спечалио неку парицу, вратио се у Овчину - на оно мало баштинице што му је остало иза оца. Стару кулачу развалио је, па начинио сам ону кућицу и ту живео као вредан и скроман сиромашак...

Сад ће, ето, остати све пусто. Доћи ће сеоска стока те потргати оно мало њивице и утрти оно нешто поврћа. Она лепа кућица обрашће у коров, а ону белу шиндру покриће маховина.

Страхиница уздахну, опет га љуто стеже у грлу; опет повуче два-три густа дима, па похита наниже к зарошком хатару. Пресамари преко Голога брда. Пред њим пукоше дубоке зарошке гудуре, чести шевари и стене, а врло ретке њиве и још ређе куће.

Пут иде баш кроз сред Зарожја, поред вратница кметових. Страхиница помисли и нехотице да би добро било да се сврати мало код Пурка и још неких познаника, те да се алали с њима. Ко зна кад ће се видети. Ти су га људи веома запазили откако се вратио из мајсторије. Додуше, Страхиницу су сад волели сви и по Овчини, осим Живана и још неких, а и по оближњим селима. Само су му неки помало замерали што је „пропалио“ дуван, а још момак.

Онда се тамо врло ретко палио дуван; тек подекоји могао се видети с чибуком у зубима, па и то само од старијих људи, а момчад - никако.

Страхиница се осврте још једном. Од Овчине се ништа више не виђаше.

* * *

Брзо су стигли у Овчину, пред вратнице Живанове. Ту застадоше мало да се договоре шта ће и како ће.

Одмах су се договорили. Страхиница и Ђебо прескочише преко плота, полако уклонише неку грдну каменчину којом беху подупрте вратнице, па их отворише широм. Пурко, чича Мирко и остали ту код вратница. Страхиница и Ђебо прикрадоше се горе до вајата, што беше за добру пустемицу од куће, и ту стадоше.

(наставак на сирани 48)

ПЧЕЛАРСТВО

Црква и њене установе, па и државне власти војевали су против суругата, употребљаваних при изради свећа место чистог пчелињег воска. Ту борбу потпомагали су и пчелари, јер је потискивање чистог воска слабило интерес за пчеларењем и сметало унапређењу пчеларства. Тако је природним путем дошло до међусобног потпомагања између Цркве и пчеларства. Данашња велика оскудица у чистоме воску ову сарадњу треба да појача, а свештеници да бављење пчеларством узму као обавезу вере и позива свог, па да сав утицај свој употребе на то, да се и у маси народа до крајње могућности умножи гајење пчела.

Није пчела корисна само по томе, што нам даје восак и пријатно сладак, хранљив, лековит и у обичајно-молитвеном случајевима употребљавани мед. Она је још велика помоћница воћарства, виноградарства и свију растиња, која преко цвета и ресе плод замећу. Хитра, витка и од свију других инсеката, што по цветовима траже храну, бржа, пчела продре сваког дана у дно безброј цветова и разношењем цветног праха на својој рилици, маљавом телу и ногама врши оплођавање и укрштање. Научници су у Америци испитали, да преко педесет разних растиња искључиво пчела оплоди. Доказано је, да воће и све остало обилатије и савршеније плодове даје у близини пчелињака, а и цвеће савршеније цветове.

Бављење овим благословеним послом је најприродније споредно занимање свештеника. Оно на лак начин, без сопствених поља, без плуга и мотике, без помоћне снаге (надничара), која је днас врло скупа, доноси обилату материјалну, за свештеника још и велику моралну добит. Пчела, њен живот и вредноћа дају пастирству свештеника неисцрпни извор тема за беседовање са парохијанима, кад на-

иђу приликом рада његова око пчела, или кад их буде позивао, да би још кога приволео и одушевио за пчеларење. А бивало је свештеника пчелара, који су дали подстрека и прва пчеларска знања многим доцније прочути пчеларима. Неуморна радљивост пчелина, савршени ред, тачност и правилност у кошници у опште, а нарочито на саћу и ћелијама његовим, апсолутна чистота, строга подела рада, окриљавање матице и општа

пажња према њој, будно стражарење и чување заједничког дома од непријатеља, у отсудним случајевима готовост за употребу жаоке, с којом ће се и живот у одбрану заједнице дати, па, најзда, и изгоњење трутова, - све су ово врлине, које дају повода свештенику, да уз њих, као очигледних примера, развија свој пастирски разговор у духу учитељског позива свог. Такви разговори и рад око пчела опитомљују човека. Пасионирани пчелари махом су у пуном смислу добри људи. Разумно народ преко својих умотворина ласка овој трудбеници: „ој пчелице, Божја угоднице“, јер она даје људима мед као храну и лек, а Богу угађа воском, најчистијом молитвеном жртвом, коју је девичанска пчела прерадила из нектара безбројних цветова.

Поред пријатности слатког укуса и испитане хранљивости, мед је у нашем народу још и многоструки лек. Као такав, а и по чистом и мирисном пореклу своме, он је код нас Словена још у старој дохришћанској вери нашој имао и ритуалног уважења и употребе. И данас ми Срби трагове тог поштовања наших прастарих предака чувамо у лизању уочи Божића меда са бадњака на огњишта настављеног, а и за трпезом на Бадње вече мора га бити и мора се окусити. Код Руса се за Бадње вече кува њихова кућа, негде узвар, од меда и сувог воћа, а негде од меда и свију врста помешаног жита.

*Ћириљремио
о. М.В.*

ОСМА ЗАПОВЕСТ БОЖИЈА: „Не кради“ (2 Мој. 20,15)

Када је Божански наш Учитељ излагао главне основе Свога божанског учења, у беседи Својој на Гори, Он је прогласио заповест своју о љубави према Богу и према ближњему толико важном, да од ње зависе сви закони и сви пророци. Све оно што закони заповедају и све оно што су пророци проповедали и писали своди се, у очима Великог Учитеља, на једно - љубав. Онај човек, који Бога љуби и ближњег свога, већ је тиме испунио цео закон. Употпуњујући ову своју заповест говорио је Христос: „Све што хоћете да вама чине људи, чините и ви њима“ (Мат. 7,12).

Па ипак, поред свега тога, ти Божанском светлосту просвећени Хришћанине, не чиниш тако!

Да ли се можеш свега онога сетити, што си у животу своме учинио ближњему своме, а да себи тога ни пожелети не би смео. Тешко би било набројати све оне неправде, пакости и штете, што људи, из дана у дан, чине један другоме. Ми ћемо се зауставити само на једној неправди, али нажалост врло честој, која у основи руши цео друштвени поредак, а зове се крађа.

Промотрићемо крађу у правој светлости њезиној и у свима облицима њезиним, па ћемо се на концу уверити како су истините речи великог пророка Јеремије: „Тешко ономе, који гради своју кућу не на правди“ (Јер. 22,13).

Већ у Ст. Завету рекао је Бог: „Не укради“! То је света заповест Божија, која је имала да заштити лично право, сваког човека на посед. То је света уредба Божија, без које не би било реда ни поретка у људском друштву. Но зато ипак многи и многи људи, и поред јасне и гласне одредбе Законодавца Бога, дижу руку своју на туђе добро, и на туђој муци хоће себи срећу да граде.

Први грех којим се човек огрешује о туђе добро јесте крађа и отимачина. Није

само лопов онај, који краде туђе и отима. Лопов је и онај, који суделује у туђој крађи, који саветује или заповеда да се ближњему добро оштети. Лопов је и онај, који купује украдене ствари или их сакрива и задржава. Лопов је и онај, који нађе туђу ствар, па је задржи себи. Лопов је и онај, који троши више, него што му прилике дозвољавају. Напослетку лопове је и онај просјак, који проси без нужде,

и тиме одузима милодар ономе, коме је овај толико потребан. „Не варајте се“ - зато и вели св. апостол Павле - „Ни лупежи Царства Божијега неће наследити“ (1 Кор. 6,10).

Други грех против права човечијег на личну имовину јесте превара. Превара у свима облицима својим и свима врстама својим. Лопов и варалица су два рођена брата! Крв од исте крви! Ни за једну једину длаку не разликују се они један од другог. Људима пре Христа било је заповеђено: „Не чините неправде у суду, ни мје-

ром за дужину, ни мјером за тежину, ни мјером за ствари, које се сипају. Мјерила нека су вам права“ (3 Мој. 19,35-36). Боже мој! Колико је још и дан данас савремена ова заповест! Ко је у стању да наброји све оне преваре, које је само предени лакомац просвећеног XX века, могао да измисли. Крива и лажна мера, продавање лоше и покварене робе а под фирмом „одличне“ и „свеже“, искоришћавање туђег незнања и неупућености, помицање међашног камена на њиви - све су то незнатне ситнице у очима савременог морала.

А шта тек да кажемо о читавој оној војсци кајишара и зеленаша! О тим часним и великодушним добротворцима народа свог, који су у свакој несрећи ту, увек приправни да пруже изобилну помоћ брату свом страдалнику, али с тим, да га коначно сасвим упропасте! „Чујте ово“ - вели пророк Амос - „Ви који прождирете убоге и сатирете сиромаше, варајући лажнијем мјерама и ви који купујете сиромаше за новце и убоге за једне опанке: Закле се Господ славом Јаковљевом: нећу никада заборавити ни једнога дјела њихова“ (Амос 8,4-7). А шта мислите каква ће тек казна бити и клетва Божија за оне Хришћане, који то чине?!

Народна пословица лепо каже „Оте, то, проклето“ а премудри Соломон „Благослов Господњи обогаћава“ (Прич. 10,22).

Па може ли благослов Божији бити над оном ствари, која је ближњему на неправедан начин узета? Не! Бог је вечна правда! Он мрзи неправду, прогони је и проклиње је! У Ст. Завету пише: „Ко себи кућу туђим новцем зида, тај купи камење за свој гробни хумак“; а „Добра неправедних пресуше као вода у потоку и одјекну као јака грмљавина за време кише“ (Сирах). А далековиди Михеј назива добра неправедних ватром, која ће им сажећи кућу и сва добра њихова.

Зар све опомене нису доста озбиљне? Зар ове претње нису довољно јасне? Или можда лопови, варалице и зеленаши хоће такову сетву из које ће им изнићи несрећа и клетва Божија? Или хоће да скупљају камење за свој гробни хумак? Или хоће да у својој властитој кући потпале ватру, која ће им сажећи све и праведно и неправедно стечено добро? Или хоће да кроз цео живот свој имају немир и грижу савести, која ће им свако веселје и свако уживање да поквари?

Зар вас животнo искуство ваше не учи и без свега овога, да неправдом стечено добро није никада било трајно! Зар онај који краде, вара и кајшари не прави исто-времено и рупу у своме господарству и што он горе скупи, то му доле исцури! Ви сте сигурни сведоци ако се понеки лопов и обогатио, да је крађа на његовој деци и уничадима била сигурно кажњена. Зар не видите да се на сваком кораку обистињује она народна: „како дошло, тако прошло“?!

Да, али крађа није само грех и срамота, она је и тешка једна болест. Крађа је болест наслеђена! Болест, која прелази са оца на сина, са мајке на кћер.

Тешко вама родитељи ако сте лопови! Јер ви ћете изродити једно ново покољење, лулешко и лоповско поколење, чија ће сва недела ићи на вашу грешну душу.

Истина, можда је неки лопов охрабрен пролазном срећом појединих лопова, у овом греху већ толико огрезао, да се не боји више ни страшне клетве Божије, ни овоземаљске правде. Али ја их отворено питам, колико ће само дуго да траје та њихова срећа? Сигурно не дуже, него до краја њиховог земаљског живота! Хтели они, не хтели, смрт ће једног дана да им одузме сво неправедно стечено добро њихов, а за извесно и много раније, пре него што су могли и очекивати. Св. Јован Златоусти лепо каже: „Зар не видиш сваки дан оне, који умиру, како их на гробље носе и предају црвима, а да од своје куће ништа не понесу, до мртвачког покроба свог“ (Омилије). Или лепа народна песма:

*„Кад човјеку самрт њ дође
Ништа с собом не њнесе
До скршћене бијеле руке
И њраведна дјела своја“.*

Упамти добро грешнице ове мудре и златне речи! Јер у самртном часу твом пробудиће се успавана савест твоја. Глас ће њезин сада у толико да буде силнији у колико си га ти целога живота свог пригушивао. И у самртном часу том, отвориће се очи твоје и ти ћеш бацити мутан поглед свој у црну прошлост своју и видећеш у пуној светлости сва неправедна дела своја. Гле како ће од једном да ускрсну све оне „ситнице и маленкости, које послао са собом доноси“, па све оне ситне

преваре и крађе твоје и како ће једна за другом да се нижу, да се слажу и уздижу у читава брда неправди! О како ће тешко да притисну самртни одар твој! Ти ћеш се отимати, борити и у леденом зноју гушити! И у самртној муци тој, ти ћеш и несвесно бацити поглед свој у будућност своју. Гле, а тамо Вечни Судија твој, очекује душе, које се са животом растају! И ти ћеш да чујеш страшни глас његов: „Идите од мене проклети у огањ вечни“ (Мат. 25,41).

Ово је свршетак свих лопова, свих варалица, свих кајшара и свих зеленаша! „Ко има уши да чује, нека чује“. Амин!

О БЛАГОДАТИ

„Захваљујем свагда Богу своме за вас што вам је дана благодат Божја у Христу Исусу, те се у свему обогатите у њему, у свакој речи и у сваком знању, као што се сведочанство Христово утврди међу вама, тако да немате недостатка ни у једном дару ви који чекате откривење Господа нашег Исуса Христа, који ће вас и утврдити до самога краја да будете беспрекорни на дан Господа нашег Исуса Христа. Веран је Бог који вас позва у заједницу Сина свога, Исуса Христа, Господа нашега“.

„Благодат Божја“ сва је присутна „у Христу Исусу“, као оваплоћеном и очовеченом Богу Логосу. И то занавек присутна у његовом богочовечанском телу, Цркви. И дана свима који су у Цркви. Зато свети апостол и вели: „Захваљујем свагда Богу своме за вас што вам је дана благодат Божја у Христу Исусу“. А у благодати је и спасење, сва богатства божанска и вечна. Због тога свети апостол и додаје: „те се у свему обогатите у Њему“, у Христу Исусу. Нема богатства, које би људи могли зажелети, а да га не нађу у Њему. Као Бог, Он је свебогат. Хоћете ли богатство истине? - Ено, у Њему је свебогатство Вечне Истине. У Њему и свебогатство Вечне Љубави, Вечне Правде, Вечне Мудрости, Вечног Живота; једном речју: сва богатства Тројичног Божанства. То се богатство код хришћана изражава „у свему“, и „у свакој речи и у сваком знању“. Коринћани, као Грци, љубитељи филозофских питања и речитости, нашли су у Христу свебогатство и знања и речитости. Истинско, логосно, божанско знање о свему је у Богу Лого-

су. Хоћеш ли да обогатиш свој ум, или срце, или вољу, - ено, сва су њихова непролазна богатства у Богочовеку Христу. Хоћеш ли да обогатиш тело своје вечитим богатством? Ено тога богатства у бесмртности, у васкрслости, у вазнесености тела његовог богочовечанског. Постанемо ли његови еванђелским животом, ми постајемо сунаследници његови (Рм. 8,17; Гл. 4,7): сунаследници свих божанских богатстава његових. Јер је Он зато и постао човек, да би нам даровао све што као Бог има. Из безграничног човекољубља Он се спустио међу нас, узео на себе наше сиромаштво, да би нас у себи обогатио својим божанским свебогатством. Стога свети апостол и пише хришћанима: Он, богат будући, вас ради осиромаша, да се ви његовим сиромаштвом обогатите (2 Кор. 8,9).

О ВАСИЛИЈУ ВЕЛИКОМ

Причао је неко од сѣараца како је Свети Василије, ђосеѣвиши заједници, након ђригодне ђоуке, рекао иџуману:

- Имаш ли некоџа ко заистѣа има ђослушања?

А овај му вели:

- Сви су они Ѣвоје служе и сѣарају се да сѣасу душу, владико. Он џа оѣеѢ уѣиѢа:

- Имаш ли некоџа ко заистѣа има ђослушања?

А овај му доведе једноџа браѢа и Свети Василије џа узме за служѢѣѣѣа Ѣри јелу. И ђосле јела браѢи му даде да се умѣе. А Свети Василије му каже:

- Доџи, и џа Ѣу ѢеѢи ђосуѢи да се умѣѣш.

А овај Ѣрисѣаде да му Василије ђосѣе воду. А он му вели:

- Када уѢем у оѢѢар, доџи да Ѣе рукоѢолоѢим за Ѣакона. И ђоѢѢио се Ѣако збуде, он џа учини свѣѢѢеником и ђовѣде са собом у еѢискоѢију збоџ Ѣеџовоџ ђослушања.

ЖЕЋ ЗА МИРОМ

„И на земљи мир, међу људима добра воља“.

Ми тражимо општи мир: мир нашим узбурканим душама, мир у нашем појединачном и заједничком раду, мир за срећу деце наше и наших блиских, мир нашем народу и целом човечанству.

Тај чаробни поклич чује се данас широм света, јасан као глас црквених звона.

Људи су жељни мира као путници воде у пустињи. Жељни су мира победиоци и побеђени, робови и господари, целати и жртве. Сви траже мир као никада до сада кроз многовековну историју. Али, ми мира нећемо наћи, док не пронађемо брата у своме ближњем и заједно се не обратимо молитвеном химном своме Оцу небеском:

„Слава Богу на висини, на земљи мир, међу људима добра воља! Слава рођеноме Цару мира! Слава Христу Спаситељу!“

Мира неће бити, док су његов темељ гасови, батине, бомбе и страшне машине за истребљење - плодови цара злобе и деце његове.

„Оче наш... нека буде воља твоја!“ - треба да буде лозинка мира и братства међу људима. Не наша себична воља, већ Господња, света воља!

„Учини ми, Боже, срце чисто!“ (Пс. 50,10) - треба да буде друга лозинка мира, јер се чисто срце, као плаво небо, разастире над целим светом и грли све људе.

Ако те истине буду примљене од човечанства, мир више неће бити недостижни идеал, већ топла стварност.

Човечанству недостаје општи језик за разумевање. Људи данас говоре разним језицима као на Вавилонској кули и не разумеју се. Та вавилонска пометња неће престати, док не проговоре јеванђелским језиком.

Народи личе на велику, бучну шуму, чије се дрвеће бори међусобно за више земље, воде и сунца. Али, на врховима дрвећа те шуме гране тихо говоре једна с другом.

Хришћанство уздиже личности и народе и стишава их. Оно говори општим језиком, којим се морални вођи света могу споразумети између себе и они тихо разговарају о проблемима, који их раздвајају.

Валтер Патер у својој чувеној књизи „о Мариусу Епикурејцу“, описујући кржави бој гладијатора у старом Риму, каже: „Оно што овде недостаје јесте сунце, које није у стању да гледа представе. Будућност припада народу, који буде имао овакво сунце“.

Сила која је нагнала људе да с гађењем одбаце крваву борбу гладијатора је хришћанство. С тога верујемо, да је оно данас једино могуће да учини крај крвавим борбама савремених цивилизованих гладијатора.

„Слава Богу на висини, на земљи мир, међу људима добра воља“.

Та песма мира и добре воље међу људима доживеће свој тријумф тек тада, када је нови апостоли са вером и одушевљењем пренесу у крајеве, где све трешти од цеза незнања, раздора и неправде.

С топлотом вером да ће благодат рођеног спаситеља руководити све нас на путу мира и љубави, и да ће се наша мила, драга домовина развијати и цветати под знаком ањѣоске песме славе, поздрављамо се топло, братски и срдечно у новорођеном Младенцу, поздравом: Христос се роди.

Нека би се у сваком од нас, као некада у витлејемској пећини, родио Богочовек - Христос, живео и царовао вечно. Амин.

О ЧОВЕКУ

*молишва и њоси:
два крила душе божје*

Од свих живих бића на Земљи човек је најчудесније, најтајанственије, најкомпликованије и најнедокученије.

У духовну природу човекову од самог почетка дубоко је усађена жудња за сазнањем истине. Само њему, човеку, између свих живих бића на Земљи, зададе Творац „мучни посао“: да истражује и испитује „све што бива под небом“ (Књига Праведникова 1,13).

Та жудња нема граница.

У почетку човеково интересовање привлачили су предмети око њега: животиње, биље, растиње, потом оно што се налази у утроби Земље и дубинама мора, затим небеска пространства - Свемир, са безбројним сјајним звездама, почевши од најближег нам Месеца па до даљих планета нашег Сунчевог система: Венере, Марса, Јупитера, Сатурна и даље - у бескрај.

Зашто друга жива бића не пројављују то интересовање, ту жудњу за сазнањем истине, која покреће човека на такве подухвате? Зашто њих не муче проблеми постанка, смисла и циља свега што постоји?

Очигледно, човек у себи има нешто што га, и поред извесне телесне сличности са неким другим бићима, дубоко дели од њих и свих других живих бића и уздиже високо над свима.

То је дух, који је нешто невидљиво, нематеријално, неопипљиво, недоступно испитивању, рашчлањавању и анализи - а који је на чудесан и разумљудском несхватљив начин сједи-

њен са материјалним телом у једно биће, једну личност - човека.

То је заиста „чудо“ и „тајна највиша“ како се у своме дивљењу изразио бесмртни владика Његош у своме спеву „Луча микрокозма“.

Чудо - јер су у њему сједињена у једно два света: видљиви и невидљиви, материјални и духовни, пролазни и вечни. Тело човеково припада Земљи, од које је створено, а дух - Богу, од кога потиче. Тело је живо све док дух борави у њему. Кад се заједница ова два елемента раскине, „прах се

враћа у Земљу, како је био, а дух се врати Богу, који га је дао“, учи богонадахнути старозаветни мудрац Соломон (Књига Проповед. 12,7).

Тајна човека пленила је највеће људске мудраце својом тајанственошћу и недоступношћу и у њима изазивала дивљење према премудром Творцу тајанственог човека. Задубљен у ову тајну, свети Григорије Богослов у своме усхићењу кличе: „Каква је ово тајна са мнош! Ја сам мали и велик, унижен и узвишен, смртан и бесмртан, ја сам у исто време земаљски и небески! Једно је у мени заједничко са доњим светом, а друго са Богом; једно са телом, а друго са духом. Са Христом треба да се погре-

бем, са Христом васкрснем, са Христом да будем наследник, да постанем син Божји, чак бог“.

Цео живот човеков на Земљи прође у том вечитом колебању и разстразању између пролазног и вечног, између земаљског и небеског, материјалног и духовног. Тело вуче човека земљи и земаљском, а дух вуче небу и небеском (Галатима 5,17). О човекове воље зависи шта ће у њему преовладати: тело или дух. Свети апостол Христов Павле, који је и сам у себи ову борбу водио, саветује хришћане: „Духом ходите, и похоте телесне не извршујте... Ко сеје у тело (то јест: ко врши вољу тела на штету духа или душе), од тела ће пожњети погибао; а ко сеје у дух, од духа ће пожњети живот вечни“ (Галат. 5,16-17; 6,8).

Да се људи не би варали при избору између земаљског и небеског, Господ их је опоменуо да се опредељују за небеско: „Иштите најпре царства Божјега и правде његове... Јер каква је корист човеку ако сав свет задобије, а души својој науди“? (Матеј 6,33; Марко 8,36).

Сва блага овог света души човековој не користе, пошто су она материјалне природе, а душа је духовне природе. Материјална блага користе телу и похотама његовим, и са телом пропадају, док душа човекова жуди за Богом, највишим духовним Добром.

Од како је грехом првих људи прекинута заједница душе човекове са Богом, од онда се кроз сву прошлост људског рода разлегао вапај човечанства, изнемоглог од лутања и тражења Бога: „Како што кошта тражи Тебе, Боже! Жедна је душа моја Бога, Бога живог!... Боже, Ти си Бог мој, к Теби раним, жедна је Тебе душа моја...

ВЛАДИКА И РАЗБОЈНИК

(истиниѣ доѣаѣај)

У Бога је мир души мојој и спасење моје“ (Псалам 42,1-2; 63,1; 62,1-2).

Пошто своје порекло води од Бога, душа човекова неодољиво стреми Богу и у Њему налази свој живот, крајњи циљ, радост, срећу и блаженство. По дивном упоређењу хришћанских светих отаца, као што риба не може да живи без воде, тако и душа човекова без Бога. Риба угине, кад се извади из воде; тако и душа човекова умире, кад се одвоји од Бога. Или као што одвајање душе од тела значи смрт за тело, тако и одвајање душе од Бога значи смрт за душу. На ову опасност Бог је упозорио прве људе, пошто их је створио, рекавши им да ће умрети, ако преступе заповест Његову (1 Мојс. 2,17). Јер преступање заповести Божје значи одвајање од заједнице са Богом, а ово повлачи смрт душе човекове. Али, на несрећу рода људског, догодило се оно од чега је Бог хтео да сачува људе: они су својевољно отпали од Бога и пали у ропство греха, Сатане и смрти.

Но Бог, који је из љубави створио човека, из љубави је сишао на Земљу као човек, жртвовао се и избавио људе из њиховог троструког ропства, повратио им слободу и омогућио да обнове грехом нарушено јединство са својим Оцем небеским. За ту сврху дао им је потребна благодатна средства, помоћу којих ће душе њихове, као на крилима, да се уздижу ка небу, својој правој отаџбини, где правда, мир, љубав и блаженство вечно царују.

Богомудри свети оци на чело тих благодатних средстава стављају молитву и пост и њих називају крилима душе, помоћу којих се она узноси у небеске висине.

Живан Маринковић

Дуго су трагали за једним разбојником. Једном се он преобуче и дође у град. У граду га полицајци препознаше и кренуше у потјеру за њим. Разбојник је бежао од њих и доспео до владичиног двора; капија је била отворена и он уђе у двориште.

Искушеник га упита: шта жели.

Разбојник није знао шта да одговори, и насумице рече: „Морам да видим владика“.

Владика прими разбојника и упита га шта га је навело да дође к њему.

Разбојник одговори: „Ја сам разбојник, потеря ми је за петама, сакриј ме, иначе ћу те убити“.

Владика рече: „Ја сам стар, не бојим се смрти, али ми те жао. Уђи у ону собу, уморан си, предахни, а ја ћу ти послати да се мало прихватиш“.

Полицајци нису смјели да уђу у владичин двор и разбојник остаде ту да ноћи.

Када разбојник предахну владика дође к њему и рече: „Жао ми је што си се смрзао, што си изгледнео, што те гоне ко вука, али те највише жалим због тога што си толика зла учињо и душу своју огрешио. Мани се злочинства“.

Разбојник рече: „Не, ја се више не могу одвикнути од оног што је рђаво; живео сам као разбојник и као такав ћу умрети“.

Владика га остави, отвори сва врата и леже да спава.

Разбојник устаде ноћу и поче ходати по собама. Било му је чудно што

владика није ништа закључао и што је сва врата оставио широм отворена.

Разбојник се освртао око себе - шта би да украде, угледа велики сребрни свјећњак и помисли: „Узећу ову ствар - она је веома скупа - и отићи ћу одавде, а старца нећу убити“. Тако и учини.

Полицајци се нису удаљавали од владичиног двора и непрестано су вребали разбојника. Чим он изађе из куће, опколише га и нађоше му испод скута свјећњак.

Разбојник стаде порицати, али полицајци рекоше: „Ако ти порицеш своја ранија недела, крађу свјећњака ипак не можеш оповргнути. Хајдемо код владике, он ће посвједочити твоју кривицу“.

Одведоше лопова код владике, показаше му свјећњак и упиташе: „Је ли то Ваша ствар?“. Он им одговори: „Јесте“. Полицајци рекоше: „Од Вас је украо ову ствар, значи да је лопов“.

Разбојник је ћутао, само је као вук колутао очима.

Владика ништа не рече, врати се у собу, узео онда и други свјећњак, парњак овом, пружи га разбојнику и рече: „Зашто си ти, драги мој, узео само један свјећњак? Та ја сам ти оба поклоних“.

Разбојник заплака и рече полицајцима: „Ја сам лопов и разбојник, водите ме!“ Затим рече владика: „Опростите ми, Христа ради, и моли се Богу за мене“.

Лав Толстој

О БРАЧНОМ ЖИВОТУ

Апостол Павле, прописивајући Коринћанима закон о браку, додао је: „Муж да чини жени дужну љубав тако и жена мужу“ (Коринћанима посланица прва, 7,3). Шта је он хтео да изрази овим речима? Зар то да би он чувао за њу новчане приходе, да би чувао њен мираз, да би јој набављао скупочену одећу или пробрану храну, или омогућавао велике трошкове или велики број слуга? Не, говори Апостол, ништа од тога не подразумевам, али говорим о чедности и честитости. Тело мужа не припада мужу него жени. Нека он чува њену сопственост, нека је не умањује и не оштећује. А на шта је, уствари, он мислио када је рекао: „Љубав узвраћати“, за што је он додао: Жена није господар од својега тела, него муж; тако и муж није господар од својега тијела, него жена (Кор. посланица прва 7,4). Дакле, када видиш блудницу, која те саблажњава, привлачи и жели твоје тело, ти јој реци: ово тело није моје, оно припада мојој жени; ја га не смем злоупотребити и дати другој жени. Тако нека и жена поступа. У овоме је потпуна равноправност између жене и муж, мада у другим односима даје веће преимућство мужу и говори овако: Али и ви сваки да љуби онако своју жену као и себе самога; а жена да се боји свога мужа (Ефесцима посланица; 5,33); и још: Јер је муж глава жени; и још: Жене! Слушајте своје мужеве (Еф. посланица; 5,23,22). Такође у Старом Завету је речено: И воља ће твоја стајати под влашћу мужа твојега, и он ће ти бити господар (Постање; 3,16). Како је он овде одредио праву узајамност подчињавања и владања. Јер рећи:

жена није господар свога тела, него муж; тако и муж није господар од свога тијела, него жена, значи одредити некакву пуну равноправност. Како је муж господар њеног тела, тако је и жена господар његовог тела. Зашто је он одредио такву равноправност? Зато, што је тамо потребно преимућство; а када се ради о чедности и чистоти, онда муж нема никакво преимућство пред женом, него се кажњава исто као и она ако наруши законе брака: и то је правилно. Јер жена није дошла код тебе, оставила оца и матер и целу породицу, да би била подвргнута увредама, да би ти узимао ниску служавку уместо ње, да би јој чинио многе непријатности; ти си у њој узео сапутницу, другарицу у животу, слободну и равноправну. Уистини, зар није неразборито - добивши мираз показивати добро расположење и не умањивати га, а то што је драгоцене и од мираза, чедност и чистоту и тело своје, које припада жени, развраћати и скрнавити? Ако ти потрошиш мираз, одговараћеш пред тастом; а ако изгубиш чедност, тада ћеш одговарати пред Богом, који је установио брак и поверио ти жену. А да је то праведно, послушај како говори Павле о прељуби: који дакле одбацује, не одбацује човјека него Бога, који је дао светог Духа својега у вас (Солунјанима посланица прва, 4,8). Видиш ли, како реч Божија сугерише, да се прељуба не састоји само у томе, када човек ожењен чини блуд са удатом женом, него и са било којом блудницом? Како за жену, која има мужа ми говоримо да прави прељубу, са слугом ли згреша, или било с ким. Тако и за му-

жа ми морамо рећи да чини прељубу, када он, који има супругу, греша са својом робињом или са било каквом јавном блудницом. Не треба занемаривати своје спасење и дати душу своју ђаволу због овог греха. Одавде долазе многе несреће, које разарају многе породице, и много раздора. Од овога престаје љубав и уништава се добро расположење. Немогуће је да чедан човек презире своју жену и да је било када занемарује, као што је немогуће да развратан и разудан човек воли своју жену, па била она лепша од свих. од чедности се рађа љубав, а од љубави безбројно благо и срећа. Према томе, сматрај да су друге жене од камена, знајући да ако после брака погледаш похотљивим очима на другу жену, чиниш грех прељубе. Сваки дан понављај у себи ове речи: и ако осетиш да се у теби јавља пожуда према другој жени, а због тога се твоја жена чини теби непријатном, тада уђи у унутрашњу собу, отвори ову књигу, узми за посредника Павла, непрестано понављајући ове речи, угаси пламен. Тако ћеш опет пожелети своју жену зато што таква жеља неће уништавати твоје добро расположење према њој. И не само да ће жена бити пожељнија, него ћеш и ти сам бити поштованији и племенитији. Не, уистину нема ничега срамнијег за човека од тога да чини блуд после брака. Он осећа стид не само пред тастом, пријатељима, незнанцима, исто и пред робињама. И није га снашло само то зло, него и сам његов дом му се чини као неснасна тамница у том тренутку када му је пред очима вољена и када непрестано машта о блудници.

Хоћеш ли да знаш тачно како је велико то зло. Замисли, какав живот воде они, који сумњају у своје жене, како им је непријатна храна, непријатно пиће. Њима се чини да је њихов сто пун отрова, и као од заразе беже они од свога дома пуног безбројних зала. Они немају сна, мир им не доноси ни ноћ, ни друштво пријатеља, ни зраци сунца. И сами бели дан несносан је за њих и то не само тада када види да му се жена предаје прељуби, него и онда када сумња у њу. Помисли, да и жена супруга трпи исто то. Када чује од некога, или само сумња, да си се предао блудној жени. Мислећи тако, избегавај не само да чиниш прељубу, него не дај повода за сумњу. И ако жена сумња без повода, ти је умири и разувери. Не ради она то због мржње или поноса, него због бриге и због тога што се боји за своју сопственост. Твоје тело, како сам ја горе казао, је њена сопственост, а сопственост је драгоценија од свекавог имања. Не вређај је у најважнијем предмету и не наноси јој самртну рану. Али, ако је презиреш, побој се Бога, осветника за таква дела и који прети несносним казнама за такве грехе, јер о онима, који се осмеле да то ураде, Он говори: Гдје црв њихов не умире, и огање се не гаси (Марко 9,48). Ако се ти не бојиш тога што долази, онда се уплаши барем садашњости, јер многи од тих, који се везују за блуднице и овде: злочинце ће злом смрти поморити (Матеј 21,41) и пострадаће од сплетки разузданих жена. Пошто оне, настоје увек да отклоне човека од његове животне сапутнице, која је везана са њим браком, а да би га подчиниле својом љубављу, прибегавале су чинима, магијама и употребљавале су и многе чари. Подвргнувши га на тај начин те-

шкој болести, предајући га труљењу и дуготрајном распадању и навукавши на њега хиљаду зала, лишавале су га правог живота. Ако се ти, човече, не бојиш пакла, а ти се бој њихових чари. Када се ти због такве распуштености лишиш Божанске потпоре и вишње помоћи, тада ће блудница, смело те узевши, призивајући своје зле духе, чарајући и чинећи сплетке, веома ће лако нашкодити твом спасењу и изложити срамоти и подсмеху целом граду, тако да се нико не сажали на твоју несрећу. Нећу да говорим само о губитку иметка, о свакоднев-

ним сумњама, о охолости, о дрскости и о вређању које чине блуднице глупацима; то је чемерније од хиљаду смрти. И ти се не срамиш, не црвениш, ти не желиш у земљу да пропаднеш? Како можеш ући у цркву и подићи руке ка небу? Како ћеш призвати Бога устима којима си љубио блудницу? А ти не дрхтиш, реци ми, и не бојиш се, да ће накада муња, која падне одозго, сажећи твоју бестидну главу? Иако си се ти сакрио од твоје увређене жене, не можеш се сакрити од свевишећег ока. Ево како је Премудри одговорио прељубнику, који је говорио: тама и стење су око мене, кога да се бојим: очи Господње су безброј пута светлије од сунца, и виде све путеве човечије (Сри.

23,26-28). На све то и Павле је рекао: сваки да има своју жену, и свака жена да има својега мужа. Муж да чини жени дужну љубав, тако и жена мужу (1 Кор. 7,23). Јер с усана туђе жене капље мед, и за време заслађује грло твоје, али јој је пошљедак горак као пелен, оштар као мач с обје стране оштар (Приче Соломонове 5,3,4).

Пољубац блуднице носи отров, отров тајни и скривен. Зашто ти јуриш за задовољствима, која те воде ка осуди, ка пропасти, наноси ти неизлечиву рану, када можеш добити задовољство и сигурност и мир и част и лепоту и мирну савест; а тамо је велики чемер, велика штета, стална осуда. И мада те нико од људи није видео, савест ће те увек прогањати, и ма куда пошао, она ће бити са тобом увек, гласно те осуђујући и изазивајући те. На тај начин онај који тражи задовољство нека избегава општење с блудницама, зато што нема ничега чемернијег од те навике, ничега непријатнијег од тог општења, ничега порочнијег од такве нарави. Нека ти је као кошута мила и као срна љупка; благословен да је извор твој (Приче Соломонове 5,19. 18). Када већ имаш чист извор воде зашто идеш у мочвару пуну блата, која мирише на пакао и неизрециве казне? Какво ћеш наћи оправдање, какав опроштај? Ако осуђујемо и кажњавамо оне који се препуштају блуду пре брака, слично човеку обученом у прљаву одећу, тим пре ћемо осуђивати и кажњавати оне који то чине после брака. Јер тада је двоструки и троструки злочин. Зато што су се они који се наслађују задовољством упустили у такву распушност и зато што то није само блуд, него и прељуба, а то је најтежи грех.

П.Д.

УНИНИЈЕ (МАЛОДУШНОСТ, КЛОНУЛОСТ, ЧАМОТИЊА)

Униније је клонуло, малаксалост душе, а малаксала душа, не имајући оно што јој је својствено по природи (бодрост и срчаност), не опире се храбро искушењима.

Униније не може да захвати очврсле душе, као што се ни добро учвршћено дрво не савија од напора ветрова.

Очи унилога непрестано се осврћу на врата, а мисао његова стално машта о посетиоцима. Шкрипну ли врата, и он скаче; зачује ли глас, и он гледа кроз прозор, и не одлази од њега, док му се не досади. Читајући књигу, он често зева и дрема, трља лице, протеже се подижући руке, одвраћа очи од књиге, дуго гледа на зид. Вративши се да види крај текста, броји странице, шара по њима и, најзад, склапа је и оставља...

Као што болесник не може да поднесе тешко бреме, тако и унил није у стању да испуни Божје дело, јер у онога су телесне силе у растројству, а у овога је нестало душевних сила... (Нил Синајски).

Душа рањена овом разорном страшћу успава се за свако стремљење ка добродетели и контролисање својих духовних осећања (Јован Касијан).

Униније - то је издаја самог себе

Ко се предаје унинију (малодушности, клонулости, чамотињи) тај издаје самог себе. Храбро срце помаже души у борби против зла, а униније, напротив, помаже злу против душе...

Неки се предају унинију, говорећи: Како ћу да испуним заповести Божје, кад сам слаб и грешан? Али ако се човек реши да остави грехове своје, покаје се искрено и запроси од Бога помоћ, покајање га препорађа у нов,

свети живот, а Господ га укрепљава благодаћу својом, и њему подвиг постаје лак и пријатан... (ава Исаија).

Како се униније побеђује

Сећање на смрт и казне јесте мач против демона унинија...

Будимо чврста срца зато што је слабост срца противна добродетели. Не будимо малодушни, ако нас захвати униније, него сами себе присиљавајмо, слично бодром путнику. Путник кад почне да слаби на путу, не одриче се циља даљег путовања, него теши себе речима: „Још мало, и доћи ћеш до конака, и одморићеш се“. И Господ, видећи како ми принуђавамо себе, даће нам санге и олакшати напоре...

Који се предаје унинију далеко је од трпљења, као болесник од здравља. Добродетељ се познаје у трпљењу. А трпљење се обнавља и учвршћује, кад је ум заузет божанским поучавањима. Овим се ум гоји и стиче снагу, као тело од храњења здравим јелима. А ако ум одступа од ове благодати, он ће осиромашити и онемоћати. Зато храни ум свој божанским поукама и делима.

Блажен је онај који сваког часа негује у себи лепе и добре мисли и који је надом победио лукаву страст унинија, с којом се боре подвижници Господњи.

Блажен је који је себе у делу Господњем уподобио храбром војнику који се бори и побеђује непријатеља...

Једном брату пред бденијем јавила се мисао: „Данас се одмори и немој ићи на бденије“. Али јој он одговори: Ко зна, сутра, можда, нећеш ни устати, зато треба устати данас. И за време рада јавила му се иста мисао: „Од-

мори се данас, а сутра ради“. А он јој је одговорио: Не, данас ради, а о сутрашњем дану брине се Господ... (Јефрем Сирин).

Од унинија лечи трпељивост и присиљавање себе на вршење Божјих дела. У сваком делу одреди себи меру и не остављај га пре него што га завршиш. Исто тако моли се разумно и усиљено, и дух унинија побећи ће од тебе... (Нил Синајски).

Главна што у нама производи дух унинија јесте то што он ослабљује, одбија од рада и учи лењости и нераду. Зато ће и главно оружје против њега бити: не одступај од посла, држи се посла. У том погледу као лек од унинија можемо да примимо рецепт светог апостола Павла: „Молим вас, браћо,... старajte се да живите више у миру, да се бавите својим пословима и да радите својим рукама“ (I Сол. 4,10-11).

Овде се запажају три момента: 1. Живети у миру - што значи избегавањем гунгуле и бучне скупове; 2. бавити се својим а не туђим пословима; 3. проводити време у раду а не у беспосличењу.

Као допуна горњем рецепту светог апостола Павла служи Његова наредба Солуњанима да се одвоје од сваког брата који живи неуредно (II Сол. 3,6); то јест у нераду. У томе свети апостол даје себе за пример (II Сол. 3,7-8)...

Лек против унинија је рад. Зато су свети оци толико препоручивали рад.

Код светих отаца у Египту настала је изрека: „Монаха који ради искушава један демон, а на нерадника напада безбројно мноштво демона“... (Јован Касијан).

А.П.

О МОРАЛНОМ УРАЧУНАВАЊУ ЉУДСКИХ ДЕЛА

Морално урачунавање.- Људска дела, и унутрашња (мисли, осећање, жеља) и спољашња (речи, поступци), могу бити по моралној каквоћи добра и зла. Добра су она дела која се слажу с моралним законом, а зла су она која се противе моралном закону.

Да би се неко дело оценило као добро у моралном смислу, мора се пре свега предмет (садржина) радње слагати с моралним законом; иначе је дело рђаво, неморално.

Морална каквоћа дела зависи и од прилика у којима се дело врши. То су разне спољашње околности где спада: својство лица које је извршило радњу, повод и разлог који је то дело довео, време када је дело учињено, место где се то десило, средства која су употребљена. Неко се дело према приликама цени час строжије час блаже. Тако и Христос цени више новчић удовице него дар богаташа. „Јер сви метнуше од сувишка својега, а она од сиротиње метну све што имаше, сву храну своју“ (Марко 12,44).

Највише значаја за морално процењивање дела има намера из које дело проистиче. Неко дело, по предмету или садржини добро, с моралног гледишта не вреди, ако је учињено ради неморалног циља. Не цени се на пример кад човек чини поклон невољнику у намери да га исмеје и понизи, а себе истакне.

Но и обрнуто, није добро дело, кад је по садржини рђаво, макар учињено и у најбољој намери, на пр. кад се на једној страни краде, да би се на другој чинила милостиња. Циљ не оправдава средство. Апостол Павле каже: „Да не чинимо зло, да дође добро“ (Рим. 3,8).

За дела која свесно и слободно врши човек је морално одговоран. То значи да

се он сматра извршиоцем и да има да поднесе последице према моралној каквоћи дела. За морално добро дело он се награђује, а за рђаво се кажњава. Уписивање добрих дела у заслугу а злих у грех зове се морално урачунавање.

Ко врши урачунавање.- Урачунавање човеку његових морално добрих или рђавих дела или праведан суд над њим врше: Бог, сама човекова савест и људи.

Суд Бога који све зна и све види најсавршенији је. Он се изриче унеколико и у садашњем животу, али у потпуности извршиће се тек у будућем животу, на свеопштем суду, кад Господ, пред чијим је очима „свака ствар нага и откривена“, даде свакоме по делима његовим.

После Бога савест је други судија наших дела. Она непосредно казује човеку да се дела која је извршио имају приписати само њему, она их одобрава или не одобрава, награђује или казни моралним задовољством или неспокојством. Овај суд савести није непогрешан, јер је са-

вест некад помрачена лажним суђењем и изопаченим осећањима.

Наша дела оцењује и суди и друштво коме човек припада и које је дужно да штити истину и правду. Друштво суди људска дела помоћу Богом даним властима: грађанских и црквених.

Урачунавање које врше грађанска власт често је несавршено и неоправдано, јер та власт не може приморати кривце да искрено признају своја дела, нити може да зна све побуде којима се кривци руководе. Сем тога и претставници власти често су неједнаки, па зато грађанско урачунавање и бива некад врло строго, а некад сувише благо.

Црквена или духовна власт врше морално урачунавање при пресудама духовног суда и при исповести. Уколико је признање кривца у исповести искреније, утолико је оцена праведнија.

М.Б.

Сви светии цео свој живоїй ѿводили су у ѿузи, жалосїи, сїраку, ѿрїљењу и гоњењу. Ти ли један хоћеш да будеш без сїрадања и муке? Зар ѿи један хоћеш да будеш избачен из лика избраника Божијих, кад нишїа нећеш да ѿреїрїишї?! То да не буде. Не ѿадај духом. Нема ѿузе која не би ѿрошла. Нема ни радосїи која се не би изменила: „Вечером долази ѿлач, а јуїром радосї“ (Псал. 30,5). Сав је живоїй ѿроменїив. Он је сличан ѿрновом венцу украшеном цветїовима. Туга није увек ѿуга и радосї није увек радосї. Неђо и једно и друго Госїод шаље своїм слугама наизменично, да би се они увек држали једног Бога.

МАТЕРИНО ПИСМО

Данас је стотину дана, откад је Николица у логору.

Бројио је он дан за даном. Слагао их је један на други и са сваким даном, кад је сунце залазило, Николица је губио по једну наду. Стотину дана и стотину нада прошло је од оног дана, кад су га довели с другом дјецом у логор.

Ухватили су га на ливади крај крава. Заспао је тог дана на ливади, не знајући ни сам како.

Сан га је преварио и завео: сањао је свој најљепши сан у животу. Направио је од жуте врбе свиралицу и кад је засвирао, из ње су излетјеле жуте, злаћане ситне птичице, читава јата. Што је дуже свирао, све је више птичица излијетало из његове свиралице. Он је неуморно свирао, а нове птичице, све једна љепша од друге, излијетале су из његове свиралице и натпјевавале гласове његове свирке.

У том сну, најљепшем сну, који је упамтио у животу, он није чуо пушкарање и лелек у селу. Сан га је зазанио, а кад је намргођени усташа прекинуо његов сан, никако се није могао снаћи. Био је санљив и да није опазио крв на усташину рукаву, тко зна, да ли би се тако брзо прибранио после свог лијепог сна.

Одвели су га и стрпали с осталим људима у вагон. Машина је зазвиждала и повезла их у логор. Цијелим путем Николици су пред очи долазиле оне ситне птичице, цвркатале му и прекидале мисли. И он се никако није могао одупријети том необичном сну.

Људи су шапутали у вагону: неће с нама бити добро...

И данас Николица сједи замишљен, а сјећања му се нижу у глави. Он је немиран од тих сјећања, као да

нешто очекује. Слично му је, као кад је код куће очекивао дједа, да се врати са сајма и донесе му бомбона.

- Николице, хоћеш ли с нама? Можда опет нешто нађемо. Знаш, дијелили су пакете. Хоћеш ли с нама? - позвао га је Миле.

- Не могу данас - одговори му Николица, хтио је још нешто рећи, али је одустао. Спустио је главу у дланове и размишљао је.

- Данас је стотину дана - прошапута он сам себи и опет се задуби у мисли.

- Даље с тог смећа, багро прождрљива! - процера се усташа.

Николица се трже од тог повика и погледа према смећу: читав рој дјеце, готово сва дјеца из његове бараке, бјежала су испред усташина повика.

Дјеца су дотрчала пред бараку. Миле је носио неколико корица старог повареног сира.

- Погледај, што сам нашао! - шаптом се похвали Миле. - Ово ћемо мало остругати и дати нашим малим болесницима.

Николица га само замишљено погледа, а он се окрену и оде у бараку.

- Баци ту кост, разбољет ћеш се - опомиње Душан малог Јовицу.

- Добра је - брани се он и завлачи је под цоњке капутућа.

- Пљеснива је. Зар не видиш, да је зелена? Баци је, отроват ћеш се - наставља Душан, али се Јовица никако не да наговорити. Он је, гладан и измучен, варао и самог себе. Њему пљеснива кост није била пљеснива.

- Ма, није пљеснива, то је од папира - увјерава Јовица себе и остале.

Николица се замислио... Зашто усташе дијеле пљесниве пакете? Они нас желе отровати. Усташе нису људи. Тако размишља мали Николица, а срце му се пуни мржњом према усташама.

Изненада и неочекивано нетко је изговорио његово име. Он се прену и напе ухо. Нетко је опет звао, и опет

његово име. Или се то само њему причинило? Николица се тргнуо, и лицем му је прелетјело изненађење. Усправио се и окренуо према мјесту, одакле је долазио глас. Опет је чуо, да њега зову.

Пред бараку је дошао усташа и звао њега, баш њега, Николицу.

У њему је зачас пропувала нада. Можда ће га пустити кући? Да ли је његов дјед дошао по њега? Дједа нису усташе одвеле, јер је био у другом селу. Можда је ипак дјед дошао по њега? Или мајка? Ако га она чека пред вратима? И синоћ су одвели неку дјецу... Рекли су, да их воде кући.

Николица је, сав збуњен, пун нада и брига, дошао пред усташу, који је држао у руци писмо.

- Знаш ли читати?

- Знам, свршио сам основну школу - збуњено промуца Николица.

- Де, прочитај ово! - пружи му усташа писмо.

Николица узме уздрхтаним рукама писмо и на њему прочита своје име. У први час није вјеровало својим очима. Прочитао је још једанпут. Двапут. Трипут. Безброј пута. И увијек је на папиру остало само његово име. Рука му је треперила од радости. Срце је убрзано куцало, а у очима се разгарала искра среће. Окренуо је писмо, полагао, бојаљиво и препун очекивања. На другој страни прочитао је име своје мајке.

- Моја мајка! - изговара Николица сам себи. Брада му задрхта од узбуђења. Послије стотину дана, дугих стотину дана, оплетених бодљикавом жицом и мукама, јавила му се мајка. Дознала је за њега. Пише му писмо! И мисли се јављају у глави, све једна бржа од друге.

- Дај овамо то писмо! - пресијече усташа оштрим ријечима његову срећу. Николица је пружио писмо, рука му је задрхтала и чинило му се, као да с писмом даје и самога себе.

- А што је ово? - извуче усташа новац из писма.

- Сто динара - једва изговори преплашени Николица.

- Сто динара, сто динара? Твоја се мати усуђује, да у чсите усташке руке шаље прљаве динаре, је ли? - зареза намргођени усташа и удари дјечака по глави; он се затетура, али се с мукотом одржа на ногама.

Пред Николицом се рушио и мрвио у прах читав живот. Ових неколико минута било му је теже, него осталих стотину дана. Да му бар нису показали то писмо. Он се никако не може одвојити од њега. Очи су му се приковале за писмо.

- А би ли га читао? - мало блаже упита усташа Николицу и пружи му писмо.

У Николици, ни он сам не зна како, покрену се нада, да ће му усташа дати писмо, и рука, сама од себе, посегну за писмом, а усташа замахну и удари свом снагом Николицу по испруженој руци, која клону од бола и спусти се низ тијело.

- Што је то опет? - појави се логорник иза зида носећи, као и увијек, некакве папире у лијевој и дебелу воловску жилу у десној руци.

- Добио је писмо од мајке. И још у њему сто динара - објасни заједљиво усташа.

- Сто динара? - чуди се логорник, као да ништа не зна - Сто динара! Лијепо, лијепо - то ће му бити за пут.

Николица слуша те ријечи као кроза сан. И оне га збуњују, као и златне птичице, које су излијетале из његове свирале на пашњаку.

- Изведите сву дјецу! - плану логорник.

Усташе утрчаше у бараку, из које се проломи врисак. Неколико часака иза тога они дотјераше сву дјецу пред логорника. Дјеца стоје, непомична и блиједа, само им очи, утонуле и пуне страха, причају велику патњу. Он их гледа и одмјерава. У рубовима њего-

вих уста, које увијек при сусрету с дјецом сију мржњу и поругу, удубљује се сјена, док му се руке немирно трзају и стежу.

- Видите ли овога? - нагиње се он према Николици.

- Видимо - једва се чује уплашени одговор.

- Он је добио писмо и сто динара. Ви сте сви овдје родбина. Лијепо вам је. Ми се о вама бринемо. Стражари

вас чувају, а жица брани. Је ли тако или није? - гласно изговара логорник сваку ријеч и примиче се дјечи да чује, што ће она одговорити.

Али... сва дјеца шуте. Свако је дијете осјетило и разумјело и ову његову увреду. У малој дјечи расла је велика мржња према њему. И он је то осјетио. Тргнуо је раменима и зажмикао зеленкастим очима, а лице му се пресвукло блиједојутотом бојом.

- Кад ви шутите, ја ћу наставити - једва је савладао своју мржњу. - За ових сто динара ми ћемо вам дати јабука, па их се наједите. Поведите их пред магазин! - узрујано нареди логорник и брзим кораком пође према

магазину, ударајући жилом по чизмама.

Дјеца су гледала у Николицу. Његово се чело стегнуло и смркло. У њему се све узбуркало и побунило. Да је јачи, он би стргнуо усташи пушку с рамена и прокрчио би пут свима њима из овог тешког логора. Једино, што може и што му је остало од живота у овом логору - то је велика мржња и презир према онима, који опасују око дјеце и људи бодљикаву жицу и на сваком се кораку пријете пушком.

- Крените, јер ако вас ја покренем, некоме ће се помакнути ребра! - запријети усташа дјечи, кад је опазио, да се не мичу с мјеста.

Николица је кренуо први. За њим су пошла и остала дјеца.

Логорник је нестрпљиво шетао пред магазином и лукаво се смјешкао на дјецу.

- Дошли сте, дошли! Добри сте ви за оно, што смо вам дали. Отворите магазин, па да их почастимо!

Тешка врата зашкрипаше; из магазина је допро до дјеце мирис јабука. Логорник је пиљио у дјецу, а она су мирно стајала погнутих глава, као да су овог часа дошла још од веће хрпе јабука. Николица је стајао поносно у првом реду. Чинило му се, да расте у дива и да надвисује усташе, кровове, па чак и димњак напуштене творнице. Срце му се ширило и бујало. Из њега је извирала необична снага, јача од свега и дража од радости. Погледао је дјецу погледом пуним пламена. И њихове су очи заблестале.

- Нећемо усташких јабука! Нећемо их ни јести ни гледати! Нећемо! Нећемо - причинило се Николици да у повику, сложном и одлучном, изговарају ове ријечи сва дјеца и сви људи, који воле слободу.

Логорник је пиљио у дјецу. Он је прочитао на њиховим лицима мржњу, и од те мржње задрхтало је ње-

гово срце. Лице му се згрчило, он се борио отимајући се од тешких мисли. Покушао је да их се отресе, и осмијех му се јавио на лицу, чудан и усиљен, залеђен у страху, који је незадржљиво стезао његово срце. „Што ми могу та слаба дјеца? Да хоћу, могао бих све једно по једно задавити!“ - шапутао је сам себи, али је страх и даље остао у његову срцу. Поглед му се сусрео с Николичиним очима. Гледали су се неколико тренутака и сјекли један другог погледом и мржњом.

- Хоћете ли јабука? Ти имаш новаца, па их можеш платити - испрекидано и узбуђено говори логорник, само да нешто каже и прекине шутњу, која му је замутила главу.

- Нису те јабуке за нас - мирно, као да се разговара с дјецом, одврати Николица.

- Зашто? - трже се логорник.

- То су ваше јабуке - још мирније одговори Николица.

Логорник пође према њему.

Дјеца су у први мах претрнула од страха и очекивања, што ће логорник учинити с Николицом.

„То су ваше јабуке“ - звонило је у срцима дјеце; сва су дјеца осјетила, што значе те ријечи.

Часови су пузали, очекивање је разапињало срца.

- Дај ми то писмо! - пружи логорник руку према усташи и истрже му писмо из руке, па кад га дохвати, стаде га раздражљиво дерати у комадиће, као да се у том писму скривају сви његови непријатељи.

- На! - добаци на крају папириће Николици у лице.

Николица се и не помаче.

А логорник, побијеђен јунаштом малог дјечака, нагло се окрену, даде знак усташама и пође према излазу логора.

- У бараку! - повика усташа и замахну кундаком на дјецу, а дјеца потрчаше испред њега. За дјецом пожурише усташе и како достигну које ди-

жете, ударају га немилице, а дјеца се руше под тим ударцима, дижу се и још брже трче према бараци.

Кад су дјеца ушла у бараку, стражари су очима претраживали по бараки.

- Овамо, овамо - позвао је усташа прстом Николицу.

Николица је, модар у лицу од удараца, пришао усташи и хладно га погледао. У њему није било ништа осим челичне мржње, која је надјачала и болове и страх.

- Ево ти поздрав из писма! - замахну усташа и засу ударцима дјечака. Он је стајао неколико тренутака и на крају клону под ударцима у несвјестицу. Усташа га одгурну чизмом, замахну руком на другу дјецу и удрацима прокрчи пут из бараке.

Дјеца су донијела воде и брижно су умивала Николичино лице, згрчено у мржњи и модро од удараца.

Његове се очи отворише, и у њима плану снага. Он устаде и пође према прозору.

Сва дјеца гледају у њега и диве се његовој снази.

Ноћ је навирала из облака са запада. Николица је стајао на вратима бараке и гледао у даљину.

- Николица, је ли ти жао писма? - примакну му се Драгињица и топло га погледа измученим модрим очима.

- Није! - одлучно јој одговори Николица и настави. - Жао би ми било, да су вас намамили на јабуке. Њихове су јабуке краве, као и они... Овако, не жалим ништа, јер смо вечерас били јачи од усташа!

- Ти си јунак! Ти си јунак! Прави јунак! Таквог те сви волимо!

- Нисам, нисам ја јунак. Јунаци су тамо - испружи Николица руку према љубичастим рубовима планине, с које су допирале вијести о јунацима.

Тихимир

Продановић

„Дјеца без слободе“

Загреб, 1951.

ЗНАШ ЛИ...

Знаш ли, дете моје, за што се затварају облаци онда, кад су поља жедна кише, а отварају онда, кад поља кишу не желе? Од злочина људи збуни се природа, и напусти ред свој. Знаш ли, дете моје, за што њиве понесу тешки плод у пролеће, а у лето дају жалову жетву? За то што и кћери људске омрзоше на плод утробе своје, и убијају га у цвету. Знаш ли, дете моје, за што извори пресушују, и плодови земаљски за што немају више оне сласти коју имадоше? Због греха људског, од кога уђе немоћ у сву природу. Знаш ли, дете моје, за што победоносни народ трпи поразе од своје неслоге и раздора, и једе хлеб загорчан сузама и пакошћу? За то што победи крвнике око себе, а не победи их у себи. Знаш ли, дете моје, за што мајка храни и не може да нахрани децу своју? За то што дојећи их не пева им песму љубави но песму мржње према суседу. Знаш ли, дете моје, за што људи посташе ружни и изгубише лепоту својих предака? За то што одбацише лик Божји, што изнутра из душе деља лепоту лика, и навукоше образину земље. Знаш ли, дете моје, за што се болести умножише и помори страшни? За то што људи почеше сматрати, да је здравље отмица од природе а не дар од Бога. А што се отима с муком, с двојном муком мора се бранити. Знаш ли, дете моје, за што се људи боре за земљу, и не стиже се свога равенства с кртицама? За то што им земља прорасте кроз срце,

те очи виде само оно што у срцу расте. И за то, дете моје, што их грех сувише онемоћа за борбу за небо. Не плачи, дете моје, скоро ће Господ доћи и уредити све.

*Еѿиској Николај
„Молићве на језеру“*

Приповедао је авва Данило о њему:

Никада није хїео да ѓовори о неким ѿиїањима из Свеїѿоѓа Писма, иако је моѓао, да је хїео. Али ни ѿисмо није лако ѿисао. А када је ѿовремено долазио у цркву, сїајао је иза сїуба, ѿако да нико не види њеѓово лице, ниїи да он ѿосмаїра друже. А њеѓов лик беше анђеоски, као у Јакова, ѿѿиїуно бео, красноѓа ѿела; а био је сув. Имао је дуѓу браду која је досезала до сїѿомака; ѿреїавице му, ѿак, беху ѿиїале од ѿлача. Био је висок, али ѿовијен од сїа-росїи. Доживео је деведесетї ѓодина. Служио је на двору блаженѿ Теодосија Великоѿ четїрдесетї ѓодина као духовник Аркадија и Хонорија. И у Скиїу је ѿроживео четїрдесетї ѓодина, и десетї у Троји изнад Вавилона, насупротї Мемфису, и ѿри ѓодине у Каноїу у Александрији, док је ѿсїале две ѓодине ѿровео ѿоново у Троји, ѓде се и уїѿоїио, ѿѿиїѿо је у миру и сїраху Божијем ѿрошао свој живоїни ѿиї; јер био је блаѓ човек, ѿреїун Духа Свеїѿоѓа и вере. А мени је ѿсїавио свој кожни ѿѓриїач, белу кошуљу од косїреїи и сандале од ѿалмова дрвеїа. А ја, недосїѿѿан, носио сам их да бих њима био благословен.

УДАЉЕЊЕ ЧОВЕКОВО ОД ПРВОБИТНЕ СВРХЕ

Првобитно савршено стање човечје природе поколебано је и унеколико измењено после првородног греха. Од тога доба човек више тежи земаљском царству и светском животу, а мање Божјем царству.

Човеково тело, коме је одређено да буде просто оруђе духа, често зажели да господари над духом. Место да буде господар природе, човек је често њен роб. Место приближавања Богу развијањем и усавршавањем душевних сила, човек се после првог греха удаљава од Бога и често приближава животињама.

Тело човеково после првородног греха постало је подложно немоћи, болести и смрти. Духовне силе његове растројиле се, и то је растројство прешло у наслеђе целом потомству. У Светом писму вели се: „Кроз једног човека дође на свет грех, и кроз грех смрт, и тако смрт уђе у све људе, јер сви сагрешише“ (Рим.5,12).

Морална повреда, прелазећи путем природног рађања од родитеља на децу, увећава се још и личним гресима. Она обузима све људе и свеколике душевне силе њихове: разум, вољу, савест и осећање.

Повреда разума види се у спором и површном разумевању и обичних ствари, а поглавито божанских истина, због чега се и јављају разне заблуде, празноверице, безверје. У Светом писму вели се да ми тешко разумемо што је на земљи, и што је у рукама с муком налазимо (Прем. Сол.9,1).

Повреда воље огледа се у људској себичности која служи као почетак свих грешних склоности и страсти; а

и у томе што је воља више наклоњена свету и злу него Богу и добру, због чега настају морални пад и безбројни греси.

Повреда савести показује се у томе што она не открива јасно у човеку Божју вољу и не кажњава у довољној мери људске преступе.

Повреда осећања огледа се у удаљавању од правог духовног блага и у жељи за светским и телесним благом.

Не само многобошци него и Јудејци, изабрани народ Божји, па и наше савремено хришћанско друштво, својим животом и радом јасно сведоче о повреди човечје природе.

Веру може имаїи сваки који хоће. Да би нашли веру и веровали речима Божјим нема никакве ѿреїреке. Збоѓ ѿѿѿа, ако од све душе зажељимо, да задобијемо веру, ѿѿо је одмах и налазимо без свакоѓ ѿруда, заїѿо иїѿо је вера дар свеблаѓѿ Боѓа, који је дарован нашој ѿприроди, и ми ѓа имамо зависно само од наше слободне воље - имамо када хоћемо. То видимо и ѿ ово-ме, иїѿо Скиїи и варвари и сви народи имају веру, ѿприродно верују речима један друѓѿ и ѿоказују веру међу собом.

*Симеон Нови
Боѓослов*

ГЕОРГИЈЕ НИКОЛАЈЕВИЋ - митрополит Дабро-босански (1807-1896)

Пише:
др Предраž Пузовић

О Георгију Николајевићу је објављено неколико радова.¹ Из тих радова види се да је он био изузетан и вредан човек. Николајевић је био учитељ, свештеник, професор Богословије у Задру, члан Конзисторије Далматинске епархије, ректор и професор Сарајевско-рељевске богословије и члан Конзисторије митрополије Дабро-босанске. У поодмаклим годинама изабран је за митрополита Дабро-босанског. Покретач је и члан многих добротворних задруга и фондова. Бавио се и књижевним радом; уређивао је *Српски далматински маџазин*. Посебно је остао упамћен као велики народни добротвор.

Ђорђе Николајевић је рођен у селу Јаску (Срем) 20. априла 1807. године, у свештеничкој породици оца Симеона и мајке Василије. На

Ђурђевдан крстио га је јазачки свештеник Ђирило Авакумовић.² Основну школу је завршио у месту рођења, а затим је од 1817. до 1819. учио немачку школу у Митровици.³ По свршетку немачке школе уписује се у гимназију у Сремским Карловцима. Дobar ђак Ђорђе, био је омиљен и код ђака и код професора. Међу професорима који су му предавали био је и Павле Јовановић, потоњи митрополит Србије. После гимназије уписао се у Богословију у Сремским Карловцима,⁴ коју је учио под будним оком митрополита Стефана Стратимировића. У Богословији су му предавали: Пантелејмон Живковић, потоњи епископ Темишварски и Јеротеј Мутибарић, потоњи епископ Далматински. Свршивши Богословију 1828. године радио је годину дана као учитељ у Иригу.⁵ У јесен 1829. године одлази у Пешту и уписује студије философије. У Пешти се кратко задржао; прекинуо је студије одазивајући се позиву митрополита Стратимировића да буде учитељ у Дубровнику.

У Дубровник је Ђорђе Николајевић стигао 22. децембра 1829. годи-

не.⁶ Одмах је почео са припремама за отварање српске школе, која је почела са радом на Нову 1830. годину.⁷ После месец дана власти су школу затвориле под изговором да Николајевић као свештеник не може држати школу. Пошто је доказано да он није свештеник, дозвољено му је да врши учитељску службу, али уз услов да не сме оснивати школу нити децу скупљати, већ да може ићи од куће до куће „и давати дјечи својих сународника лекције по прописаним књигама и тако их за испит пред државним директором школским спремати“. И ова дозвола је брзо укинута. Дубровачки Срби обраћали су се молбама свакоме од кога су очекивали да им може помоћи да њихова школа настави са радом. Преко три године трајала су та мољакања, а пошто није било изгледа да ће школа обновити рад, Николајевић се спремао да напусти Дубровник.

Управо у то време долази у канонску посету у Дубровник Далматински епископ Јосиф Рајачић, који предложи Ђорђу да се ожени и рукоположи у чин свештеника, обећавши му парохију у Дубровнику. Ђорђе је

1 Томо Крстов Поповић, „Митрополит Ђорђе Николајевић“, *Орао*, 1889, 8-16; „Ђорђе Николајевић“, *Босанско-херцеговачки источник*, 1890, год. IV, св. 9 и 10, 388-395; *Босанско-херцеговачки источник*, 1896, год. X, св. 1 и 2, 1-9; „Ђорђе Николајевић“, *Босанска Вила*, 1896, год. XI, бр. 4, 49-53; Јован Вучковић, „Митрополит Ђорђе Николајевић“, *Летопис Матице Српске*, 1897, књ. 189, 49-98; Д. Руварац, *Животопис*

Ђорђа Николајевића митрополита дабро-босанског, Земун, 1898.

2 Д. Руварац, исто, 1.

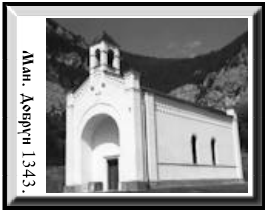
3 Јован Вучковић, исто, 53; М. Милићевић, „Николајевић Ђорђе дабробосански митрополит“, додаток *Поменику*, 1888, Београд, 1901, 111; Еп. Сава, „Георгије (Николајевић) митрополит дабро-босански 1885-1896“, *Српски јерарси од деветог до двадесетог века*, Београд-Подгорица-Крагујевац, 1996, 116.

4 Томо Крстов Поповић, исто, 8; *Босанска Вила*, 1896, 50; Јован Вучковић, исто, 56; Еп. Сава, исто, 116.

5 Јован Вучковић, исто, 60.

6 На другом месту стоји да је Николајевић стигао у Дубровник на Нову годину 1830. (Томо Крстов Поповић, исто, 8; *Босанско-херцеговачки источник*, 1890; год. IV, св. 9 и 10, 388.

7 Јован Вучковић, исто, 59.

Мат. Давид 1343.

ДАБРОВ ИНФОРМАТОР

Мат. Баба 1341.

БОЖИЋНИ ПРИЈЕМ 2001. ГОДИНЕ

Предходних дана (браћа) Римокатолици прославише Христово рођење, (браћа) Муслимани Бајрам а (браћа) Јевреји празник Ханука. Ми православни данас прослављамо Христово рођење. Тако, град Сарајево и са њим цела Босна и Херцеговина ових дана је у празничном расположењу, обасјана небеском светлошћу и празничном радошћу. Богомладенац пре 2000 година је поздрављен даровима витлејемских пастира и тројице мудраца, који дођоше са далеког Истока. Ово славље онда није дуго трајало.

Тек што је минула небеска светлост и престао ехо песме Анђела Божјих, ишчезла је и небеска звезда, водиља поклоника са Истока. Мудраци се вратише у своју земљу другим путем, а витлејемски пастири својим стадима и пастирским колибама, размишљајући о ономе кога су видели, чули, доживели.

После тога, изненада је дошао други глас с неба: „Устани, узми дете и матер његову и бежи у Египат, јер ће Ирод тражити дете да погуби“ (Мт. 2,13). Брзо је по рођењу Христовом и датом програму с неба

овом свету, почело Његово страдање, Његово прогонство.

Божји је дан кад се морамо сећати и оног трећег дела програмске поруке неба земљи: да међу људима влада добра воља! Имати добру вољу према људима значи: разумети свакога, помоћи свакоме, признати свакоме право на живот, на слободу, на имовину, на хлеб, на правну и друштвену заштиту. Имати добру вољу према другима значи још: никога не одбацити због његовог имена и уверења. Свакоме народу дати право на неговање његове културе и традиције. Прихватајући овај божански ред ствари, према коме су цела васиона, природа и човекова историја израз јединства, мноштва и различитости.

Данас после толико времена од Христовог рођендана, у свету је много насиља, злочина, отимања и прогона. Широм целог света мноштво људи и породица морају остављати своја огњишта, своја имања, земљу својих отаца и голоруки тражити себи склониште, често у врло далеким крајевима света. Врло их много умире од глади, а највише деца. Тако се и данас чује „плач и ридање и нарицање много“ (Мт. 2,18) као некада у Витлејему по првом Божићу, када су многе мајке оплакивале своју поубијану децу и нико их није могао утешити.

Трагедија савременог живота човечанства данас је највише у томе, што су се људи поделили, стали на бокове свог заједничког историјског брода. Отишли на њиве глади и због тога је дошло до губљења равнотеже, међусобне искључивости, сукоба и зла сваке врсте. Међутим, и савременом човечанству Господ поручује исто оно што је у давна времена рекао Исусу Навину: „Држите и творите све по закону;

не одступајте од њега ни на десно ни на лево“ (Ис. Нав. 23,6).

Уместо да се човек повињава божанском реду ствари, сведоци смо честих појава, међуљудске, међунационалне и међудржавне нетрпељивости. Вољи Божијој и начелима хуманости пркосе рушења и скрнављења светиња и гробова наших отаца. Свет се удаљио од оне Божје заповести о љубави према Богу и ближњима.

Ипак, славећи данас Божић, осећамо да нисмо усамљени. Враћа се радост овог Празника у срца људи, сазнајући најпре да су деца Божја и међусобно браћа по створености. Не треба никада заборавити, а ко не зна треба научити, поруку светог апостола Павла: „Молим вас браћо, именом Господа Исуса Христа, да не буде међу вама раздора, него да budete утврђени у истом разуму и истој мисли“ (1 Кор. 1,10). Ова је порука произашла из оне поруке витлејемске ноћи: „Слава на висини Богу, а на земљи мир, међу људима добра воља“ (Лк. 2,14).

Дозволите ми да и ово додам: Као што сва вода истиче из суда, ако постоји само једна мала рупица, тако се неће задржати у души човековој ниједна радост љубави, ако у њој буде нељубави ма и према једном човеку.

Завршавајући ово неколико мисли упућених на овај Божји дан, желимо свима Вама Еминенције, Екселенције, Даме и Господо, Богом благословену Нову 2001. годину. Њу желимо, плодну миром и добром вољом међу људима и народима у Босни и Херцеговини и у целом овом Божјем свету.

ХРИСТОС СЕ РОДИ - ЗАИСТА СЕ РОДИ!

*митропољит
дабробосански
Николај*

ПОРУКА МЛАДИМА

„Како ће млади чувати пут свој? Владати се по Твојој речи“ (Боже), Покажи нам, Господе, пут наредаба Својих, да га се држимо до краја“ (Пс. 119,9 и 33).

Ова мисао давно је изговорена и увек остала снажна и актуелна. Обраћамо се вама младима на почетку треће хиљадугодишњице Хришћанства, јер сте ви најимпулсивнија снага у овом времену и живљењу. Пред вама су велики задаци и истовремено опасности. Ви то осећате и знате. Као да се и данас чују речи песника: „Где ја стадох ти продужи, што ја не могах ти одужи“. Кормило на пољу позива и одговорности је пред вама. Ми видимо ваше испружене руке ка животу, да све што њега прати примате и успешно носите. Ово је вера нас старијих, чија је душа испуњена љубављу. Само родитељи испуњени љубављу према деци и деца испуњена љубављу према родитељима, радосно терете живота примају и носе уверени да им је Бог помоћник. Тако се долази до вере, до необјашњиве тајне љубави родитеља према деци и деце према родитељима, коју озарава Божја светлост родитељства и Божијег синовства. Само душе празне од љубави ово тешко примају.

Има ли свако међу вама довољно снаге, храбрости, знања, способности и воље, остаје да се види. Само храбро и не бојте се живота и одговорности у њему! Млади су увек били и остали ствараоцима, истражитељима нових путева и Божији сатрудници у стваралаштву.

Пред вама је 2001. рођендан Сина Божјег и нашег брата по рођености, Господа Исуса Христа. Када Га савременици питаше: „Ко си Ти“? одговорио је: „Ја сам почетак“ (Јн. 8,25). То Он и нама данас одговара на наше питање: „Ко

си Ти"? Он, Јединородни, почетак је свега стварања, почетак анђелских и телесних бића. Тако, не може се ни о чему створеноме говорити, а да се не укаже на почетак. Син Божји је почетак свему. То може бити само Онај који је вечан, па је вечно родитељство Његово и синовство Његово. Отуда ми, браћа Његова по рођености, молитвено говоримо и исповедамо: „Верујемо у Једнога Господа Исуса Христа Сина Божјега, Јединороднога, од Оца рођеног пре свију векова“.

Ово је вера душе испуњене божанском љубављу. Ми вером можемо појмити, да оваква љубав није земаљског порекла него небеског. Она је запаљена на огњишту вечне родитељске и синовске љубави, која је у Богу. Отуда родитељи, који неодољиво љубе своју децу и деца која неодољиво љубе своје родитеље, радосно прихватају веру у Вечног Оца и савечног Сина на небесима.

У овим бројним кризама морала и ауторитета, многи су и међу младима гладни и жедни правде. Тешко да је икада раније све у свету било издржљиво и измешано, као у овом времену великих организационих настојања, на свима подручјима живота. Сложићете се, никада наша планета није била толико позната као сада. Та сазнања у свету и света, нису повећала праведност, љубав и добре међуљудске и међудржавне односе. Сведоци смо стварања све већих заплета међуљудских и међудржавних. Све се то толико развило и умножило да се не стиже, чак и најспособнији, да то осете, а камоли следе. Душе су нам као куће претрпане свим и свачим, па не стижемо ствари оцинити ни на своје место поставити. Не умемо се навикнути данас на ред и поредак ствари и догађаја. Мучи нас савест због сопствене неспособности и шта више отупљујемо, равнодушни постајемо.

У свему овоме изобилни су таленти и култура речи. Ово је највише присутно међу младима. Ово обогаћивање се не односи на једну струку или дар, већ на многобројне струке и дарове. Мора се

признати, и овде има много нереда и неспособности. Има, јер се све комерцијализује и подводи нижим вредностима.

Исто тако, у нашем времену је распрострањена и култура речи, а никада нам реч није била слабија и безначајнија. Овладала је инфлација речи, и не мање од оне новчане, која хара целим светом. Новчана инфлација зна да се негде налази и злато. Када се оно изнесе лако се процењује његова и друге вредности. Нажалост, у инфлацији речи, и ако се појави каква златна реч, реч непролазна и трајно вредна, не разликује се од хартије на којој је написана. Нема сумње, у нашем времену је много и премного омлитавелог добра, а у речи зла још сасвим није излапео присутни отров.

Исто тако, наука је развила свој критицизам и у том погледу усавршила своје методе, а живот никада није тако мало тежио Истини. Оно што је обухваћено теоријом, није обухваћено праксом, а Христос рече: „Ја сам пут, истина и живот“. Чињеница је, духовна грађа се може употребљавати и злоупотребљавати. Начело: „не чини другоме оно што не желиш да теби други чине“, као да се памти само зато, да би се извратила у своју супротност. Чини другоме све оно што би хтео да теби други чине, све се мање памти. По тој истој науци, док се материјалне сировине толико цене, као да се дошло до неке генијалности у преображавању и искоришћавању свакојаким отпадака. Дотле се на духовност човеку, у коме сазнање служи вољи за непропадљивим благом, гледа готово као на штетне и неупотребљиве отпатке. Тако вам је, драга децо, и у другим појавама наше савремености, за коју се ви спремате. Морате се научити како разлучити корисно од штетног, добро од рђавог, трајно од привременог, корисно од бескорисног, небеско од земаљског. На вама је да свакој ствари дате пажњу и места само онолико колико њој припада. Да би то могли успешно вршити и на општем добру корисни бити и истрајавати, ви морате бити лично растерећени свега

онога без чега можете бити. Без оног штетног и негативног, како по ваш живот, тако и по живот оних, којима ће те сутра служити и престојници бити.

Када ово помињемо, онда хоћемо да вам укажемо на два данашња присутна апсурда: индивидуалистички и колективистички. Ренесансно ослобођење појединца, давно је негде залутало, откинувши га од свете обавезе према Космосу. Данас се тресу брда, а рађа се миш. Данас се води титанска борба за наводну племениту слободу личности, за њену храбру самоуправу, а рађа се произвољна саможивост, телесно иживљавање и слобода искоришћавања ближњег и слабијег од себе. У нашем веку против индивидуализма дигоа се колективизам, проглашавајући спасење у уништавању саме идеје божанственог. У тој борби колективизма ипак се, и у главном, удара по човековим духовним категоријама. Тражи се клањање некој релативној идеји, а то је идолопоклонство. Истини за вољу, никада у свету није било толико колективизма као данас, различитих веровања и уверења, а никада мање божанске љубави и сваког другог добра које небо даје.

Ми се обраћамо вама младима, јер пред вама видимо задатке, да чините више добра међу људима него што је чињено. Опажамо у вама осећај, да у туђој срећи и добру видите своју срећу и добро. То се постиже стваралачким радом и учењем, на делотворности и самоодговорности предака. Ми видимо у вама гвоздену вољу и снагу, са којом се у себи може угушити свака ниска склоност. Ми верујемо да су сва прекомерна уживања и телесне насладе врло шкодљиве по људе. Сви ниски прохтеви доносе, како понижења и беду, тако и духовно растројство, где се живот трагично завршава.

Ако нисте до сада, потрудите се од сада, да заволите знање, рад, ред, истину, правду, братољубивост, честитост, достојанство, очинство, материнство, па ћете бити срећни и поносни, што осећате да чините оно што је богоугодно, сталожено, добро и човечно, па-

метно и племенито. Народ који има овакву омладину, иде путем моралног, интелектуалног, економског напретка и добитка. Када ово говоримо мислимо на школску и другу младеж, а она је потребна школи, цркви, науци, уметности, једном речју култури, народу, држави. Мора се знати, ако се све у животу зида на истини, правди, поштењу, карактеру и мудрости, не може бити промашаја и неодговорности било које врсте, као што их је било до сада. У свему овоме потребна су два фактора: здрав дух и вера. Они се стално прожимају и један без другог не могу. Један народ одржава вера у Бога, вера у постојање већих духовних способности. Вера у човеково више назначење, вера у победу Истине и Правде над лажју и насилјем, победа добра над злом сваке врсте, и духа над материјом. Вера у суд Божји и одговорност човекову за сва дела његова. Та вера одржаће људе данас у низу свих брзих промена и настојања, од стране разних фактора, који хоће да људе разједине и доведу их до међусобних размјерица, као што се то недавно десило.

Ипак, погрешили би, ако не би нагласили да наше време има и лепих тековина. Никада није било толико хигијене и пораста медицине, толико победоносних сузбијања разних болести. Ово се може рећи и за друга достигнућа човековог духа. Па ипак, поред видних успеха у медицини јављају се нове болести, којима се тражи лек. Али, треба рећи, никада није било толико лудила, толико насмејаних фотографија, а уствари порнографије, нити толико самоубиства. Никада није било толико доброторства и социјалних старања, али ни толико хладног, рачунџијског, омаловажавања човекове патње и очајања, све до гажења људског достојанства. Проповеда се препорођајно одгајање, а валута људског живота никада није била јефтинија. Модерни ратови са свим својим наоружањем, ни по чему не личе на давнашње ратове које смо ми доживели на „брдовитом Балкану“. Дакле, остварују се старе речи: „сад и најгора рђа може убити најбољег јунака“.

Износећи ово, мото ове наше поруке вама младима, могло би бити: „Када се радују праведни, велика је слава, а када се подижу грешници тражи се човек“. Овим нисмо имали намеру да обезвредимо ваш младалачки ентузијазам. Нисмо имали намеру да вас обесхрабримо или заплашимо. Све то није својствено младости. Желимо само да вас на почетку треће хиљадугодишњице Хришћанства подстакнемо на размисљања, схватања и закључке, колико је достојанствено бити човек и сачувати своје достојанство. Оно ће се сачувати заједничким стваралаштвом доброг и корисног по вас и друге. Тако ћете се радовати свом плодном животу, а уклањати се од свега што вам може заувек упрљати образ, и душу, и карактер, и вољу. Све је то итекако важно, јер ви хтели или не хтели, писаћете историју свог времена, а она је како су стари рекли: „учитељица живота“. Ово говоримо и због тога, да би могли одговорити на многа питања могли се приближити Богу још више. Само се тако може бити добар син и добра кћи свога народа и своје Отаџбине. Само се тако може стварати добра породица за коју је речено: „дајте нам добру породицу, па ћемо вам дати добру Државу“. То значи, дајте нам у сваком погледу добре и самоодговорне родитеље, па ћемо заједно са њима дати Отаџбини добру децу.

Ова година је, како рекосмо, почетак треће хиљадугодишњице Хришћанства. Садашњим генерацијама је пало у удео, а нарочито вама младима, да заорете ову историјску бразду, и да вас подсетим, та ће бразда бити ваша и ни чија више. Овај велики историјски догађај, нарочито смо желели обележити овом поруком вама младима. Њу памтите и да вам бар у маломе буде путоказ вашег кретања напред. Нека вам је срећна и Богом благословена 2001. година Господња, са жељом, да у свему добром преизобилујете и напредујете.

миџројолић
дабробосански
Николај

ПОЗДРАВ ДИПЛОМАТСКОМ КОРУ

*приликом њосејше сѣарој ѣраво-
славној цркви у Сарајеву 21. окѣо-
бра 2000. године*

ВАШЕ ЕКСЕЛЕНЦИЈЕ,
МНОГОПОШТОВАНИ И
УВАЖЕНИ ГОСТИ,
ГОСПОЂЕ И ГОСПОДО,

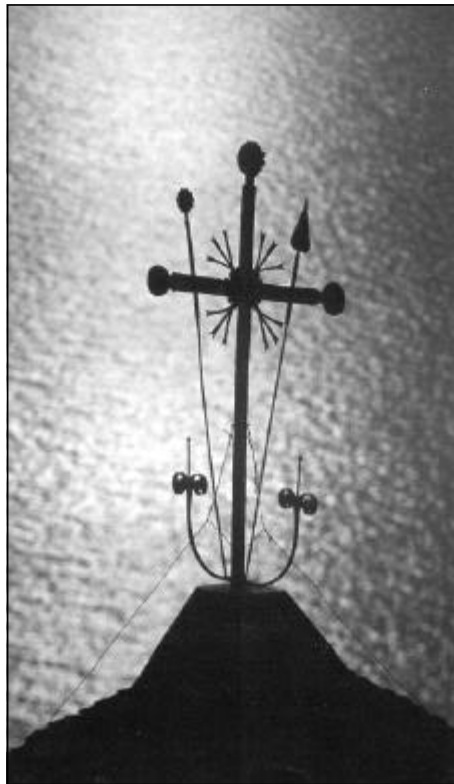
Радостан сам што имам част и прилику да зажелим добродошлицу и поздравим Вас врлоуважени гости Дипломатског кора, ријечима: Добро нам дошли! Испред Светосавске Митрополије дабробосанске у име Његовог Високопреосвештенства Господина Г. Николаја, свештеничког братства и вјерника, захваљујем на пажњи коју сте нам указали Вашом посјетом, овом стародревном храму. Налазите се у великој српско-православној свети-

њи. Стара црква, како је народ назвао посвећена је Св. арханђелима Михаилу и Гаврилу. Овдје се свакодневно служи Господу и православни Срби моле Богу скоро осам стотина година. Овдје је центар живе историје и слика културних достигнућа и величине српског народа. Ово је срце наше духовности и светости.

Кратак преглед кроз историју наше цркве и народа казује да је било тешкоћа, али и свијетлих тренутака. Много смо пострадали на овој балканској вјетрометини! Положај на раскрсници између Истока на Запад и Запада на Исток често нас је коштао. Нама је додјељена улога чувара капије кроз коју су пролазили и једни и други. Ожиљци су видљиви и на светињама које су печати и тапије нашег неотуђивог права на вјеру, живот, постојање и опстанак овдје. Када би се стишавале буре, залијечиле ране, опет би се у овој светињи заједно сакупљали и помоћ добијали и вјерници других вјера и народа.

Док срећни народи чувају старо и граде ново, ми овдје најчешће само обнављамо или из пепела подижемо разрушено. Неријетко су нам узрочници невоље, бивали добротвори и помоћници. Данас на крају другог миленијума опет смо у прилици да пронађемо пут за миран и достојанствен живот и поред свих тешкоћа. Улога Ваша драга Господо није ни мала ни лака. Напротив, велика је одговорност Ваша и пред Богом и овим народима који живе овдје у Босни и Херцеговини и Републици Српској. Ту сте да помогнете да се изгради истински мир и добри

односи међу народима. Имајте на уму пролазност живота и промјенљивост функције и руководите се принципом једнакости. Захваљујем се свима који чине све да свим људима овдје буде боље.

Сада Вас препуштам Вашој молитви и призивам заштиту Св. првомученице Текле, Св. Јакова Персјанина, Св. Трифуна, Св. Пантелејмона и Св. Макрине, чије се мошти (то су посвећена тијела светитеља) чувају у Старој цркви, заједно са мошћима дјетета. Уживајте у љепоти иконостаса, икона, старе архитектуре, необичних кујунџијских радова и дођите опет. Мир Вам и здравље од Господа! На многа љета!

*Њрођојереј Момир
Васиљевић*

ГРОБ

*Ископао сам гроб. Нисам могао ништа.
Зар у срцу моме за њега местиа нема,
а можда сам јутрос постојао му роб
видевши човека ишћо шрули и дрема.*

*О, малени гробе над шобом се зрца.
Зар ће он у шеби поживети дуже?
Краду ми се шешки уздаси из срца
и зони ме прошлости до зранице душе.*

*Морао сам доћи да поштражим помоћ
од њега који ме је најуститио први
од деде кога црна убила је ноћ
у даху мучнине и јуначке крви.*

*Зар се ње не сећаш? Присети се сада,
шћоћ ноћноћ зговора, шћи знаш на шћћа
мислим
и зрех њезин почеће на шћвој крстћ пада
видећеш слободу, осетићеш се живим.*

*„Знаћеш да си животи дао срћском роду
за часћ и сћасење савио си враћ,
пошћтао борац за хришћанску слободу
и на шћау часном мученички браћ.*

*Остћани још мало, обасјај моје срце
поклони му радосћ невини шћи жрћве
и гроб ће шћвој шћћо чуваш му лице
нашћајати миром све модре и мрћве“.*

*Тад золуб шћрхну, шћрекиде шћишину,
и зора свишћањем шћрошћерује мрак,
гроб онај беше шћразан ушћшину
још крај њега осћћа човечији шћраћ.*

*Марковић
Владимир, Београд*

ЈОВАН ДУЧИЋ

Коначно звона херцеговачке Грачанице одзвањају Леотаром одајући славу Богу и част великом Србину и пјеснику Јовану Дучићу, чиме му враћамо само дјелић онога чиме нас је задужио.

Рођен је 5. фебруара 1874. године у Требињу, од оца Андрије, иначе трговца који ће као устаник погинути у Херцеговачкој буни 1875. године и мајке Јованке. Ту завршава основну школу, а трговачку школу завршава у Мостару. Но будући, жедан знања одлази на учитељску школу најпре у Сарајево па у Сомбор где је и завршава 1893. године. Као учитељ у Бијељини, запошљава се исте године, гдје остаје непуну годину дана. Ту упознаје и лијепу Магадалину, велику љубав, која ће бити инспирација многих његових дјела. Због израженог национализма у двјема пјесмама „Ој Босно“ и „Отаџбина“, тамошња власт га оптужује и забрањује му учитељски рад на територији цијеле Босне и Херцеговине. У тим неприликама прихвата га братство манастира Житомислић гдје бива учитељ у православној школи. Како је манастирски живот за Јована био тежак, одлази у Мостар, и ту са Шантићем, Ћоровићем и Шолом оснива лист „Зора“ који окупља учене Србе из цијелог свијета. Али за ум и таленат какав је посједовао Дучић Мостар је био претјесан, те 1899. год. одлази у Женеву. Иако далеко од отаџбине одржава везе са пријатељима и сарадницима из земље, пре свега са Алексом Шантићем, још једним борцем за очување на-

ционалног идентитета, са којим размјењује критике и мишљења.

У мају 1900. год. добија вјест да му је умрла мајка, то ће оставити велику празнину у његовој души. Ипак у зиму исте године одлази у Париз, који га очарава и за кога пише да је „жива душа“, а не град. Студирајући права упознаје се са, лијепом француском књижевно-

шћу, под чијим ће утицајем даље да ствара. Због тога га критика назива „пофранцуженим Србином“. После завршених права одлази у Београд гдје започиње каријеру дипломате. Већ 1910. год. почиње његов рад по европским престоницама, најприје иде у Цариград, па у Софију, Рим гдје га затичу Балкански ратови. Страдања Срба у I свјетском рату проживљава у Атини, стварајући најпатриотскије пјесме, од којих је и позната „Аве Србија“. Из Атине одлази у Мадрид, Женеву, Каиро, Будимпешту, Букурешт, па опет у Ма-

дрид, пред сам почетак II свјетског рата. Због политичких прилика не враћа се у Југославију, већ одлази у Америку, град Гери на Мичигенском језеру. Ни ту није могао да смири свој дух него на сваки могући начин покушава да помогне свом напаћеном српском народу. Није дочекао слободу, умро је 7. априла 1943. год. и сахрањен је у Герију, одакле његове посмртне остатке преносе 13. септембра 1946. год. у манастир Св. Саве у Либертвилу. А после педесет година испуњена му је и последња жеља да почива на брежуљку изнад Требиња.

Дучић је био човјек широких погледа, високо образован, у своје вријеме најбољи познавалац свјетске књижевности. Као патриота умео је то знање да искористи за очување националне свијести и презентацију српске књижевности свјетској јавности. Захваљујући позиву, доста је путовао и боравио по дворовима што му је омогућило да буде изврстан познавалац естетике, философије, културе и живота уопште. Све ово допринјело је да Јован Дучић постане узор многим пјесницима од којих ни један неће досећи ту висину.

Његов књижевни рад почео је под јаким утицајем Војислава Илића, што се види у његовој првој објављеној пјесми „Самохрана мајка“, која излази у сомборском „Галебу“ 1886. год. Касније овај утицај слаби и Дучић креће траговима париских симболиста. Своје пјесме писао је из срца доживљавајући их, што читалац може лако да осјети. Писао је историјске, љубавне, пјесме о при-

роди, мисаоне и религиозне пјесме. Неке од њих су следеће: „Моја отаџбина“, „Пјесма о љубави“, „Јутарње пјесме“, „Међа“, „Пјесма о Богу“ и др.

Како је био ненадмашан пјесник тако је стварао и прозна дјела, која се заснивају на правилима француске синтаксе. Ту су прије свега његови путописи „Путопис из Швајцарске“ 1926. г. и дјело „Благо цара Радована“ које представља збирку пишчевих мисли и сентенци о животу, написано је у Каиру, а изашло из штампе 1930. г. Осим овога треба напоменути и његове преводне са руског, француског и немачког, као и писма и есеје о српским писцима тог доба. Збирка тих есеја које је припремио сам Дучић звала се „Моји сапутници“. За његова живота изашла су и „Сабрана дјела“ у два наврата 1908. и 1929. г., монографија „Гроф Сава Владиславић“ 1942. г., а на сам дан његове смрти, на Благовјести излази „Лирика“ један примјерак су положили на његове груди када су га сахранили, који је неоштећен лежао ту 50 година.

Његово дјело постало је наше национално благо, којим се дичимо и с којим, без бојазни, можемо изаћи пред највеће пјеснике Европе.

Литература:

1. Душан Дачић: *Историја књижевности*, Београд, 1974. г.
2. Радован Поповић: *Књига о Дучићу*, Београд, 1992. г.
3. Јован Скерлић: *Писци и књиге*, Београд, 1968. г.
4. Миодраг Павловић: *Песништво од Војислава до Божића*, 1972. .г.

У Београду, 18. XI 2000. год. Литерарно вече у капели Богословије

аутор

Сандо Радојо

СВЈЕДОЧЕЊЕ

На души нашег народа до 21. јуна 2000. године је један мањи гријех. На изглед пред људима мали али пред Богом велики. Начинише Срби гријех против Бога, Богородице и свих светитеља. Бацише у заборав оне који Христову науку посвједочише својом крвљу. Заборавише оне који Христу бијаху вјерни до смрти те им Он даде вјенац живота. Али Бог не могаше ћутати него проговори кроз Цркву своју, те прослави угоднике своје.

Многе људе у животу сам срео али ниједна личност није оставила тако упечатљив утисак на моју душу као Св. Петар Сарајевски. Нисам га много познавао, свега непуну годину дана али сасвим довољно да се у мојој души ослика лик овог јеванђелског неимара.

Говорити о Св. Петру незаобилазно је поменути његовог оца војводу Богдана који је много утицао на формирање личности младог Јована (у монаштву названог Петар). Био је скроман човјек

Ево и ја као живи свједок живота и дјела једне велике личности, узех перо у руку да нешто ставим на папир оно што видјех и чух о тој личности, о којој су многи писали прије мене која ће сигурно бити предмет истраживања, и писања потоњих генерација.

али врло поносан и достојанствен. Уживао је велики углед међу свим вјероисповјестима у БиХ. Када је ишао улицом људи су се њему клањали до земље. Посебну бригу водио је о богословији. Лично је захтјевао да сви ученици имају све неопходне ствари за из-

вођење нормалне наставе али и сам се старао да обезбједи за оне ђаке који ни су били у могућности да набаве све то.

Сав његов живот био је испуњен љубављу према сиротињи коју је необично волио и несебично помагао. Често се у животу са необичном радошћу сјетим једне анегдоте са Св. Петром. По тадашњој уредби о богословијама 1940/41. сваки ђак је морао имати: Два одјела пристojна (за богослужење и за наста-ву), уредне ципеле, 4 пара доњег веша, 4 пара чарапа, марамице... Пошто поти-чем из сиромашне породице ја то све нисам могао набавити и у богословију за разлику од својих школских другова који су у богословију дошли са кофери-ма, ја сам дошао са завежљајем у руци. Када ме угледао тадашњи васпитач Г. Јован Вукмановић упитао ме: „Зашто си дошао у богословију када немаш по-требне ствари?“ Ја сам тада нијемо по-гледао пријекоран израз његовог лица. Убрзо затим захваљујући Митрополиту Петру све неопходно сам имао.

Интернат у богословији стајао је та-да 150 дин., пошто нисам имао одакле да платим ја сам размишљао: Ко има пара а да му нису потребне. Сјетих се тада митрополита Петра и одмах отр-чим у зграду митрополије. Утрчао сам у његову собу а он тек устао из кревета, у пиџами стоји збуњено гледајући у мене, свог поцрвенелог од трчања. Он ме не-жно погледао и очински прекорио ре-кавши: „Зар си од мене дошао да тра-жиш“. У школу сам се вратио необа-вљеног посла али мојој срећи није било краја јер сам био убијеђен да моја ини-цијатива неће остати без плода.

Неколико дана је прошло, од моје молбе наизглед није било ништа. Осим критика од стране професора што сам узнемиравао митрополита, ништа дру-гог није било. Мени је пријетило искљу-чење из богословије због неплаћеног интерната. Неколико мојих другова по-

крнуло је акцију да се од ђака почне прикупљати новац за мој интернат. По-ред најбоље воље свих ђака једва је скупљено 69 динара, што није било до-вољно. На лично инсистирање Митро-полита Петра мени и свим другим сиро-машним ђацима плаћен је интернат.

Митрополит Петар бринуо се и за школску библиотеку. Набављао је ча-сописе које је издавала Српска Патри-јаршија и друге епархије. На његово лично инсистирање за вријеме ручка читано је Јеванђеље. Волио је богослу-жења. Често је служио у богословији, не само Литургију него, и вечерња, ју-трења... На богослужењима никада ни-је дозвољавао ђакону да кади, већ је он лагано кадио клањајући се верницима и на тај начин указујући поштовање своме народу. Када је свети служио по-ред духовне љепоте његова богослу-жења су одисала и спољашњом љепо-том. Волио је да проповиједа у свакој прилици. Његове проповједи одисале су необичном надахнутошћу, преобил-не богословског знања, разумљиве за народ и пуне очинске љубави. За вели-ке празнике издавао је посланице које су читане вјерном народу у Босни и Хер-цеговини.

Тако је Свети предано обављао дје-ло на које га је позвао Господ све до по-четка другог свјетског рата када почи-ње ново страдање и нова Голгота Срп-ског народа и Цркве Христове.

Живот и дјело овог врлог пастира Цркве Христове и даље нас подсјећају и обавезују на ријечи христовог Па-вла: „Сјећајте се својих Наставника, ко-ји вам проповједаше Ријеч Божију; гле-дајте на свршетак њихова живљења и одражавајте вјеру њихову. Исус Хри-стос је исти јуче и данас и у вијекове“ (Јевр. 13,7-8).

*Ристио Лојџур,
професор словенских
језика, Београд*

СРБИЊСКИ БОГОСЛОВИ У СВЕТОЈ ГОРИ И ГРЧКОЈ

МОЛИТВА У НЕБЕСКОМ ГРАДУ

Прва генерација србињских богослова Богословије Света Три Јерарха, 14.октобра ове године, упутила се из Србиња у Свету Гору и Грчку. Са њима су кренули ректор Богословије Митрополит дабробосански Нико-лај и професори: протојереј-ставрофор Ла-зар Васиљевић, Бранислав Кончаревић и разредни старијина протојереј Ранко Би-линац. У наставним програмима ова екскур-зија се назива научно-васпитном, али за бо-гослове је то прије свега, први сусрет са све-тињама Хилендара и незаборавни дожи-вљај.

У недељу 15-ог октобра у јутарњим сати-ма стигли смо у Киликис, пред крај свете ар-хијерејске Литургије. Ту смо примили благо-слов митрополита Апостолоса, разгледали свети храм и на градском тргу присуствова-ли смо помену борцима погинулим у послед-њем рату и разгледали град. За то време об-ишли смо и школу коју су прошле школске године завршила четворица ученика наше генерације, од којих су тројица са нама на екскурзији.

У поподневним часовима у Солуну смо обишли Зејтинлик, одржали помен изгину-лим солунцима, разгледали гробље, цркву Светог Димитрија и град а у вечерњим сати-ма се упутили у Аспровалту - манастир Све-те Лидије, гдје нас је дочекала сестра Геор-гија. Обишли смо храм и манастирскую шта-парију. Упознали смо се са сестрама које ов-де живе и раде. Истина, нису у монашком чи-ну, али живе као монахиње помажући многи-ма. У овом манастиру последњих година ље-товала су многа дјеца из Републике Српске и Југославије.

У зору 16-ог октобра из Јерисуса смо за-пловили ка Светој Гори, једном од најсвети-јих и најпоштованијих упоришта правосла-вља и хришћанства уопште. Око једанест часова по нашем времену, стигли смо у при-станиште манастира Есфигмен, а одатле пу-тем поред капелице, гдје према предању чу-дотворна икона Мајке Божије Тројеручице сама из Србије, на леђима магарца, присти-

гла у Хиландар, па поред скулптуре Светог Симеона кроз сјеверни улаз улазимо у манастирско двориште. Озарених лица гледамо цркву, фијалу и два огромна чемпреса. Пјевајући тропар Светоме Сави улазимо у храм, целивамо чудотворну икону Мајке Божије Тројеручице, највећу светињу Хиландара која се налази на игуманском трону и Хиландарци њу сматрају игуманијом манастира. У вечерњим часовима присуствовали смо вечерњем богослужењу и Акатисту Пресветој Богородици, а после тога целивали смо свете мошти поклонили манастиру икону Светог Петра митрополита Сарајевског, и отишли на одмор.

У уторак 17. октобра, сат и по после поноћи, буди нас звоно и клепало за устајање и почетак богослужења које траје шест часова и двадесет минута. Ово је за богослове велики догађај - први пут присуствују оваквом богослужењу у Хиландару. За вријеме богослужења и свете архијерејске Литургије коју је служио Митрополит Николај уз саслужење монаха и нас свештеника нико не помишља на умор. Узор су нам светогорски монаси за које је протођакон Радован Биговић, написао:

„Живот светогорских монаха је једна непрестана Литургија. Стално се моле и славе Господа. У свако доба и вријеме. Дању и ноћу. Кад раде и кад спавају.“

Молећи се Господу овдје у Хиландару, у Светој Гори, Небеском Граду, гдје је „дио Неба на земљи и парче земље на небу“, човјек може потпуније да схвати и ријечи владике Николаја Велимировића о Светој Гори:

„Света Гора је царство без круне, држава без војске, земља без жена, богатство без новца, мудрост без школе, кухиња без меса, молитва без престанка, веза са небесима без прекида, славопој Христу без умора, смрт без жаљења.“

У договору са братством манастира и митрополитом Николајем, после ручка смо, код Крста Цара Душана и Душанове маслине, засадили саднице кипариса као знак нашег боравка у овој светој обитељи. Иначе, цар Душан је својевремено, пажњом и даровима, Хиландар уздигао до најугледнијег и најбогатијег манастира.

Истог дана, у поподневним часовима шетали смо до манастирског пристаништа, разгледали кулу краља Милутина и утврђени манастир кога зову кула Светог Василија, смјештених између манастирских винограда, житнице и маслињака. Након вечерњег богослужења разгледали смо библиотеку и ризницу.

У сриједу 18. октобра, после јутарњег богослужења и свете Литургије манастирским возилима стигли смо у Јованацу, а одатле бродом пловимо ка руском манастиру Светог Пантелејмона. Успут посматрамо љепоту збогашког пристаништа и манастире Дохиар и Ксенофонт. У свети руски манастир, који је основан 1169. године, стижемо у поподневним сатима. Братство манастира дочекује истом оном срдечношћу и топлином коју смо осјетили код наших монаха у Хиландару.

После вечерњег богослужења обишли смо ову светињу и целивали свете мошти, и поклонили манастиру икону Светог Петра митрополита Сарајевског а ујутру, 19. октобра у два часа, присуствовали смо светом богослужењу на коме су узели учешће и на-

ши ученици и дивили се љепоти хорског пјевања монаха. Једна група богослова са професором Кончаревићем и разредним старјешином оцем Ранком, после богослужења посјетили су Дафни и манастир Ксиропотам, а негдје око поднева напустили смо древни руски манастир и бродом се упутили ка Уранополису. Ту смо се краће задржали и затим смо, преко Какова-метоха манастира Хиландара и Стагире аутобусом стигли у Псакудију град који се побратимио са нашим Соколом.

У јутарњим часовима, 20. октобра, стижемо у Ормилију, женски манастир светих Благовјести, метох манастира Симонопета. То је мјесто маслињака, мјесто за које би епископ Лаврентије рекао као за Вуковско код Купреса: Лијепо мјесто као уписано. По брежуљку лежи разбацано. Ко из бајке да га је отела грешна земља па овде донијела. Зна прво гдје да погледа, гдје дуже да задржи поглед.

Дочекује нас игуманија Никодими са сестрама. После ријечи добродошлице и пјесам монахиња, Митрополит Николај предаје Свето Јеванђеље и икону Светог Петра Сарајевског. У манастиру смо обишли столарију, радионицу за израду икона, ткачку радионицу и радионицу за израду одежде. Монахиње овдје доста раде, али и доста имају. Овдје се има шта видјети и шта научити.

Из Ормилије смо се упутили ка Метеори - монашком граду на стијенама, највећем и најзначајнијем православном центру монаштва грчког тла, после Свете Горе. Од 24 манастира колико их је било у 14. вијеку очувани су: Велики Метеори (Преображење Христа Спаситеља), Варлаам (Сви Свети), Света Тројица, Свети Стефан, Русану (Света Барбара) и Свети Никола Анапафаса.

Коначили смо у Калампаки, испод Метеора, а ујутру смо посјетили манастире Светог Преображења и Светог Стефана.

На путу ка Србињу, пролазећи кроз Србију, посјетили смо манастир Светог Прохора Пчињског гдје смо најљубазније примљени од игумана Пајсија и братства. Ту смо преноћили и након Свете Литургије упутили се

према Крушевцу - цркви Лазарици, затим посјетили манастире Љубостињу и Жичу, и у Богословију се вратили у ноћи између 22. и 23. октобра.

Када се будемо одморили и у миру размишљали о овом прелијепом путовању у Свету Гору и Грчку, вјероватно ћемо у том миру поново моћи да чујемо звук клепала и звуке хиландарских звона, ту божанствену музику ангелских и светитељских хорова. Јер, манастир Хиландар је остао у нама, у нашим срцима и душама. Он сам говори о себи љепотом својих дванаест цркви, снагом утврђења и пиргова, моћима чудотворне иконе Мајке Божије Тројеручице, књигама, Хрисовуљама, живописом, појањем и молитвом. Али колико смо ми научили и колико ћемо научити, колико смо схватили значење овог светог мјеста, гдје се укрштају вријеме и вјечност, показате вријеме и наш пастирски рад.

*иpођојереј Ранко М.
Билинац*

СПОМЕН КАПЕЛА У РОГАТИЦИ

Када путник намјерник пролази кроз Рогатицу, његов поглед зауставиће се на једном ријетко виђеном и дивном архитектонском здању, смјештеном у парку испред зграде СО Рогатица, у центру града. То је Спомен капела подигнута у част и спомен српским борцима са подручја Рогатице погинулих у Отаџбинском рату 1991-1995 године.

Идејни пројекат и пројектну документацију израдио је г. Зоран Чаркић, архитекта из Рогатице, а организациони одбор по одлуци ИИ-Со Рогатица сачињавали су: Милан Јанковић, Зоран Чаркић, Миле Џатић, Милета Лимић, Миладин Јовичић, Горан Марјановић, Славко Вукашиновић и Миодраг Вуковић. Задатак Одбора је био да изврши избор извођача радова, према усвојеном Идејном пројекту, изнађе могућност финансирања, прати извођење радова и рјешава друге проблеме који настају при градњи.

Убрзо затим организован је и стручни тим за допуну и разраду пројектне документације и праћења остваривања пројекта у свим фазама изградње. Стручни тим, по рјешењу председника СО-е Рогатица сачињавали су: Миле Џатић, Зоран Чаркић, Радомир Јовичић, Душан Дутина, Горан Марјановић, Зоран Бојовић, Мирослав Глуховић, Миленко Јововић, Милан Марковић, Милорад Ђурас и Ранка Батинић као руководиоца пројекта.

Камен темељац за Спомен капелу положио је господин Мирко Шаровић, тадашњи потпредседник Републике Српске, на Преображење 19. августа 1999. године. У темеље је положена и повеља која гласи:

ЗАХВАЛНИ СРПСКИ НАРОД ОПШТИНЕ РОГАТИЦА положи КАМЕН ТЕМЕЉАЦ за СПОМЕНИК Својим борцима за Слободу и њену одбрану у рату 1991-1995 г.

На Преображење 19.8.1999. Председник СО Рогатица, Зоран Косорић

Радове је започело ОДГП „Стандард“ Рогатица, а завршио нови извођач ГП „Примус“ Рогатица.

Радови су завршени у октобру 2000.г., а освећење Капеле и парастос погинулих борцима извршио је Његово високопреосвештенство Митрополит дабробосански Господин Николај уз саслужење пароха рогатичких протореје-реја-ставрофора Милорада Новакови-

ћа и јереја Гвоздена Арамбашића. Свећано отварање објекта извршио је потпредседник Републике Српске Г. Мирко Шаровић. Чину освећења и отварања Капеле присуствовали су представници Скупштине града Српско Сарајево.

У својој бесједи, после освећења Капеле, Господин Митрополит је говорио о жртвовању за Отаџбину и нашој обавези да се молимо Богу за душе погинулих бораца. Похвалио је Рогатичане што су подигли овакво здање које није само споменик него и мјесто молитве за душе палих бораца на бранику Отаџбине.

Спомен капела је реализована као слободно стојећи објекат, грађен традиционалним системом градње и са материјалима који су у датом времену били најдоступнији и најекономичнији. Темељну конструкцију од бетона и армираног бетона, чини систем темељних трака и укрутних греда, међусобно повезаних по свим правцима и карактеристичним осовинама. Зидови, у хоризон-

талном смислу затварају једноставну квадратну основу са заобљеним - сферноозиданим угловима...

Основна пројектантска замисао је била да објекат који је меморијалног карактера, поприми препознатљиве елементе сакрално - православне архитектуре, архитектуре споменика, али и архитектуре - симболике рата и ратног јунаштва погинулих. На тај начин, објекат се склопом грађе, конструкције и материјала, доживљава и као сиров грађевина са прве линије фронта, као бајта на бранику Отаџбине, али и као храм у ком у миру почивају сјени најхрабријих...

ВИЈЕСТИ ИЗ РОГАТИЦЕ

Конструктивни склоп који је у основи поново у виду крста чине АБ стубови и АБ греде, увезани са четири централна носива стуба који се „купају“ у сопственој бјелини и плавичастом одсјају прозрачне куполе, која у православној архитектури кроз вијекове, симболизује небески свод. Купола се завршава крстом златне боје.

У унутрашњости Капеле, на њеној источној страни су три иконе и три кандила: Преображење Господње, Свети архангел Михаило и Свети кнез Лазар, коме је Капела и посвећена.

На јужној страни зида је пано са сликама погинулих бораца, њих двјеста педесет.

Према усменом договору између представника СО Рогатица и представника Црквене општине Рогатица, Капела би требала да се преда у власништво Црквене општине, а суботом би се у капели служила Света Литургија и држао парастос погинулим борцима.

Занимљиво је прелистати и Књигу утисака, којих за ово кратко вријеме има прилично доста. Навешћемо неколико њих. Тако је један посјетилац записао: „Они су знали због чега су пали, а ми то морамо поштовати“. Једна дјевојка са Сокоца је записала: „Нека Господ Бог благослови ваше жртве и нека Вас се сјети у Царству небеском“. А један посјетилац из Рогатице је написао сљедеће стихове:

*„Ви одосїе у бој славни,
Исїунисїе завїей давни
Шїю ѓа Милош даде Цару
Госїодару свом Лазару
И Хрисїосу живом Бођу
Часније жрїве биї не мођу.“*

Поред ових хришћанских и патриотских размишљања има и оних песимистичних и тужних.

*Проїјојереј -
сїаврофор
Милорад Новаковић*

У недељу по Малој Госпоини 2000 године, Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански Господин Нколај служио је Свету архијерејску литургију у храму св. апостола Петра и Павла на Борицама. Са Г. митрополитом служили су протојереји-ставрофори Милојко Топаловић и Милорад Новаковић, протојереји Милосав Видаковић и Слободан Лубарда. На Литургији је веома складно и лијепо одговарао октет богослова из Србиња.

После причасна Г. митрополит је говорио о нашим богословским школама у Србињу и захвалио Црквеној општини и народу парохије боричке на помоћи у намирницама, које су сакупили за помоћ Богословији и Духовној академији у Србињу.

После Свете литургије у дворишту парохијског дома приређен је ручак за госте и званице. За ручком је Г. митрополита поздравио парох борички протонамјесник Радоје Туба.

* * *

У недељу пред Божић, на Оце, Г. митрополит је присуствовао Св. литургији у храму Св. Тројице у Рогатици. Иако је долазак Г. митрополита био неочекиван и ненајављен црква је била пуна народа. После причасна Г. митрополит је одржао проповијед на тему из Јеванђеља и пожелео народу да у миру и духовном расположењу дочекују и проведу Божићне празнике.

* * *

У Рогатици је свечано прослављено Бадње јутро и Бадње вече као и Божићни празници. На бого-

служењима је присуствовао велики број вјерника.

* * *

Светосавски дани културе у Рогатици почели су у четвртак 25. јануара свечаном академијом у част Св. Саве у средњој школи у Рогатици, које је отворио начелник општине Рогатица г. Томислав Батинић. У програму је узео учешћа и хор храма Св. Тројице у Рогатици пјевањем духовних пјесма.

* * *

На дан Св. Саве Свету литургију у препуном храму Св. Тројице у Рогатици служили су пароси рогатички протојереј-ставрофор Милорад Новаковић и јереј Гвозден Арамбашић.

На крају литургије прочитана је посланица митрополита Николаја и изведен Светосавски програм. Домаћин славе био је Жељко Ковачевић из Рогатице, а за идућу годину се јавио Милован Којић из Гуждеља.

Истог дана у сали основне школе „Свети Сава“ у Рогатици одржана је духовна академија са дивним духовним програмом прикладним дјелу и лику Св. Саве. Са ученицима школе програм су припремили наставници Српског језика Мира Ћерић и Љубо Окиљевић и наставница музике Мирјана Илић.

После овог садржајног програма пререзан је славски колач у основној, а затим у средњој школи.

*їроїїојереј-сїаврофор
ор
Милорад Новаковић*

ИСУС ХРИСТОС ЈЕ ИСТИ ЈУЧЕ И ДАНАС И У ВЈЕКОВЕ

Мишројолија Дабробосанска и надбискупски ординаријаш Врхбосански у Сарајеву, 25. и 26. новембра 2000. године, заједнички обиљежили 2000 година хришћанства.

У суботу, 25. новембра, на Факултету католичке теологије у Сарајеву одржан је симпозион (екуменски колоквиј) у чијем раду су учествовали познати теолози из Православне и Римокатоличке цркве, а говорило се о темама: „Однос Српске православне цркве према екуменизму“ (протојереј-ставрофор др Димитрије Калезић), „Исус Христос је исти јуче, данас и заувјек“ - православно поглед (протојереј мр Драгомир Сандо), „Исус Христос је исти јуче, данас и заувјек“ - католички поглед (Зденко Томислав Теншек - Загреб), „Догађање Цркве у сакраментима“ - католичко схватање (Томо Вукшић - Сарајево), „Хришћанин - Црква - савремено друштво“ - православно поглед (протојереј др Љубивоје Стојановић), „Задаћа хришћанина у савременом друштву“ - католички поглед (Миљенко Аничич - Бања Лука).

Истог дана, у вечерњим сатима, у Саборној цркви Пресвете Богородице у Сарајеву одржана је свечана академија којој су, поред Митрополита дабробосанског Николаја, присуствовали: кардинал Винко Пуљић, надбискуп врхбосански, епископ милешевски Филарет, Роберт Бери, Шеф мисије ОСЦЕ-а и чланови дипломатског кора у Сарајеву.

Скуп је поздравио Митрополит дабробосански Николај и између осталог рекао:

„Ево навршиће се 2000 година од рођења Господа Исуса Христа. То је највећи догађај који се десио у овом свету вољом Оца, љубављу Сина и садејством Светог Духа. Све што се десило Господом Христом и у Господу Христу, који љуби човјека а не наводи његов грех, дејство је Божије љубави на најсавршенији начин у времену“.

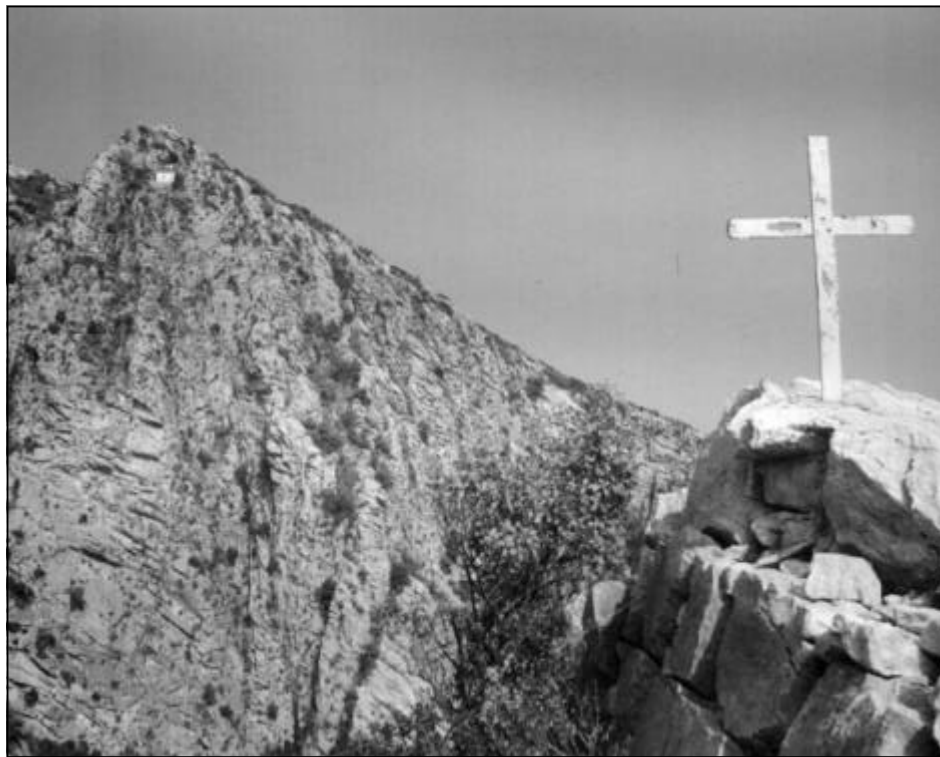
Једини узрок његовог рођења пре 2000 година, био је човек - та реализована Божија љубав рекавши: Хајде да створимо човјека по слици и прилици Својој - (Божијој). У свему томе човековим опредељењем ка греху и за грех, створена је одвојеност и не-

пријатељство грехом према Творцу своме - апсолутном добру у коме таме нема.

Потом се обратио кардинал Винко Пуљић изражавајући радост што ми хришћани заједнички прослављамо јубилеј 2000 година рођења и дјеловања Исуса Христа утеме-

љеника и два ђакона, а проповиједао је протојереј Љубивоје Стојановић.

Истог дана у Католичкој катедрали у Сарајеву настављена је заједничка прослава у част 2000 година од рођења Господа Исуса Христа. Скупу су се обратили кардинал Вин-

љитеља хришћанства и Оснивача Цркве, и у својој поздравној ријечи говорио о Христу као Хљебу живота, Свијетлости свијета и добром Пастиру.

У пригодном културно-умјетничком програму учествовали су хор ученика Богословије Света Три Јерарха из Србиња, хор франевачких богослова, велики богословски хор Врхбосанске богословије из Сарајева и рецитатори: Тијана Мачар и Нина Пржуљ из Соколца и фра Мирослав Јурешић богослов из Сарајева.

У недељу 26. новембра, у Саборној цркви у Сарајеву служена је света архијерејска Литургија, а служили су двојица архијереја (митрополит Николај и епископ Филарет), осам

ко Пуљић, митрополит Николај и протојереј Димитрије Калезић, који је у својој проповједи говорио о свеобухватности Цркве и мјесту човјека у времену историје и његовом циљу.

У културно-умјетничком програму учествовали су хор Музичке академије из Лукавице (Српско Сарајево), хор „Слога“ из Сарајева, Катедрални мјешовити хор „Јосип Стадлер“ из Сарајева и рецитатори Тони Пејић, богослов из Сарајева и Наташа Токовић, ученица из Соколца.

*протојереј Ранко М.
Билинац*

УЛОГА СВЕШТЕНИКА У ДРУШТВУ

Још од раних времена Старога Завета осетила се велика потреба за духовним вођама у људском друштву. Те Богом одређене вође у првим временима били су свети Пророци као што је Мојсије. Осим духовних потреба човека кроз целу историју хришћанства често се помињу и потребе људи да имају за овоземаљског вођу неко духовно лице. Рекох то још почиње у Старом завету а проширује се и достиже свој врхунац у Новом Завету доласком на земљу Сина Човечијег Господа Исуса Христа. Он је стварни и једини оснивач свештеничке службе јер упућује своје свете апостоле давши им благодат Св. Духа да иду по целој свету проповедајући Јеванђеље о Сину Божијем. Идите дакле и научите све народе крстећи их у име Оца и Сина и Св. Духа учећи да држе све што сам вам заповедио.

У данашње време свештеничка улога у друштву је остала иста као и у време светих Апостола. Док је Господ Исус Христос боравио овде на земљи имао је добар број људи који су ишли за Њим. Они су му помагали и били Његови велики пријатељи. Између њих Господ Христос је изабрао дванаесторицу којима је дао власт да управљају Његовом Црквом на земљи, да проповедају Његову науку и да врше света богослужења. Назвао их је ученицима или апостолима: „Ви ћете сведочити, јер сте од почетка са мном“, рекао је Господ апостолима (Јн. 15,27), „Ко вас прима и мене прима“ (Мат. 10,40). Стога се Христова

црква другим речима назива и „апостолском“.

Христови апостоли после Његовог Вазнесења на небо су путовали широм целог света и проповедали Његово јеванђеље. Свугде су оснивали црквене општине и парохије. Пошто су морали ићи даље у друге крајеве, рукополагали су најбоље међу хришћанима за епископе. Они су од тада постали наследници светих апостола који су им дали власт да проповедају јеванђеље Христово, да управљају Црквом и да врше богослужења. Пошто ни епископи нису могли стићи у сва места својих епархија, они су рукополагали изабране хришћане за свештенике. Свештеници су помоћници епископа. Као што су епи-

скопи добили рукоположењем од светих апостола благодат Светог Духа да у Христово име врше своју службу у цркви Христовој, тако су и свештеници добили благодат Духа Светог да служе у месту где их постави епископ. Такво духовно подручје коме служи један свештеник зове се парохија.

Сви људи су помоћници Божији, јер Бог непрестано чини добро и сви људи који чине добро су сарадници Божији. Али свештенство је Христос посебно изабрао да на видљив начин продуже

Његово дело на земљи и да у Његово име проповедају Царство Божије кроз сва времена: „Што год свежете на земљи, биће свезано на небу, и што год разрешите на земљи, биће разрешено и на небу“ каже Господ Исус Христос својим апостолима (Мат. 18,18). Одатле је свештенички позив најузвишенији, али у исто време и најодговорнији.

Свети Јован Златоусти говори о свештанству следеће: „Свештенство се обавља на земљи, али оно има значај небеске уредбе. Службу ову није установио човек ни анђео, ни арханђео, нити ма која створена сила, већ сам Господ, те је и призвао оне, који још у телу бораве, да очигледном представе службу анђеоску. Њима који на земљи стањују и на њој живот проводе, наређено је да врше небеске послове; они су добили власт какву Бог није дао ни анђелима ни арханђелима, то што свештеник доле ради, то Бог горе утврђује и одлуку слугу својих утврђује као господар. Преко њих ми се облачимо у Христа и спајамо се са сином Божијим, и постајемо удови ове свете главе, стога не само да морамо справ њих имати што више страхопоштовања, него ли справ владара и краљева, већ их морамо поштовати више него родитеље јер ови су нас родили од крви телесне и воље (Јов. 1,13), а они су нам очиви по Богу, за блажени препорођај, истиниту слободу и благодатно усиновљење.“

Сва суштина учења људи у вери и духу Христа своди се на љубав према ближњем. Дакле, дужност свештеника јесте да живи по љубави, да ради по љубави, да учи дато му стадо у љубави Божанској. Прва свештеничка дужност јесте та да учи парохијане речју. Да та дужност учења људи о Богу није само неопходна и лична потреба, већ и превасходна, рекао је и Господ Исус Христос, када је заповедио својим апостолима, не само да крсте него и да уче, најпре да уче а онда и да крсте. Зато грешни сваки свештеник који би рекао да

ово Христос заповеда само апостолима а не нама јер је свештеник прејемник апостолски у делу крштења, дакле и у делу учења, а већ смо напоменули да Христос дајући заповест апостолима да уче и крсте, дао је исту заповест свима, како епископима тако и свештеницима све до краја века. Рекао је и апостол Павле кад је говорио: „Тешко мени ако јеванђеље не проповедам! Дужан сам то чинити, служба ми је преда-та“ (I Кор. 9,16-17).

Након учења парохијана речју немислииво је учење и делом. Ако је незнабожачко говорништво тражило од својих говорника добар живот, то тим више га захтева говорништво јеванђелске проповеди. С тога је Христос шаљући апостоле да проповедају назвао их светлошћу света: „Ви сте видели света“. А у чему се то видело састоји, Он је такође објаснио: „Тако да се светли ваша свјетлост пред људима, да виде ваша добра дјела и прославе Оца нашега који је на небесима“ (Мат. 5,16). Христос сам, описујући својства доброг пастира, између осталих поставља и ово: „И кад своје овце истера, иде пред њима, и овце иду за њим, јер познају глас његов“ (Јн. 10,4) тј. није довољно да овце познају доброг пастира само по гласу, него он треба да пред њима иде и својим добрим животом, како би и овце ишле за њим.

Трећа свештеничка дужност јесте молитва, која је обавезна за све хришћане уопште, тако и за свештенике. Ми смо дужни да се молимо свако за себе и сви за све јер и Господ наш Исус Христос је тако чинио. Свештеничка дужност у друштву јесте и та да својим примером учи друге праштати. Јер и Искупитељ наш је у најтежим тренуцима свога живота са људима прикован за крст умео праштати онима који чине грех говорећи: „Оче, опрости им јер не знају шта чине“.

Ако је могао Бог нама људима опростити и ако нам Он прашта даноноћно

питајмо се да ли смо достојни да ми грешни чинимо другачије. С речима о покајању Господ је почео своју науку, а с речима праштања завршио је. Покајање је семе, опраштање је плод. Никакву хвалу нема семе које не доноси плода. Никакво покајање нема вредности без опраштања. Шта би били друштво људи без опраштања? Један зверињак, усред природног зверињака. Шта би би-

ли сви закони људски на земљи до неподношљиви ланци, да их не блажи опраштање? Зар би се без опраштања могла мајка назвати мајком, и брат братом, и пријатељ пријатељем, и хришћанин хришћанином?

Да не постоје речи опрости ми! и: нека ти је просто! људски живот би био савршено неподношљив. Немате мудрости на земљи, која би могла засновати ред и утврдити мир међу људима без примене опраштања. Шта помаже човеку сва његова ученост, ако он није у стању опростити другоме? Ништа.

Кад би ми знали колико се нама свима пређутно опрашта сваки дан и сваки час не само од стране Бога, него и од стране људи, и ми би са стидом пожуре-

ли да другима опростимо. Браћо у Христу пожуримо још данас да опростимо једни другима за знана и незнана дела, јер ко зна да ли ћемо доживети сутра. Зато нас Господ и опомиње преко слуге свога апостола Павла да не гледамо ко је ко: Нема Грка ни Јеврејина, роба ни Слободњака... Господ наш нас опомиње да смо сви браћа по Богу те да смо пред њим једнаки, а у исто време и да смо међусобно једнаки.

Постоји једна молитва коју је Господ изрекао својим ученицима а то је молитва Господња, у којој нас учи да праштамо једни другима: „...и опрости нам дугове наше као што и ми опраштамо дужницима својим ...“. Он нас овом молитвом уједно и опомиње да ако ми не опростимо другима грехе учињене против нас ни Он, Отац наш небески неће нама опростити грехе учињене против Бога и људи. На другом месту говори Господ: „Каквом мером мерите, онаквом ће вам се мерити и каквим судом судите онаквим ће вам се судити“. Зато нам је дужност да праштамо, без обзира колики је грех учињен према нама и без обзира ко га је учинио. Јер и Господ наш не гледа на нас ко је ко већ настоји да нас врати на прави пут, пут спасења, пут своје Божанске љубави.

Чим је хришћанска љубав према ближњима основана на идеји о богоподобности човека и о братству међу свим људима због њиховог заједничког небеског Оца и Искупитеља, она је свеобухватна. То значи да се она односи на све људе без икаквог изузетка. Нема човека који није створен по Божијем образу и да није предназначен за блажени вечни живот, за кога није принесена искупна жртва на Голготи. Према томе, нема човека на земљи који није наш брат у Господу и који није достојан наше љубави. Према Божијој речи Бог је створио цео род људски од једне крви и сви смо ми „род Божији“ (Дела 17:26,28-29). Ово религиозно - метафизичко јединство свих људи пројектује

се и у моралној сфери: у односу једног према другом, људи треба да живе као браћа, да имају љубави међу собом. Преко хришћанске вере издиже се људско достојанство свих људи и они подједнако заслужују љубав: „Нема ту Јеврејина ни Грка, нема роба ни господара, нема мушкога рода ни женскога; јер сте ви сви једно у Христу Исусу“ (Гал. 3,28).

Оци и учитељи Цркве, истичући, да су сви људи достојни љубави, из принципа траже да их све подједнако волимо. Ово међутим значи да они не праве разлику у конкретним манифестацијама љубави и не допуштају никакво њено индивидуализирање.

Свети Василије Велики тражи подједнаку љубав према свим људима, јер су они створени по Божијем образу и чеда су Божија. Блажени Августин даје неопориво образложење свеобухватног карактера хришћанске љубави према ближњима. Према њему сви су људи достојни љубави. „Цео род људски, пише он, творевина су Онога, који је створио звезде и свод небески. Он је отац свих и воли подједнако сваког човека, био он нижег или вишег порекла... Пред Њим су сви људи једнаки“. Међутим, достојанство свих људи да буду вољени и хришћанска обавеза да се љубав пројављује према сваком човеку, ни у ком случају не значи, да у љубави не треба да постоји ред. Он чини људе праведним и све њихове врлине моралним. Према томе, из принципа хришћанин је призван да воли све људе, међутим, путем васпитања љубав треба постепено да се развија и да шири свој опсег и обим. „Као што ватра најпре захвати оно што јој је најближе, а затим оно што је даље, тако и човек најпре треба да воли брата, а затим непријатеља“ (Блажени Августин).

Свештеник данашњег времена теба да чини и да се држи свега реченог како би „посланик био достојан плате своје...“.

После овога излагања, које надам се користи душама свих нас, желим да неколико реченица кажем и о себи као посланику на њиви Господњој.

Ја сам православни свештеник, а моја парохија је травничка са седиштем у Травнику. Тамо у мојој парохији тренутно се ради на обнови како душа мојих парохијана тако и на обнови оштећених храмова и кућа повратника. Колико сам у могућности, помажем да се сви људи врате својим кућама, не гледајући ко је ко. Наравно, у предности сам као све-

штеник да се понајвише бринем о повратку православних, а ако ми се укаже могућност спреман сам чинити добро и за оне који нису православни. Моја улога као свештеника на првом месту је та да свој живот посветим служењу Бога и народу јер ми је због тога и дато поверење од мојих претпостављених. Дакле прва улога је да бринем о духовном животу мојих парохијана, а друга је та да се старам и за њихово живљење. Јер грех би био да пастир који не пасе стада стриже вуну са њега.

*Јереј Горан
Живковић*

Травник 2000. године

ПРОСЛАВА БОЖИЋА У САРАЈЕВУ

Најрадоснији православни празник Божић и ове године се прославио у Федерацији БиХ. На овим просторима овај најмилији породични празник се прославља и у тешким временима последњег рата, онако како је то одувек чинио наш народ. У том времену патње, муке и очајања, наш народ је издржао и одржао се на овом подручју јер су му вјера, нада и љубав према Богу давали нове снаге за живот.

Црква, која је мајка српског народа, увјек је водила бригу о својој духовној дјеци. Пред Божић смо се сјетили, у парохији какањској, свих оних којима је поред духовне подршке потребна и материјална помоћ за скромну али ипак веселу божићну трпезу. Обишли смо повратнике и материјално слабо стојеће парохијане дарујући им скромне мале пакете са основним намирницама за овај празник. На лицима се видјела ведрина и осмјех, јер нису заборављени од мајке цркве.

Због отежаних околности у прослављању овога празника, на овом подручју где су Срби у мањини, ипак се осјетила божићна радост и у цркви а и у домовима вјерника.

На Бадње вече служена је вечерња служба са Петохљебницом, са почетком у 16 часова.

Потом је извршено освећење Бадњака чије је границе народ носио својим кућама. На Божић ујутро у 6 часова, ишла је литија око храма „Светих Апостола Петра и Павла“ у Какњу, а потом се служила света литургија са причешћем вјерника. Истог дана, служила се у истом храму вечерња служба и приредила божићна дечија приредба. Другог дана на Сабор Пресвете Богородице, света литургија је служена у храму „Светога Великомученика Прокопија“ у Брезу, а вечерња служба уочи Светог Архиепископа Стефана у храму у Какњу. На сам празник светог Стефана, света литургија је служена у храму „Светога Великомученика Прокопија“ у Високом.

Овим богослужењима смо помогли својим вјерницима да доживе пуноћу овога празника у души својој. Настојаћемо и даље да свој народ оцрквимо и охристовимо, стога вас све поздрављамо радосним поздравом: Мир Божији Христос се роди!!!

јереј Борис Бандука

СТРАДАЊЕ

Бог допушта страдања зато, да би се људи поправили и опаметили...

Бог може да прекине сва страдања; али Он не прекраћује невоље, док не увиди да смо се ми очистили, док не увиди да се у нама збила промена и наступило покајање чврсто и непоколебљиво. И мајстор златних предмета не вади злато из ватре, док не види да се оно добро очистило. Тако и Бог неће да удаљи тај облак, док нас потпуно не поправи. Он који је попустио искушење, Сам зна и време кад ће га прекинути... А ми да живимо побожно и да се молимо - то је наша ствар, а прекинути страдање - Божје је дело. Он хоће да угаси тај огањ, али чека наше спасење...

Страдање у овом животу спасоносно је не само за грешне него и за праведне...

Страдања у овом животу умањују страдања у оном...

(Златоуст)

ДРУГОВИ - БРАЋА

Добро изабрати своје другове; изабрати их по поштењу и по образовању, тако да у њихову друштву налазимо подстицање на добро. Ништа није опасније од другова само за уживање или веселе браће коју су сјединили пороци и страсти, а не умереност и врлина. „Благо човеку који не иде на веће безбожничко и на путу грешничком не стоји и у друштву неваљалих људи не седи“ (Пс. 1,1).

Кад су већ другови изабрани, онда треба међу њима да влада љубав и верност. Осим тога другови су дужни потпомагати један другог у беди и невољи, па често и жртвовати се један за другог.

Права дружба и пријатељство имају велики морални значај. „Веран пријатељ крепка је одбрана, ко га нађе, нађе благо; добар пријатељ лек је животу“ (Сир. 6,14-15).

СРЦЕ

Срце човеково представља собом позорницу: у њему се зли духови боре са душом, а Бог и анђели посматрају подвиг. Поврх тога, душа сваког часа рађа многе нове мисли, а њих уливају и зли духови. Јер душа има много скривених помисли, и она их у тај час производи и рађа. И злоба има многе помисли и представе и сваког часа она порађа нове помисли против душе...

(Макарије Велики).

Срце човеково не може бити празно, него неминуовно заузето или мржњом према некој ствари или љубављу. Ако је заузето мржњом, оно и плодове такве доноси: изазива свађе, увреде, борбу, осуде, исмевања, унижења, па и убиства. А ако љубав у срцу живи, онда се и плодови љубазни јављају, пријатни и пред очима Божјим и пред мудрим људима

(Тихон Задонски).

прихватио савет и оженио се Катарином (Екатерином), ћерком которског трговца Марка Берберовића и Марије рођ. Злоковић. Венчао их је 16. априла 1833. године у Котору которски прота Јаков Поповић. Далматински епископ Јосиф Рајачић рукоположио га је 6. маја 1833. године у чин ђакона, а 11. маја у чин свештеника.⁸ Епископ Рајачић му је издао синђелију 1. јуна за пароха дубровачког а од владе је потврђен 16. октобра.⁹ Као свештеник отвара српску школу код цркве, која се сад звала „католичизација.“ Ова школа је радила до 1848. године. Тада су Николајевић и црквена општина искористили у Аустрији прокламовану верску равноправност и отворили јавну српску школу. Влада је ту школу признала, а општина је довела још једног свештеника, који је био капелан и учитељ.¹⁰

Николајевићева школа је прокрчила пут српском школству у Далмацији. Угледајући се на њега многи свештеници заводио су католичизације код својих цркава. Захваљујући угледу који је Николајевић уживао, а донекле и положају Дубровника, његову школу су похађала многа српска деца из Дубровника, Метковића, Мостара, Требиња и из Сарајева.¹¹ Важна заслуга Николајевићеве школе је и та што су ту школу похађала и женска деца, јер је до тада владало

мишљење да женској деци није потребна школа. За показану ревност на пољу просвете и као узорног свештеника епископ Далматински Пантелејмон Живковић га је одликовао 8. јануара 1836. године црвеним појасом.¹²

Поред свештеничких и учитељских обавеза Ђорђе Николајевић је налазио времена и да пише. Уредио је од 1842. до 1862. године 15 свезака *Српског далматинског маџазина*. Најважније му је дело збирка српских споменика, старих хрисовуља, диплома, повеља и сношенија босанских, српских, херцеговачких, далматинских и дубровачких краљева, царева, банова, деспота и властелина. Ове споменике је исписао у архиву у Дубровнику и послао их Јеврему, брату кнеза Милоша Обреновића, који их је 1840. године издао о свом трошку под именом: *Српски споменици*, сабрани трудом Карана Твртковић-Павла, свештеника, рођеног на Твртковом брду, бањалучке нахије у Босни близу града Јајца. Исте године објавио је морално-поучни спис „Младић како треба да се изобрази“. ¹³ Николајевић је радове објављивао у календару „Грлица“, „Летопису Мајице Српске“ и другим. За допринос на књижевном пољу изабран је 11. јула 1842. године за дописног члана „Друштва српске словесности у Београду.“ Његов рад су

пратили далматински епископи и за савестан рад одликовали га. Епископ Јеротеј Мутибарић произвео га је 28. априла 1846. године за протојереја,¹⁴ а цар Фрањо Јосиф II одликовао га је 7. јула 1850. године златним крстом за заслуге.¹⁵ За уређивање *Српског далматинског маџазина* руски цар Никола му је даровао брилијански прстен у вредности од 500 рубаља, којег му је на Нову 1853. годину предао руски конзул Јеремија Гагић.¹⁶

Прота Николајевић је био савестан и успешан радник на њиви Господњој, али је у породичном животу био несрећан. Крајем 1849. године умро му је отац Симеон,¹⁷ затим 2. фебруара 1850. син Чедомиљ у шеснаестој години живота, а 20. маја исте године кћи Софија у тринаестој години.¹⁸ После смрти деце по савету лекара прота је са супругом провео око три месеца у родном Срему. Том приликом је боравио у Београду, где је обновио стара и склопио нова пријатељства са познатим личностима. Преко ових личности слаће херцеговачке младиће да се школују у Београду о државном трошку. Међу њима су били и млади монаси манастира Дужи Нићифор Дучић и Серафим Перовић.¹⁹ Они ће се, као и многи други које је он слао из сиромашне Херцеговине, одужити своме добротвору поштеним и самопрегорним радом.

8 Исто, 60, напомена 2.

9 Исто.

10 Исто.

11 Исто, 61.

12 Томо Крстов Поповић, исто, 9; *Босанско-херцеговачки источник*, 1890, год. IV, св. 9 и 10, 389; *Босанска Вила*, 1896, 50.

13 *Босанска Вила*, 1896, 51.

14 М. Милићевић, исто, 111; Јован Вучковић, исто, 92, напомена 2.

15 *Босанска Вила*, 1896, 50.

16 Д. Руварац, исто, 41.

17 *Српски магазин*, 1850, 140. и 142.

18 Тестамент Дабро-босанског митрополита блажено-упокојеног Ђорђа Николајевића (20. априла 1807. - 8. фебруара 1896), Бо-

санско-херцеговачки источник, 1896, год. X, св. 7 и 8, 221. У литератури се на више места за Чедомиља каже да је имао 17 година када је умро а кћерка Софија 14. Датум њене смрти се наводи 30. мај.

19 Јован Вучковић, исто, 62.

УЧЕЊЕ СВ. АПОСТОЛА ЈОВАНА О ЉУБАВИ

(Њо његовим посланицама)

Узрок стварања света, постојања света и оваплоћења Христовог јесте љубав. „Јер Бог тако заволе свет да је и Сина својега јединороднога дао, да ни један који Га верује не погине, него да има живот вечни“. (Јов. 3,16). Љубављу је Син Божји постао син човечји, да би синови човечји постали синови Божји. Из Љубави је Син Божји сишао са неба на земљу и узнео се на небо, да би синови човечји узишли на небо.

Апостол Љубави, св. Јован у својим посланицама нарочито нам је открио неисказану љубав Божју према роду људском. А то нам је открио зато, што је Он најпуније, најопитније доживео, испитао, осетио и познао љубав Божју. То је учинио за то што он беше „ученик кога Исус љубљаше“, и који на Његова прса главу положи. То је учинио на Тајној Вечери, када је Христос открио Тајну Свете Тројице као тајну љубави.

И зато што је Он најпуније, најопитније испитао, осетио, преживео и познао љубав Божју; дао нам је најпотпуније учење о љубави. Његово учење о љубави у толико је потпуније и јасније од осталих апостолских учења, у колико Сунце има јачу и пунију светлост од осталих небеских светила. Као што Сунце својом светлошћу надмашује сва остала небеска светила, тако исто и учење његово о љубави надмашује учење осталих апостола. То надмашивање не значи негирање осталих апостола учење већ смирено и неопходно допуњавање. Смирено, зато што потиче од онога, који је на прсима једино смиреног Христа ставио главу своју. Неопходно, зато што без његовог учења о љубави (Хришћанство) не би имали јасног и потпуног знања о Богу, као Богу љубави. А пошто нам је он открио тога у

хришћанству има. Хришћанство има јасно, потпуно и тачно учење и знање о љубави. А што је појединци или већина немају, то је знак одсуству њихове љубави према Богу, а не Божје према њима. Јер „по том се показа љубав Божја к нама што Бог Сина својега јединороднога по-

сла на свет да живимо кроза њ“ (1. п. Јов. 4,9). Непознавање љубави Божје последица је грехопалости и живота у греху. Јер бити и живети у греху значи бити у тами, јер је грех тама. А бити у тами значи бити ван светлости. А бити ван светлости значи бити ван живота, бити у смрти, јер светлост је живот.

Богољубље је узрок Богопознања. Без Богољубља је немогуће Богопознање и човекопознање. Кроз правилно Богопознање долази и правилно човекопознање. Човекопознање је установљено Богопознањем. А Богопознање је условљено Богољубљем. Као што је без Богољубља немогуће Богопознање, тако је без Богопознања немогуће човекопозна-

ње. Као што је немогуће трњу да роди грозђе и чичку смокве, тако је исто немогуће Богопознање без Богољубља. Јер „који нема љубави не позна Бога; јер је Бог љубав“. (1. п. Јов. 4,8). Ово је најизразитије место у његовим посланицама. Ово је центар око кога кружи целокупно излагање учења о љубави, коме хоће „апостол љубави“ да нас приведе. Ово је тихо пристаниште у овом бурном животу.

Познати Бога а не бити у љубави Божјој исто је тако немогуће, као што је немогуће сазидати кућу у ваздуху. Познање Бога условљено је испуњавањем заповести његових. Јер „који говори: познајем Га, а заповести његових не држи, лажа је, и у њему истине нема“. (1. п. Јов. 2,4). А испуњавање заповести условљено је обитавањем у љубави Божјој. Јер „који држи реч његову у њему је заиста љубав Божја савршена, по том познајемо да смо у Њему“. (1. п. Јов. 2,5). Имати љубав у себи значи имати Бога у себи. Јер „Бог је љубав“. Међусобна љубав видљиви је знак Божје љубави у нама. Јер „ако имамо љубав међу собом, Бог у нама стоји, и љубав је Његова савршена у нама“ (1. п. 4,12 и 16).

Љубав је основ пожртвовања. Без љубави нема истинског пожртвовања. Христос је љубио нас, и зато је жртвовао себе на крсту. Љубављу је испио чашу крских мука на Голготи, са молитвом Оцу небеском: „Оче, опрости им јер не знају шта раде“. Испивши чашу крских мука са молитвом показао нам је примером да нас Божански љуби и да крст води победи. Кроз крст се улази у васкрсење. А кроз васкрсење у живот вечни. Јер крст је освећен једино светим Господом, помоћу кога ми постајемо свети у онолико у колико постанемо заједничари Тела Његовог. Крст је спасење. Крст је пожртвовање. „Потом познасмо љубав што Он за

нас душу Своју положи ми смо дужни полагати душе за браћу“ (1. п. Јов. 3,16). Као што је Христос жртвовао себе за нас, тако смо и ми дужни да се жртвујемо за браћу. То пожртвовање не сме да буде из страха, јер тада губи праву хришћанску-моралну вредност; већ из љубави и као такво доноси спасоносни и животноворни плод.

Богољубље је основ братољубља. Братољубље је видљиви знак Богољубља. Љубити Бога, а не љубити брата својега немогуће је. „Ако ко рече: ја љубим Бога, а мрзи на брата својега лажа је; јер који не љуби брата својега, кога види, како може љубити Бога, кога не види? Који љуби Бога да љуби и брата својега“ (1. п. 4,20-21).

Љубав језично-уснено хришћанство искључује. „Да се не љубимо речју ни језиком, него делом и истином (1. п. Јов. 3,18). Јер неће сваки који ми говори: Господе, Господе! ући у царство небеско; но који чини по вољи оца мојега који је на небесима“ (Мат. 7,21). По љубави се познаје који је рођен од Бога. Љубав скопчана с делом и истином знак је рођења од Бога и познање Бога. „Да љубимо један другог; јер је љубав од Бога, и сваки који има љубав од Бога је рођен, и познаје Бога“ (1. п. Јов. 4,7).

Љубав и светлост су нераздвајиви. Љубити брата својега хришћанском љубављу значи бити у светлости и бити ослобођен саблазни. Јер „који љуби брата својега, у светлости живи, саблазни у њему нема“ (1. п. Јов. 2,10). Не само да саблазни у њему нема, него он служи као звезда водиља ка Христу. Он је мали компас кроз живот, који води ка светлости вечној и животу вечном. Он је скромна кула светиља у животу. Он је светлост за то што је у светлости. И за то што је у светлости, љуби браћу и приводи их неизменљивом Господу Христу. Не љубити браћу знак је да је човек ван светлости. А бити ван светлости значи бити у тами,

трећега нема. Јер „који мрзи на брата својега, у тами је, и у тами ходи, и не зна куда иде, јер му тама заслепи очи“ (1. п. Јов. 2,11). Зар данашња модерна Европа није слепа, у колико је ван Христа и против Христа? Нема братства, нема једнакости нити праве слободе без Христа. Светлост отвара очи за гледање неизречених тајни Божјих. Тама их затвара. Светлост отварајући очи просвећује ум, чисти срце и оплеменењује душу. Тама затварајући очи ствара хаос у уму, пуни срце нечистим мислима и распаљује страсти, припремајући души и телу вечне муке.

Ко љуби браћу своју побеђује смрт, и прелази из смрти у живот. „Ми знамо да пређосмо из смрти у живот, јер љубимо браћу; јер ко не љуби брата остаје у смрти“ (1. п. 3,14). Љубав је мост преко кога прелазимо из смрти у живот. Љубав овековечује љубећег. Ко има љубав тај још на земљи живи вечним животом; јер постаје обиталиште св. Тројице (Јов. 14,23).

Ко има љубави у себи, ко живи љубављу тај је ослобођен од Страшног Суда. Он не иде на суд. За њега он не постоји. Не постоји, јер га је љубав ослободила, која је обитавала у њему и којом је живео (1. п. Јов. 4,17; 2,28).

„Ко љуби Оца, тај неминовно љуби и Сина. Љубав Сина условљена је љубављу Оца. Љубав Оца условљена је љубављу Сина. То је тако зато што Отац и Син имају једну природу, суштину и Божанство. Зато који год љуби Онога који Га је родио, љуби и Онога који је рођен од Њега“ (1. п. Јов. 5,1).

Љубав нас ослобађа од страха. „У љубави нема страха, него савршена љубав изгони страх напоље; јер страх има муку. Љубав се ничег не боји, а ко се боји није савршен у љубави“ (1. п. Јов. 4,18). Љубав све оживљује, све привлачи к центру љубави - Богу. Привлачи к Богу и чисти нас од греха.

Чистећи нас од греха уздиже нас изнад греха. Уздижући нас изнад греха чини

нас победиоцима смрти. А грех је узрок смрти. Љубав је узрок живота. Смрт је последица греха. Живот је последица љубави.

Богољубље је извог Богопознања и човекопознања. Богољубље је корен братољубља. Братољубље је испуњавање заповести Христових. Испуњавање заповести Христових је прелаз из смрти у живот. Прелаз из смрти у живот је овековечење себе у Оцу кроз Сина у Духу светоме. Овековечење у Оцу кроз Сина у Духу Светом јесте плод љубави и главна сврха сваког Хришћанина.

Ко љуби избавиће га љубав. Јер „Бог је љубав“ (1. 2. Јов. 4,8).

Д.В.

О АВВИ АХИЛУ

Дођу једном авви Ахилу у Ѳоесеју шри сѣараца, а један од њих беше на лошем жласу. И рече му један од сѣараца:

- Авво, најрави ми једну мрежу.

А он одговори:

- Нећу је најравити.

А дружи рече:

- Учини ми Ѳо вољи, да бисмо Ѳе Ѳомињали у манастиру.

А он одговори:

- Немам времена.

Рече му шрећи, који је био на злу жласу:

- Мени начини једну мрежу, да има нешто из Ѳвојих руку, авво.

А сѣарац му одмах одговори:

- Начинићу Ѳи је.

А двојица сѣараца ѳа насамо уиѲише:

- Како Ѳо, ми смо Ѳе молили и ниси хѲео да нам начиниш, а Ѳему си рекао: „Начинићу Ѳи је“.

Сѣарац им одговори:

- Вама сам рекао: „Нећу вам најравити“, и нисѲе се ожалосѲили, јер нисам имао времена; али ако не учиним и Ѳему, рећи ће себи: „Сѣарац није хѲео да ми учини јер је чуо за мој ѳрех“, и Ѳако одмах сечемо уже. Разѓалио сам Ѳеѓову душу, како се не би Ѳиј човек уиѲио од жалосѲи.

Дјечија страна

СВЕТИ НИКОЛА У МОМ ДОМУ

Некако око осамнаестог децембра, кажу, подигну се са површине мора огромни таласи, да на врховима својих валова, испрате на далеки пут свога заштитника Светог Николу. Лагано га донесу до обале и пожеље му срећан пут. Затим га предају на крила монсуна, који га иако зими дувају са копна на море добровољно пренесу до планински вјетрова, гдје Свети Никола пређе у кочије, те пожури ка циљу.

Навече се, уочи тога дана, смјести у близини куће да се одмори од дугог пута. Припреми се, па ујутро са првим пјетловима, када моја мама крене по изворску воду, да подмјеси колаче, Светац се усели у наш дом и заузме своје мјесто које му по родослову наше породице одувек припада.

Тога јутра сви устајемо рано, а када бих хтјела признати, рекла бих вам да скоро нисмо спавали. Силно узбуђење због свега што ће се тога дана десити највише ухвати нас дјецу, па мој дјед каже да нас сваке године на Никољдан треба бранити од батина. Све бисмо да видимо, имамо хиљаду питања, мада се сви труде да на тај дан опраштају, и као да намјерно изводимо несташлуке и онда се сретнемо са мачиним благим и прекорним погледом. А то је све због Славе.

Деда и тата се моле Богу, док мајка и бака шарају колач, припремају кадионицу, тамјан, свјеће, вино и све што је потребно. Затим породица заједно доручкује окупљена са свих страна, смије се и ужива уз јутарњу кафу.

Негдје око подне осјети се пораст узбуђења. Сви се лијепо обуку и по распореду који је домаћин раније дао заузму своја мјеста. Домаћице припремају јело, а домаћин ракију и буклију и задаје још по неко наређење. Први гости стигну, а убрзо и остали. Домаћин здрави три пута сваком госту, а он му се захваљује јабукком и тако обичаји теку. Деда одлази по колач и враћа се уморан са далеког пута, али стиже са славским колачем и сви устају на но-

ге и с радошћу га дочекују. Лице моје баке сија од среће док прихвата колач у сито. Молитва Богу и Светом Николи је врхунац славља, док нас Свети благо посматра са иконе изнад одсјаја свјеће. Нестрпљиво покушавам да у тој гужви приђем ближе дједу и баки и окусим сладкоћу крсног хљеба. Као опчињена посма-трам, док покушавам да ухватим и задржим мир овог светог тренутка, све друго постаје небитно, а светост нас дотакне. То Свети Никола шаље свој благослов и милујући благо руком моли се и каже: „Бог вас благословио“.

Потом отпочиње весеље и пјесма. Наздравља се и призива име Светог Николе, захваљује се домаћину што подиже вишњу славу и небеску, служи се, гости и попије ракија и вино. Полагано се и ноћ прикрада и провлачи око наших прозора, а Свети Никола као да је прима благонаклоно. Можда је време да се упутим на повратак. Ту негде иза првог шумар-ка оставио је кочије, које ће га вратити његовим таласима. Али нас он неће заборавити. Никако! Преко цијеле године биће са нама и молити се за нас. Ето Њега и догодине и сваке године докле је год икона и кандила у Српским кућама. На путу према мору свој влади-чански штап оставиће у храстовим гранама да ту сачека оне који ће доћи по бадњаке за предстојеће Божићне празнике.

Дарија Савчић

ИСТРАЈНА ДО КРАЈА

*Светлосћ свейли у џами,
и џама је не обузе
Корачам сџазом џрња кроз живој,
лијући џорке сузе.*

*Тежак џућ џреба џрећи,
мада џу бићџи истџрајна до краја
Нећу се свој циља одрећи
јер он води џправо до раја.*

*Пламеним мачем бранићу се сама,
љубављу и џравдом џу да се наоружам
Прећи џу џреко ошџра кама
руке ка рају увек џу да џружам.*

*Јака џу бићџи, Боџ ће ми џомоћи,
анђелима Свейџим нека ме окружи
Последњу искру снаџе џу смоћи
Њему до краја срце да служи.*

*Веру и џубав у себе улићу,
џосџићџи џу оно џићо најџише желим
Наду никад изгубићџи нећу
а џубав џу свим срцем да делим.*

Ивана Вељовић
Соколац

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

АНЂЕО

*Чује се тишина њајансџвени мук
блажоухан мирис њамјана и смоле,
крај хиљаду светињаца њраве сџирашан лук
и над џлавом човека џишо клечи и моли:*

*„Чуј Госјоде вајај моје џрешне душе,
не суди ми џрехе јер би мрџав био
у дубини срца даве ме и џуше
безакоња многа џишо сам учинио.*

*Чак и земља ова џоџана је са мнош
јер и џи си њоме корачео ко и ја,
џле небо и земља су џод влашћу џивојом
а џод мојом џесак, камени и џробља.*

*Помози Боже, молбу ми услиши,
расџињем џи срце и сџављам у руке,
џодај васкрсење џаџаеној души
џа јој онда шаљи џаволе и муке.*

*Нек ударе онда многе мрачне силе,
нек расџрџну руке и ноге од џела
и ма колико јаке оне џада биле,
има да их сџиџне џивоџа џњева сџирела.*

*Засијаће светџлосџи џаџ над мојом џлавом,
исџирија сџаће, јер ја Тебе џледам
и у оку чиџам се џоносом и славом
да џребам у руке дух свој да џи џредам.*

*Нека суза ова џокаже џи Боже
срце џросџовидно слабо али верно
јер џе оно џуби и следи док може,
у кроџосџи својој као џраслика смерно“.*

*Ту молиџва сџаде, јер џле џеку сузе,
кандило се само џред иконом џали
овај јадни човек џоследњи дах узео,
и сџиши и дани за џеџа су сџали.*

Марковић Т.
Владимир
уч. V раз.
Боџословије
Св. Саве у Беоџраду

ПОКЛОНИЧКО ПУТОВАЊЕ

У суботу 28. октобра кренули смо пут Србије у обилазак манастира. Ишло нас је деветоро деце из црквеног хора.

Први манастир који смо обишли зове се Враћешница. Манастир Враћешницу подигао је 1428. године Радич Поступовић, високи челник, син војводе гружанског Милутина. Овај манастир је добио име по томе када је Радич Поступовић кренуо на Косово он се молио Св. Ђорђу да ће му саградити манастир Враћешницу ако га врати жива и здрава са Косова.

Затим смо отишли на Оплепац. Ту смо обилазили цркву Св. Ђорђа, маузолеј -

задужбина Петра I Карађорђевића са гробницом умрлих чланова династије и збирком најлепших средњовековних фресака Србије и Македоније изведених у раскошној техници мозаика.

После смо отишли у манастир Драча где смо и преноћили. Овај манастир се налази 10 км од Крагујевца. Увече смо били на вечерњој служби где смо певали за певницом. Изјутра смо исто певали на јутарњој и литургији, а затим смо наставили обилазак.

Следећи манастир у који смо свратили зове се Дивостин. Ту има Света вода на којој смо се умиле и наставили даље.

Пети манастир по реду зове се манастир Св. Петке. Ту се налази Св. камен који лечи све болести. Место где се он налази је увек отворено тако да се може ући у свако доба. Да би се излечио мора се прво помолити Св. Петки и додирнути камен обољелим делом тела.

Предзадњи манастир у коме смо били зове се Љубостиња. То је задужбина царице Милице. Он је један од најлепше урађених манастира у Србији.

Задњи манастир је Жича. Њега су подигли Немањићи. Он је црвене боје јер је то била краљевска боја. На њему се налази седам врата, јер се седам краљева крунисало у том манастиру и сваки је излазио на различита. Та врата сем њих нико није смео да отвара, а ни данас дању.

Било нам је лепо. Дивно смо се провели а волели би опет да идемо.

Ивана Шљука
VIIБ
Шџирица

јер је таквих Царство Божије.

О СВЕШТЕНИЦИМА

Заиста, велико је достојанство свештеника. Речено је: *којима ойростийиће брѣјехе, ойростийиће им се*. Зато и Павле говори: *йовинујиће се настйавницима вашиим и йокоравајиће се* (Јевр. 13,17) и: *имајиће их у изобиљној љубави* (I Сол. 5,13). У самој ствари ти се бринеш само о својим послови-ма, па ако их добро уредиш, нећеш одговарати за друге људе. А свештеник ако би и добро уредио свој сопствени живот, но ако се не буде с дужним усрђем старао о животу твојем, и свих осталих, поверених његовом старању, то ће он заједно с порочним отићи у пакао; и често - невин у својим делима он ће пропасти због ваших недела, ако не изврши како ваља све што до њега стоји. Знајући, дакле, како велика опасност грози свештеницима, указујте им велику љубав. На то упућује и Павле, када каже: *јер они бдију над душама вашиим*, и то не просто него *као који ће даји одговор* (Јевр. 13,17). Због тога им треба указивати велико уважање. Ако ли их и ви заједно с другима почнете вређати, то ни ваши послови неће бити успешни. Докле је крманаш у добром расположењу, дотле су и путници на лађи у безопасности; а чим постане ожалашћен од увреда и враждебних дејстава са стране путника, то он већ не може бдити као раније, нити дејствовати свом својом вештином; па и нехотећи излаже их безбројним бедама. Тако и свештеници, ако буду код вас уживали дужну част, биће у стању уредити и ваша дела како ваља. Ако ли их ви будете жалостили, то ћете ослабити њихове руке, и учинићете, да и они заједно с вама буду схваћени таласи-

ма, макар они били и врло храбри. Сети се, шта је Христос рекао о Јудејима: *на Мојсејеву сйолицу сједоше књижевници и фарисеји; све дакле шйио вам реку да држијиће, држијиће и тйворијиће* (Мат. 23,2). А сада се не може рећи да су свештеници сели на Мојсејеву столицу; не, они су сели на Христову столицу, зато што су примили Христово учење. Због тога и Павле говори: *ми смо йослани мјесйио Христйа, као да Бог йовори кроз нас* (II Кор. 5,20). Зар не видите ви, како се сви подчињају властима светским? И ако подчињени често превасходе началнике и знатношћу рода, и животом, и мудрошћу, ипак из уважања према оном ко их је поставио они не помишљају ни о чем таквом, него поштују решење царово, какав је да је онај ко је примио началство над њима. Ето такав је у нас страх, када началника поставља човек! А када рукополаже Бог - ми презиремо рукоположеног, и вређамо га, и гонимо га безбројним понижењима, и оштримо језик на свештеника, и ако нам је забрањено судити и својој браћи. Какво ћемо ми онда наћи себи оправдање, кад у свом оку не видимо брвна а у туђем са зловним напором примећујемо трн? Или зар не знаш, да кад таким начином осуђујеш друге, спремаш самом себи најтежу осуду? Ово говорим не зато што би хтео да оправдам оне који недостојно врше свештеничку службу; никако - ја веома тугујем и плачем за њих. Али зато ипак не мање тврдим, да и у том случају подчињени, нарочито људи препрости, немају права да их осуђују. Нека би живот свештеника био и сасвим грешан, буди ти

опрезан према самом себи, и нећеш претрпети никакве штете у ономе, што је њему од Бога поверено. Кад је Господ приморао магарицу да говори, и кроз врачара даровао духовни благослов - кад је Он тако и кроз бесловесна уста магарице и кроз нечист језик Валамов деловао на неблагодарне Јудеје, то тим пре на нас, ако ви будете благодарни. Он ће учинити све од Своје стране што је нужно, и послаће Духа Светога, макар свештеници били веома грешни. Али, и чисти (свештеник) не привлачи својом сопственом чистотом Духа Светога, него све свршава благодат. *Све је ваше*, казано је, *био Павле или Айоло или Кифа* (I Кор. 3,22). Све што је дато свештенику, јесте једино Божији дар; и маколико успеваала човечја философија, она ће вазда бити нижа од те благодати. Ово говорим не зато, да би ми безбрижно проводили свој живот, но зато да ви подчињени кад видите немар код ког било од предстојатеља, не би тим поводом умножавали зло за себе. Но што ја говорим о свештеницима? Ни англе ни архангел не може ништа против тога што се од Бога дарује: овде све устројава Отац и Син и Свети Дух, а свештеник само управља свој језик и пружа своју руку. А и неправдо би било, да због порочности другог лица трпе штету они, који с вером приступају симболима нашега спасења. Знајући све ово треба да се Бога бојимо и да свештенике поштујемо, указујући им сваку част, како би и за своја добра дела и за уважање према њима примили од Бога велику награду.

Јован Златоуст

ЧУДА ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ

Био је неки монах који је био мрзовољан и није се држао монашких правила, него је живео безбрижно, јео и пио до ситости. Међутим, имао је и једно добро - велику љубав и ревност према Пресветој Богородици. Дневно је по сто пута одлазио пред њену икону и читао молитву „Богородице Дјево“, пошто друге молитве није ни знао.

Тако безбрижно је овај монах живео много дуго, не мислећи ни о посту, ни о бденијању, ни о добрим делима, каква доликују монасима. Али, Бог Који жели да се сви људи спасу показао му је једно страшно виђење. Занео му се ум и видео је ђаволе који му узимају душу и носе је пред праведног Судију, Христа, тражећи да га осуди по делима и да им ту душу преда. Христос, знајући грехе његове, рече ђаволима: „Однесите га у силни огањ, јер ова душа нема удела са Мном, пошто, откако се крстио и замонашио, ништа по Закону није држао“. Кад су ђаволи то чули, дограбише душу попут љутих звери. Тада је Света Богородица устала са свог престола и рекла Христу: „Молим Те, Господе, послушај ме и оправдај ту душу“. Када је то рекла, Мајка Божја Му је и показала књигу на којој је писао: „Богородице Дјево, радуј се!“ Она је ту књигу ставила на једну страну таса, јер су то биле молитве које јој је лењиви монах стално читао; на други тас ђаволи ставише књиге са забележеним гресима његовим, и та страна претеже. Када је Богородица видела да та књига са молитвама не може да помогне, јер су греси овога били превелики, она се обрати Христу: „Слатко Мој Сине! Сети се да си од Мога тела узео Тело Своје и да си Се оваплотио; молим Те, подари му једну кап Своје многоцене Крви коју си пролио за грешнике и подари милост тој души, која Ме много љубљаше и мољаше Ми се са вели-

ким смирењем и чистом вером“. А Христос Јој одговори: „Нека буде воља Твоја, Мајко Моја, јер није добро да те не послушам, али знај да је једна кап Моје Кр-

ви тежа од свију грехова свих људи“. И тада Царица прими оно што је молила и на тас стави кап Крви, од чега сви греси лењивог монаха постадоше лаки као перце. Ђаволи, када то видеше, посрамљени се разбежаше, вичући: „Владичица је много милостива према хришћанима, а нама чини зло“. Тада се монах осветио, прославио Бога и Свету Богородицу, јер му показаше такво виђење. Затим је покајањем поправио живот и живео је богоугодно и врлинскије од других, у славу Бога и Свете Богородице. Амин.

*Из књиџе
„Чуда Пресвете
Богородице“,
Венеција, 1808. год.*

О АВИ АРСЕНИЈУ

Причали су како је некакав монах дошао у Скит да види авву Арсенија. И уђе он у Цркву и замоли свештенике да му помогну да види авву Арсенија.

А они му кажу:

- Одмори се мало, брате, и видећеш га.

А он рече:

- Нећу јести ништа докле га не сусретнем.

И тако, пошаљу они једнога брата да му помогне, јер старчева келија беше далеко. И покуцавши на врата, они уђу, целивају старца и ћутке седну. Тада брат који беше из Цркве, рече:

- Ја одох, молите се за мене.

А страни брат, не налазећи одважности пред старцем, рече брату:

- Полазим и ја са тобом.

И они заједно изађу. А овај га замоли, говорећи:

- Поведи ме и ка авви Мојсију, који некада беше разбојник.

А кад они дођу до авве Мојсија, овај их са радошћу прихвати, и пошто их лепо угости, отпусти их, и рече му брат који га беше водио:

- Ево, одвео сам те код једног странца и код једног Египћанина. Који од њих двојице ти се допао?

А овај одговори:

- Мени се, свакако, допао Египћанин.

Када је то чуо један од отаца, помоли се Богу говорећи:

- Господе, објасни ми ту ствар, односно, како то бива да један избегава људе ради имена Твога, а други да их срдечно прима, опет ради имена Твога.

И гле, указаше му се две велике лађе у реци, и угледа авву Арсенија и Духа Божијег како у миру плове у једној лађи, а авву Мојсија и анђеле Божије у другој, и како га они хране.

О ЧОВЈЕКУ И ЖИВОТИЊАМА

Чиме се гордиш? Чиме? Шта си задовољен? Злато, сребро, драгоцене камење? Тиме се могу хвалити и разбојници, и убице, и робови у рудокопима. Значи - мука осуђених за тебе је похвала. Још се ти украшаваш и гиздаш? И коњи се могу видети у красним амовима; у Персијанаца могу се видети камиле, ванредно окићене; а код људи - сви који се појављују у циркусу. Није ли те стид, дакле, да мислиш много о ономе, што имаш заједничко с бесловесним животињама, и робовима, и убицама, и разбојницима, и стводерима? Још се ти гордиш гласом? Ипак, ти никад не можеш певати пријатније од лабуда и славуја. Гордиш се разностраношћу у уметности? Но зар у томе има неко мудрији од пчеле? Који је вештак у стању, који живописац, који геометар подражавати њене радове? Гордиш се тананашћу одела? Но у томе те превазилази паук. Гордиш се брзином ногу? И у овоме преимућство припада животињама, зецу и срњи; чак и многи из домаћег скота не уступа теби у брзини ногу. Ти путујеш? Но не лепше од птице; оне много удобније прелазе пут; немају потребе ни у путном пртљагу, ни у теглећој стоци; - за све су им довољна крила. Крила су им и лађа, и теглећа стока, и комора, и вестар, и у опште све што је угодно. Ти имаш оштар вид? Али не тако оштар као срна, нити као орао. Имаш фини слух? Али је у магарца још финији. Имаш осећање мириса? Но пас не да се превазићи у том. Способан си у спремању зимнице? Но у том мораш да уступиш мраву. Носиш златну одећу? Но не такву као индијски златни мрави. Ти си здрав? Но животиње надмашују нас здрављем, као и средствима - гле, оне се не боје сиромаштине. Речено је: *погледајте на птице небеске, нити жању, нити сабирају у зимници* (Мат. 6,26). Рећи ће се: значи - Бог је створио бесловесне бољим од нас? Видиш, какав нерасудак? Видиш, каква не-

промишљеност? Има, заиста има у нас нешто, што животиње никако немају. Шта је то? Вера и добродетелан живот. Ми знамо Бога; признајемо Његово провиђење; мислимо о бесмртју. У овоме животиње уступају. Ми расуђујемо о овоме здраво, и у овом погледу бесловесни не-

мају ништа заједничко с нама. Будући слабији од свих животиња, ми владамо над њима. У томе се и састоји преимућство власти, што ми при свим недостатцима у сравњењу са животињама, господаримо над њима; а ово је због тога, да би ти разумео, да ниси ти узрочник тога но Бог, који те је створио и разумом обдарио. Ми их ловимо у мреже и кљусе, гонимо их, и овлађујемо њима. У нас је целомудреност, кротост, презрење богатства. Но како ти припадаш броју охолица, те немаш ниједне од ових врлина, то ти стављаш себе или изнад људи или испод животиња. Таква је гордост и дрскост: она се или сувише узноси или сувише унижава, немајући мере ни у чем. Ми

се равнамо с ангелима; нама је обећано царство и торжество с Христом. (Прави) човек трпи ударе и не пада; он презире смрт, не дрхти и не боји се од ње, нити жели нешто сувише. Отуда сви, који нису такви, гори су од бесловесних. Заиста, ако ти имаш много телесних преимућстава, а душевних немаш, то како да ниси гори од бесловесних? Замисли себи неког врло порочног човека, који живи у изнежености и у изобиљу: коњ је способнији од њега за рат, вепар је јачи, зец бржи, паун лепши, лабуд милосрднији, слон већи, орао зоркији, све птице богатије. Чиме је он достојан части владања над бесловесним? Разумом ли? Али не. Ако га ти не употребљаваш како ваља, опет си гори од њих, јер кад ти имајући разум показујеш се глупљи од бесловесних, онда боље би било, да никада ниси ни имао разума.

Јован Златоуст

Када је авва Арсеније био на самртини, његови ученици се веома узнемирише. А он им каже:

- Још није дошао час, а када дође тјај час, ја ћу вам то рећи. Али ћу се судити са вама пред сирашним судијством, ако моје мошћу даће некоме.

А они му кажу:

- Шта ћемо, дакле, радићу пошто не знамо да сахрањујемо.

Сирац им каже:

- Зар не знајте да сиравиће конопац око моје ноге и да ме подижеће на гору?

А сирац је и овако говорио:

- Арсеније, зашто си најустоио свети? Много људи сам се покајао зашто шћо сам говори, али никада зашто шћо сам ћушао.

А када му се приближила кончина, виде га браћа како љаче, па га љиљају:

- Зајта, оче, зар се и ти љашиш?

А он им одговори:

- Заиста, сирах који је са мном у овоме часу, са мном је од када сам постојао монах. И тако се ујокоји.

СВЕТИ САВА, СТАРАЦ И ПРАВДА

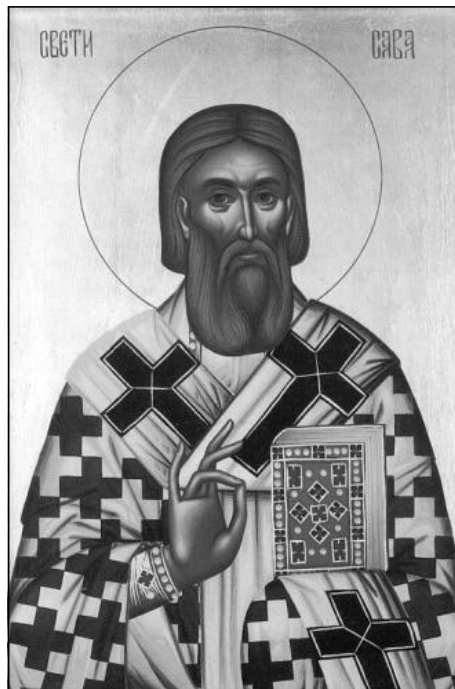
Био један побожан човек, па већ и остарео, и свашта се у животу нагледао, само никад није видео правде. Што је год знао, што је чуо и видео, све му се чинило неправдо, па се једнако молио Богу, да му једном да, да и правду види. Бог му испуни жељу. Једном пође он некуд, а то искрсне пред њега један калуђер (то је био Свети Сава), па рече: „Старче, шта би најволео видети на свету?“ - „Правду“, рече старац. - „Добро“, рече Свети Сава, „попни се на оно дрво па ћеш је видети“.

Старац се попне на дрво и угледа пред собом велико поље и у том пољу лепо, бистро врело и још некаку воду што тече пољем. Док у том, ето ти некака човека на коњу, одевена да не може лепше бити. Кад дође до онога врела, сјаши с коња, да се напије воде, па у том му дође воља, да се у оној води окупа, јер је била велика врућина. Премишљао је: купао бих се, а не бих, јер је са свију страна била шума, па се страшио, да га ко ту не нађе и не оглоби. Најпосле се свуче и пооставља ствари све далеко једну од друге. Коња је везао за грм; хаљине је оставио на једном крају; ђемер с новцем скинуо је и закопао на другом крају. Оружје метне најближе до себе, ако би ко насрнуо, да све не однесе, а да би се и сам могао бранити... Окупа се, изиђе из воде и обуче се. За то време није никде никога чуо ни видео. Уседне на коња и оде, а ђемер заборави да понесе.

За мало, а прође туда чобанин, гонећи козе, и једна коза, верући се тамо амо, дође до онога места, где је ђемер био закопан. Стаде коза копати рогом и ногом, док не извади ђемер. А кад то виде чобанин, он брже боље тамо, зграби ђемер, потера стоку, па бежи оданде. Таман чобанин замаче у луг, а уз поље се помоли један стари просјак. Издрпан је, јадан је, нема га зашто пас ухватити. Приђе врелу и седе, да се мало одмори и умије. Седећи тако, извади из торбе неколико корица хлеба, па их стане у води киселити и јести.

Сетио се онај коњаник, да је заборавио ђемер, па се врати натраг. Кад дође

врелу, затече, просјака, назва му Бога и запита га кад је стигао на извор. - „Ја, вала, овај час“, одговори просјак. Онда коњаник потрча брже боље на оно место где је ђемер закопао, ал јест, ни ђемера ни од ђемера трага. Копаж, тражи - нема, па нема. Одмах се врати просјаку, и опет запита: „Ама јеси ли ма кога видео, кад си овде дошао?“ - „Никога“, вели просјак. „Е онда ти знаш куд се део мој ђемер; ево овде сам га оставио!“ Зачуди се просјак, што овај говори, не рече: „Остави ти мене, добри човече, доста ми је моје

муке и сиротиње! Шта ти ја знам за некакав ђемер! Кад сам дошао, овде сам сео и одавде се нисам померио“.

Неће коњаник за то ни да чује, већ навали на просјака: „Јали паре на среду, јал ћеш сад погинути!“ А кад се просјак стане правдати и клети, да он о тим парама ништа не зна, нити их је очима видео, наљути се коњаник па га стане тући, говорећи: „Казуј где су паре, јер ако не кажеш где су, нећеш одавде жив отићи, уда-

вићу те у овом истом врелу“.

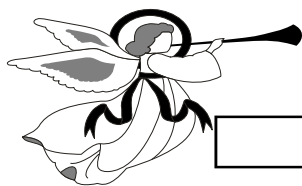
Просјак се опет правдао и бранио, а кад овоме то додија, он скочи на њ и удави га...

Онда опет оде на оно место па стаде копати али не нађе ништа. Зађе по пољу, али ни тамо ништа. Преврне просјака и његову торбу, али ништа ни тамо. Најпосле се поплаши, не смеде више у овом пољу остати: може ко наићи и видети, да је убио човека. Зато, брже боље баци се коњу на рамена, па оде својим путем...

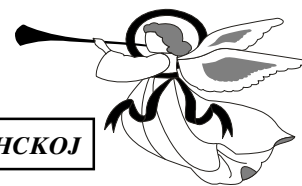
Гледао све то старац с дрвета, па кад коњаник побеже, он се побоја да може ко откуда наићи, па кад види мртвога човека, може помислити, да га је он убио, те да пострада ни крив ни дужан. Зато брже боље сиђе с дрвета, па побеже у планину. Пут је водио преко онога поља, ал он не смеде путем, већ удари шумом и тако заобиђе убијенога.

Таман он мало одмакне, а Свети Сава изиђе пред њега, па га запита: „Е, старче, виде ли шта у пољу?“ А старац одговори: „Ама, духовниче, ти ми рече, да ћу видети данас правду, а ја што видех неправду, никад је више у животу нисам видео“. - „Ниси ти видео неправду“, рече Свети Сава, „већ правду, само још не знаш“. Старац се уплаши па рече: „Иди, Бога ти, црна ти је оно правда, кад погибе човек ни крив, ни дужан!“ - „Е слушај, па онда реци, да је неправда“, рече Свети Сава. - „Јеси ли видео онога коњаника, одевена, наоруђана, што јахаше пољем, и што се окупа у оној води? Отац онога коњаника је отмичар (хајдук), па је покро једног сељака и тако се обогатио. Онај чобанин, што је онуд са стоком наишао и ђемер ископао, то је син оног покраденог сељака, те је тако чобанин однео своје паре, а ако ни сам за то не зна. Отац удављеног просјака био је хајдук, па је на правди Бога убио оца коњаникова, и сад се, ето, на његову сину вратио зајам. Сад реци: Је ли то правда? - Јесте, правда је! - рече старац. Зато не узајмљуј никада зло, јер ће ти се кад тад вратити!“ - рече старцу Свети Сава, па га у часу нестане.

(народна ѝрича)

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

ДОБРОВОЉЦИ РУСИ

У ЕПАРХИЈИ ДАБРОБОСАНСКОЈ

1. **Нименко Андреј Николајевич**
р. 1971. Санкт -
Петербург, Рус
погинуо 03.12.1992.
Холујац, Вишеград

2. **Ганијевскиј Василиј Викторович**
рођен 1960. Саратов
Москва, Козак
погинуо 12.01.1993.
Ораховци, Вишеград

3. **Константин Богословски**
рођен 1970. у
Москви, Рус
погинуо 1993. -
Ђораж. бригада

4. **Попов Димитриј**
рођен 1968.
Сант-Петербург, Рус
погинуо 1993. -
Ђораж. бригада

5. **Владимир Софанов**
рођен 1957.
Сант-Петербург, Рус
погинуо 1993.- *Ђораж. бригада*

6. **Баталин Сергеј Јулевич**
рођен 1961. у
Москви, Рус
погинуо 1993. -
Ђораж. бригада

7. **Котов Геннадј**
1960-1993.

8. **Виктор Николајевич Десјатов**
рођен 1955.,
Јекатеринбург
погинуо 06.01.1994.,
Охридска

9. **Александар Владимирович Шкрабов**
рођен 1954., Латвија
погинуо 04.06.1994.,
Нишићка вис.

10. **Бондарјец Олег Дмитријевич**
1962-1994.

11. **Виктор Валериј Јенгонјевич**
1960-1995

12. **Малишев Пјотр Антољевич**

13. **Остапенков Анателиј Сергејевич**

14. **Томилин Алексеј Валериј**
1961-1994

15. **Бачкарев Александар Јуријевич**

16. **Неуменко Борис Владимирович**
1963-1994

17. **Селивјорстова Елена Павловна**
1963-1994

18. **Петраш Јуриј Сергејевич**
1967-1955

19. **Петраш Јуриј Сергејевич**
1967-1995

20. **Миранчук Сергеј Александрович**
рођен 1970.

погинуо 18.06.1995., *Трескавица*

21. **Сергеј Остапенков Анатолиј**

рођен 1968., Русија

погин. 24.01.1994., *Чука-Анђина кућа*

22. **Александар Јуријевич Бочкарјев**

рођен 1971., Русија

погинуо 10.02.1994., *Охридска*

23. **Петар Анатолич Малешев**

рођен 1967., Москва

погинуо 03.10.1994., *Нишићка вис.*

24. монах **Роман Сарафимович Малишев**

рођен 1970., Русија

погинуо 15.10.1994., *Нишићка вис.*

25. **Дмитрич Валерич Гаврили**

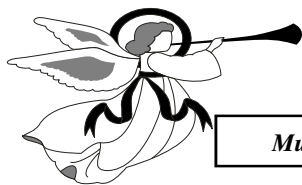
рођен 1963., Белорусија

погинуо 06.04.1995., *Радничка*

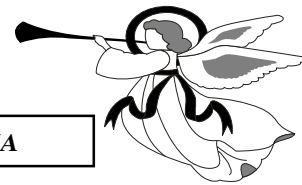
26. **Селивјорстов Александар Борисович**

1952-1994

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Миштройполија Дабробосанска

ИЛИЈАШКА ПАРОХИЈА

1. **Раденко (Миладин) Марковић**
1956. Сарајево
погинуо Влашково 5. јун 1992.

2. **Никола Ђурић**
1921. Кралупа
убијен 10. јун 1992.

3. **Коса Ђурић**
1922. Лепеница, Кисељак
убијена 10. јун 1992.

4. **Младен (Милорад) Ђенадија**
1958 Читлук, Босанска Дубица
преминуо Средње 14. јун 1992.

5. **Милорад (Алекса) Мијић**
1960 Сарајево
погинуо Драгач 16. јун 1992.

6. **Синиша (Милан) Челик**
1966 Лука
погинуо Драгач 16. јун 1992.

7. **Рајко Челик**
1951 Лука
погинуо Драгач 16. јун 1992.

8. **Будимир (Мирослав) Станишић**
1970 Бргуле, Вареш
погинуо Љешево 5. јун 1992.

9. **Ново (Рајко) Рашевић**
1958 Чемерно, Илијаш
погинуо Љешево 5. јун 1992.

10. **Бошко (Петра) Антуновић**
1932 Кралупа
убијен Чекрчићи 22. јун 1992.

11. **Жељко (Бошко) Суботић**
1964 Поријечани, Високо
убијен Чекрчићи 28. јун 1992.

12. **Драган (Часлав) Поповић**
1949 Бабушница, Србија
погинуо Влашково 3. јул 1992.

13. **Нинослав (Слободан) Мацановић**
1974 Високо
погинуо Швраке 4. јул 1992.

14. **Стана (Симо) Рашевић**
1925 Крчевине, Илијаш
погинула Чемерно 10. јун 1992.

15. **Милинко (Ристо) Трифковић**
1932 Чемерно
погинуо Чемерно 10. јун 1992.

16. **Јања (Душан) Трифковић**
1943 Жетојевићи, Илијаш
погинула Чемерно 10. јун 1992.

17. **Рајко (Милинко) Трифковић**
1975 Чемерно
погинуо Чемерно 10. јун 1992.

18. **Миросава (Ристо) Бунијевац**
1926 Чемерно
погинула Чемерно 10. јун 1992.

19. **Милош (Аћим) Бунијевац**
1954 Дебела Међа, Бреза
погинуо Чемерно 10. јун 1992.

20. **Ранко (Аћим) Бунијевац**
1961 Дебела Међа, Бреза
погинуо Чемерно 10. јун 1992.

21. **Славојка (Нико) Бунијевац**
Дебела Међа, Бреза
погинула Чемерно 10. јун 1992.

22. **Ђорђо (Јован) Бунијевац**
1936 Дебела Међа, Бреза
погинуо Чемерно 10. јун 1992.

23. **Рајко (Јована) Бунијевац**
1949 Дебела Међа, Бреза
погинуо Чемерно 10. јун 1992.

24. **Горан (Ђорђо) Бунијевац**
1965 Дебела Међа, Бреза
погинуо Чемерно 10. јун 1992.

25. **Ковиљка Бунијевац**
1935 Гајеви, Илијаш
погинула Чемерно 10. јун 1992.

26. **Миро (Милош) Пантић**
1967 Радва, Бреза
погинуо Чемерно 10. јун 1992.

27. **Тихомир (Жарко) Марић**
1963 Високо
погинуо Љубина 19. јул 1992.

28. **Бранко Дурић**
1945 Соврла
погинуо Соврла 25. јул 1992.

29. **Ратко (Милојко) Ногић**
1954 Горња Биоча
погинуо Љубоје, Илијаш 28. јул 1992.

30. **Петра (Ђорђе) Дурић**
1960 Непривај
погинула Илијаш 2. август 1992.

31. **Радмило (Петко) Копривица**
1957 Кривоглавци
погинуо Малешићи 5 Август 92

32. **Саво (Славко) Суботић**
1969 Бреза
погинуо Влашково 6 Август 92

33. **Видоја (Радоја) Ђокић**
1955 Рибарићи
преминуо Пале 12 Август 92

34. **Димитрије (Остоја) Самарџић**
1964 Кралупа
погинуо Хаџићи 12 Јун 92

35. **Митар (Цвјетко) Суботић**
1957 Бреза
погинуо Равне, Вођошћа 16 Август 92

36. **Драгица (Милош) Цвјетић**
1953 Кошаре
погинула Равне, Вођошћа 16 Август 92

37. **Будимир (Тодор) Рајић**
1937 Врховина
погинуо Равне, Вођошћа 16 Август 92

38. **Спасоје (Тодор) Рајић**
1938 Врховина
погинуо Равне, Вођошћа 16 Август 92

39. **Предраг (Данило) Рајић**
1967 Сарајево
погинуо Равне, Вођошћа 16 Август 92

40. **Бранко (Миленко) Грабовац**
1960 Небочај
погинуо Равне, Вођошћа 20 Август 92

41. **Саво (Јанко) Чабак**
1953 Горња Биоча
погинуо Биочка Коса 21 Август 92

42. **Милорад (Славко) Драшкић**
1948 Кралупа
погинуо Биочка Коса 21 Август 92

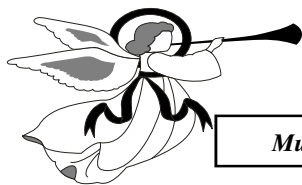
43. **Гордана (Спасоје) Спасић**
1956 Влашково
преминула Блажуј 21 Август 92

44. **Неђо (Данило) Драгичевић**
1947 Мисоча
погинуо Мисоча 22 Август 92

45. **Добрица (Петар) Пантић**
1953 Славин
погинуо Подлуђови 22 Август 92

46. **Радован Удовичић**
1951.

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

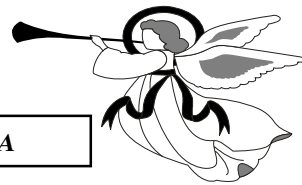

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Миштройолија Дабробосанска

ИЛИЈАШКА ПАРОХИЈА

47. **Милош** (Момчило) **Мирѝћ**
1953 Збиље, Високо
поинуо Чекрчићи 21 Август 92

48. **Ратко** (Војно) **Скопљак**
1941 Љешево
поинуо Љешево 23 Август 92

49. **Петко** (Андрија) **Николић**
1964 Високо
поинуо Мисоча 23 Август 92

50. **Стојанка** (Реља) **Лазѝћ**
1967 Малешѝи
поинула Илијаш 25 Август 92

51. **Милка** (Тодор) **Лиздек**
1928 Мокро
поинула Илијаш 24 Август 92

52. **Милорад** (Ристо) **Капетановић**
1944 Бргуле
поинуо Илијаш 26 Август 92

53. **Анђелко** (Урош) **Скочо**
1940 Г. Биоча
рањен-преминуо Соколац 29 Август 92

54. **Обрад** (Михаило) **Золотић**
1966 Зеница
поинуо Чекрчићи 29 Август 92

55. **Зоран** (Ратко) **Зекић**
1966 Сарајево
поинуо Равне 20 Август 92

56. **Војислав** (Владимир) **Петровић**
Небочај
поинуо Равне 20 Август 92

57. **Грујо** (Ристо) **Ђурђић**
1941 Чемерно
поинуо Чемерно 29 Август 92

58. **Милан** (Јовица) **Пантић**
1941 Радиња, Бреза
поинуо Чемерно 29 Август 92

59. **Ђорђе** (Давид) **Малишановић**
1952
поинуо Чекрчићи 29 Август 92

60. **Јанко** (Вукашин) **Дамјановић**
1961 Чемерно
поинуо Чемерно 29 Август 92

61. **Гојко** (Милош) **Трифковић**
1950 Чемерно
поинуо Чемерно 29 Август 92

62. **Никола** (Димшо) **Ђурђић**
1941 Чемерница
поинуо Чемерно 29 Август 92

63. **Боро** (Бошко) **Ђурђић**
1952 Чемерница
поинуо Чемерно 29 Август 92

64. **Синиша** (Новица) **Ђурђић**
1965 Чемерница
поинуо Чемерно 29 Август 92

65. **Станоја** (Митар) **Трифковић**
1953 Чемерно
поинуо Чемерно 29 Август 92

66. **Бране** (Манојло) **Трифковић**
1958 Чемерно
поинуо Чемерно 29 Август 92

67. **Јово** (Славко) **Балорда**
1952 Љешево
рањен-преминуо Београд 29 Август 92

68. **Лука** (Рајко) **Росуљаш**
1961 Сарајево
поинуо Влашково 23 Септембар 92

69. **Велимир** (Александар) **Бајић**
1966 Високо
поинуо Влашково 23 Септембар 92

70. **Витомир** (Ненад) **Шкиуљак**
1964 Високо
преминуо Пале 26 Септембар 92

71. **Предраг** (Мирко) **Босиљчић**
1956 Високо
поинуо Илијаш 25 Септембар 92

72. **Јово** (Лазар) **Спасојевић**
1950 Високо
поинуо Илијаш 25 Септембар 92

73. **Славко** (Слободан) **Крајишник**
1958 Зимча
поинуо Влашково 25 Септембар 92

74. **Драгић** (Велимир) **Лукић**
1961 Високо
поинуо Мисоча 25 Септембар 92

75. **Жељко** (Марко) **Трифковић**
1966 Вареш
поинуо Илијаш 25 Септембар 92

76. **Раде** (Лука) **Челик**
1953 Лука
поинуо Влашково 25 Септембар 92

77. **Спасоја** (Марко) **Михаиловић**
1962 Високо
поинуо Влашково 25 Септембар 92

78. **Радоја** (Миле) **Дувњак**
1934 Лука
поинуо Влашково 25 Септембар 92

79. **Василије** **Живковић**
Чекрчићи
поинуо Чекрчићи 29 Август 92

80. **Радован** (Бошко) **Тривунић**
1943 Одак, Љешево
преминуо Соколац 31 Август 92

81. **Велимир** (Веселко) **Димитријевић**
1955 Дабровине, Вареш
преминуо Соколац 29 Август 92

82. **Саво** (Момир) **Керановић**
1955 Мрачаји, Бугојно
преминуо Блажуј 1 Септембар 92

83. **Гојко** (Макса) **Јефтић**
1954 Куносићи, Илијаш
поинуо Мраково 2 Септембар 92

84. **Савета** (Марко) **Драгичевић**
1920 Паљево
поинула Илијаш 4 Септембар 92

85. **Даница** (Јанко) **Пантић**
1954 Илијаш
поинула Илијаш 4 Септембар 92

86. **Недељко** (Радоје) **Ђокић**
1965 Илијаш
поинуо Илијаш 13 Септембар 92

87. **Слађан** (Мирко) **Горанчић**
1968 Вареш
поинуо Љубњићка Коса 15 Септембар 92

88. **Ненад** (Душан) **Бошковић**
1937 Одак, Илијаш
поинуо Одак Илијаш 16 Септембар 92

89. **Коса** (Сретко) **Бошковић**
1943 Бреза
поинула Одак Илијаш 16 Септембар 92

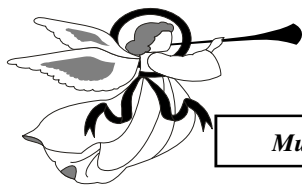
90. **Слободан** (Неђо) **Балорда**
1946 Сарајево
поинуо Рајловац 16 Септембар 92

91. **Петко** (Прокопије) **Мотика**
1962 Кривајевићи
поинуо Жуч 18 Септембар 92

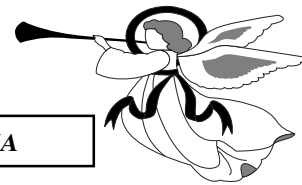
92. **Миленко** (Стојан) **Ђукић**
1953 Теслић
поинуо Илијашу 21. септембра 92

93. **Боро** (Војно) **Станковић**
1954 Какањ
преминуо Београд 18 Септембар 92

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Миштрополија Дабробосанска

ИЛИЈАШКА ПАРОХИЈА

94. **Којо** (Милорада) **Ескић**
1973 Лука
погинуо Мисоча 22 Септембар 92

95. **Ненад** (Ђорђе) **Кучковић**
1972 Илијаш
погинуо Мисоча 22 Септембар 92

96. **Мирко** (Новица) **Дабих**
1936 Високо
погинуо Кадарићи 26 Септембар 92

97. **Младенко** (Јово) **Вујиновић**
1955 Илијаш
погинуо Лашково 22 Септембар 92

98. **Џвјетко** (Џвијана) **Ботић**
1965 Високо
погинуо Жуч 22 Септембар 92

99. **Џвијан** (Лазар) **Горанчић**
1920 Жижици, Вареш
убијен Вођошћа 28 Септембар 92

100. **Војко** (Самојко) **Босиљчић**
1968 Високо
погинуо Хоџоц 28 Септембар 92

101. **Миодраг** (Радоје) **Дурић**
1971 Сарајево
погинуо Београд 26 Септембар 92

102. **Слободан** (Џвијан) **Голубовић**
1977 Сарајево
погинуо Илијаш 1 Октобар 92

103. **Миомир** (Станко) **Кркељаш**
1966 Какањ
ран. Љешево, ђрем. Пале 22 Октобар 92

104. **Будимир** (Крсто) **Ђукић**
1960 Малешиви
погинуо Крпине 24 Октобар 92

105. **Радинка** (Димшо) **Танасић**
1939 Крчевине, Илијаш
погинуо Илијаш 27 Октобар 92

106. **Стојко** (Неђо) **Михајловић**
1939 Подлугови
ран. Подлугови ђрем. Соколац 10 Нов. 92

107. **Спасенија** (Ристо) **Тодоровић**
1927 Дражевићи, Вараж
погинула Илијаш 14 Новембар 92

108. **Неђо** (Милан) **Ђукановић**
1948 Семизовац
погинуо Хоџоц 23 Новембар 92

109. **Милорад** (Здравко) **Ера**
1972 Подгора
погинуо Мраково 28 Новембар 92

110. **Драган** (Бошко) **Раковић**
1960 Високо
пог. Гребске Шуме, Трново 5 Дец. 92

111. **Слободан** (Здравко) **Вановац**
1970 Високо
погинуо Млини 5 Новембар 92

112. **Велибор** (Рајко) **Вановац**
1969 Високо
погинуо Млини 5 Новембар 92

113. **Далибор** (Рајко) **Вановац**
1974 Високо
погинуо Млини 5 Новембар 92

114. **Лазар** (Новица) **Радосављевић**
1969 Високо
погинуо Млини 5 Новембар 92

115. **Мирко** (Никола) **Радосављевић**
1970 Високо
погинуо Млини 5 Новембар 92

116. **Дејан** (Божо) **Топаловић**
1972 Сарајево
погинуо Салканов Хан 6 Нов. 92

117. **Мирослав** (Рајко) **Билал**
1953 Љубнићи
погинуо Љешево 14 Новембар 92

118. **Рајко** (Миладин) **Трифковић**
1958 Високо
погинуо Краљући 15 Новембар 92

119. **Жељко** (Ђорђе) **Кркељаш**
1970 Какањ
погинуо Љешево 25 Новембар 92

120. **Раденко** (Саво) **Рајак**
1969 Зеница
погинуо Вођошћа 18 Децембар 92

121. **Крсто** (Јован) **Пригвар**
1946 Бањер
погинуо Блажуј 20 Децембар 92

122. **Михајло** (Петар) **Мирковић**
1970 Модриње, Какањ
погинуо Чеградчићи 23 Децембар 92

123. **Драго** (Драгутин) **Стевановић**
1966 Високо
ранен, ђрем. Београд 19 Децембар 92

124. **Добрица** (Драго) **Мирћ**
1954 Високо
ранен, ђрем. Соколац 25 Децембар 92

125. **Срето** (Радован) **Глишић**
1970 Високо
погинуо Биоча 28 Децембар 92

126. **Анђелко** (Марко) **Крсмановић**
1940 Бискупини
погинуо Биоча 28 Децембар 92

127. **Ненад** (Саво) **Шаренац**
1954 Високо
погинуо Биоча 28 Децембар 92

128. **Мирјана** (Ненад) **Драгичевић**
1983 Сарајево
погинула Биоча 28 Децембар 92

129. **Раде** (Јован) **Ђуњевац**
1946 Дебела Међа
погинуо Биоча 28 Децембар 92

130. **Лука** (Коста) **Тодоровић**
1926 Добро, Високо
погинуо Добро, Високо 3 Мај 92

131. **Велемир** (Љубо) **Тодоровић**
1957 Добро
погинуо Добро 3 Мај 92

132. **Тодор** (Неђо) **Тодоровић**
1938 Добро
погинуо Добро 3 Мај 92

133. **Срђан** (Марко) **Радић**
1960 Сарајево
погинуо 3 Мај 92

134. **Илија** (Миленко) **Гаврић**
1947 Вареш
погинуо Добро 3 Мај 92

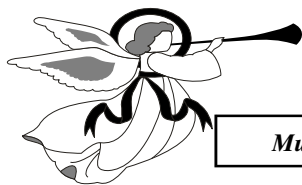
135. **Радомир** (Бошко) **Букарац**
1964 Високо
погинуо Бањер, Високо 3 Мај 92

136. **Петар** (Илија) **Билал**
1949 Љубнићи
погинуо Добро 3 Мај 92

137. **Тихомир** (Рајко) **Ђујак**
1965 Високо
погинуо Добро 3 Мај 92

138. **Радо** (Милан) **Росуљаш**
1942 Мисоча
погинуо Добро 3 Мај 92

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

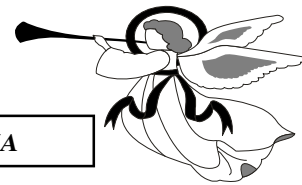

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Миштройполија Дабробосанска

ИЛИЈАШКА ПАРОХИЈА

139. **Реља** (Васо) **Росуљаш**
1943 Мисоча

погинуо Мисоча 9 Мај 92

140. **Роса** (Лазар) **Мићић**

1907 Средње

погинула Сарајево 17 Мај 92

141. **Крсто** (Неђо) **Зекић**

1912 Округлица

погинуо Подлуђови 7 Јун 92

142. **Момчило** (Никола) **Моро**

1946

погинуо Рајловац 4 Јун 92

143. **Срето Париповић**

1963 Зеница

погинуо Биоча 16 Јун 92

144. **Остоја** (Илија) **Лазич**

1938 Вогошћа

погинуо Подлуђови 8 Јун 92

145. **Душан** (Мирко) **Богдановић**

1954 Мисоча

погинуо Мисоча 24 Јун 92

146. **Новак** (Бранко) **Попић**

1971 Мухашимовићи

погинуо Илијаш 24 Јун 92

147. **Марко** (Ђуро) **Копања**

1948 Стенеровци

погинуо Мисоча 26 Јун 92

148. **Небојша** (Ранко) **Попић**

1961 погинуо

Кралуји 28 Јун 92

149. **Гојко** (Бранко) **Зец**

1948 Балбеговићи

погинуо 28 Јун 92

150. **Александар** (Живојин) **Ђурђевић**

1949 Вареш

погинуо Љешево 1 Јул 92

151. **Јанко** (Остоја) **Столица**

1952 Високо

погинуо Љешево 1 Јул 92

152. **Цано** (Јанко) **Мојисловић**

1969 Високо

погинуо Љубнићи 1 Јул 92

153. **Рајо** (Бранко) **Стојановић**

1953 Високо

погинуо Љубнићи 1 Јул 92

154. **Ратко** (Ђуро) **Бодирога**

1945 Мраково

погинуо Мисоча 11 Јул 92

155. **Јанко** (Бранко) **Јоксимовић**

1923 Очевље

погинуо Мраково 11 Јул 92

156. **Мило** (Марко) **Богдановић**

1950 Мисоча

рањен, преминуо Пале 15 Август 92

157. **Нико** (Неђо) **Панић**

1938 Илијаш

погинуо Илијаш 25 Август 92

158. **Винко** (Михаило) **Кашиковић**

1941 Жеровань

погинуо Коса Љубнићи 24 Август 92

159. **Синиша** (Славко) **Суботић**

1964 Брежа

погинуо Коса Љубнићи 25 Август 92

160. **Слађана** (Живко) **Суботић**

1969 Брежа

погинула Илијаш 25 Август 92

161. **Сретко** (Славо) **Самарић**

1950 Горани, Високо

погинуо Илијаш 25 Август 92

162. **Неђо** (Божо) **Крављача**

1949 Мраково

рањен, прем. Београд 21 Август 92

163. **Ново** (Радомир) **Божич**

1953 Вогошћа

погинуо Соврле 24 Август 92

164. **Ђорђо** (Вукан) **Крављача**

1935 Мраково

погинуо Мраково 28 Август 92

165. **Срђан** (Радослав) **Калас**

1962 Брежа

погинуо Мисоча 19 Јул 92

166. **Мирослав** (Митар) **Марковић**

1957 Мисоча

погинуо Мисоча 19 Јул 92

167. **Младен** (Митар) **Марковић**

1961 Сарајево

погинуо Мисоча 19 Јул 92

168. **Јован** (Неђељко) **Николић**

1949 Мисоча

погинуо Љубина 20 Јул 92

169. **Лазар** (Илија) **Мијић**

1935 Влашково

погинуо Кадарићи 31 Јул 92

170. **Мирко** (Неђо) **Остојић**

1942 Оцак

погинуо Оцак 31 Јул 92

171. **Борислав** (Ђорђо) **Балорда**

1960 Оцак

погинуо Оцак 31 Јул 92

172. **Душан** (Стојан) **Наранчић**

1943 Доњи Жабар, Орашје

погинуо Илијаш 2 Август 92

173. **Митар** (Манојло) **Јовашевић**

1950 Горња Зимча

погинуо 2 Август 92

174. **Ђорђо** (Богдан) **Пантић**

1937 Славин

погинуо Косиљача 2 Август 92

175. **Марица** (Ђорђо) **Марковић**

1936 Вардиште, Дабравине

рањена, прем. Београд 31 Јул 92

176. **Јадранка** (Ненад) **Самарић**

1976 Љубнићи

погинула Љубнићи 5 Август 92

177. **Неђо** (Ненад) **Николић**

1919 Мисоча

рањен, прем. Блажуј 5 Август 92

178. **Бранко** (Ђорђо) **Перовић**

1965 Зимча

погинуо Оцак 7 Август 92

179. **Драган** (Новак) **Крајшумовић**

1970 Сарајево

погинуо Соврле 11 Август 92

180. **Лазар** (Милан) **Дамјановић**

1962 Вареш

рањен, прем. Соколац 15 Август 92

181. **Рава** (Васо) **Братић**

1946 Славине

пог. Илијаш, Подлуђови 22 Август 92

182. **Милка** (Милош) **Ђурђевић**

1934 Високо

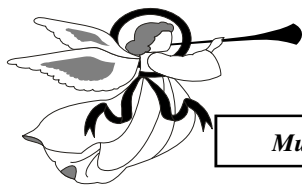
погинула Подлуђови 22 Август 92

183. **Павле** (Илија) **Митровић**

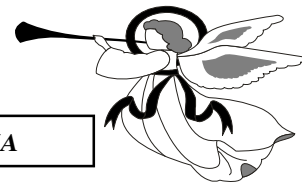
1934 Балбеговићи

рањен, прем. Блажуј 25 Август 92

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Миштройолија Дабробосанска

ИЛИЈАШКА ПАРОХИЈА

184. **Максим** (Ђокан) **Кубатлија**
1947 Кралупи
рањен, прем. Соколац 27 Август 92

185. **Коста** (Максим) **Ђурић**
1936 Подвинци
рањен, прем. Пале 5 Септембар 92

186. **Српко** (Владимир) **Самарцић**
1970 Високо
погинуо Мисоча 10 Октобар 92

187. **Никола** (Алекса) **Ђокић**
1955 Бреза
погинуо Чекрчићи 17 Октобар 92

188. **Александар** (Секула) **Лакић**
1975 Сарајево
погинуо Мисоча 25 Октобар 92

189. **Милица** (Остоја) **Ђурић**
1955 Небоцај
погинула Љешево 20 Новембар 92

190. **Самојко** (Миле) **Лукић**
1931 Мисоча
погинуо Илијаш 26 Новембар 92

191. **Милојка** (Данило) **Мићић**
1935 Ошак
погинула Чекрчићи 23 Новембар 92

192. **Срето** (Недељко) **Хрвачевић**
1945 Г. Зимча, Високо
погинуо Љешево 30 Новембар 92

193. **Митар** (Бошко) **Вујић**
1947 Вратница
погинуо Љешево 14 Децембар 92

194. **Драган** (Славко) **Кувач**
1967 Високо
погинуо Жуч 14 Децембар 92

195. **Драган** (Здравко) **Вујић**
1955 Високо
погинуо Подлугови 15 Децембар 92

196. **Станимир** (Самојко) **Јанковић**
1968 Сршљени
рањен, прем. Соколац 15 Децембар 92

197. **Драгиша** (Велимир) **Вуковић**
1960 Сарајево
погинуо Косиљеч 17 Децембар 92

198. **Перо** (Јуро) **Карловић**
1959 В. Буковица, Дрвента
погинуо Косиљеч 17 Децембар 92

199. **Јован** (Ђорђе) **Јоксимовић**
1962 Бреза
погинуо Ошак 17 Децембар 92

200. **Видоја** (Алекса) **Радовановић**
1956 Какањ
погинуо Биоча 21 Децембар 92

201. **Милутин** (Мићо) **Студић**
1962 Сарајево
погинуо Соврле 24 Децембар 92

202. **Борислав** (Милорад) **Радишић**
1963 Сарајево
погинуо Врбовик 25 Децембар 92

203. **Тодор** (Војислав) **Јефтић**
1948 Кадарићи
погинуо Коса, Кадарићи 12 Окт. 92

204. **Војислав** (Данило) **Мојсиловић**
1935 Љубинићи
погинуо Љубинићи 5 Јануар 93

205. **Миленко** (Стојан) **Трифковић**
1979 Сарајево
погинуо 18 Јануар 93

206. **Аиђа** (Мијо) **Драгутиновић**
1940 Соврле
погинула Подлугови 20 Јануар 93

207. **Тања** (Здравко) **Бодирога**
1979 Сарајево
рањена, прем. Београд 19 Јануар 93

208. **Живко** (Милован) **Попић**
1954 Високо
погинуо Жуч 27 Јануар 93

209. **Војислав** (Рајка) **Кокоруш**
1963 Високо
погинуо Чекрчићи 1 Фебруара 93

210. **Живко** (Саво) **Јалић**
1946 Долипоље
погинуо Чекрчићи 3 Фебруар 93

211. **Финка** (Рајко) **Јалић**
1947 Биоча
погинула Чекрчићи 17 Фебруар 93

212. **Дамир** (Новица) **Ђурић**
1969 Зимча
рањен, прем. Београд 30 Јануар 93

213. **Брано** (Нико) **Горанчић**
1956 Жионици
погинуо Чекрчићи 27 фебруара 93

214. **Новак** (Аћим) **Спасојевић**
1955 Мраково
погинуо Мраково 3 Марч 93

215. **Срђан** (Петар) **Павловић**
1968 Високо
погинуо Мраково 3 Марча 93

216. **Новица** (Константина) **Скопљак**
1940 Чекрчићи
погинуо Чекрчићи 4 Марча 93

217. **Мићо** (Илије) **Дамјановић**
1933 Чемерно
погинуо Љешево 6 Марч 93

218. **Небојша** (Боривоје) **Драгутиновић**
1965 Сарајево
погинуо Мраково 10 Марч 93

219. **Станко** (Лука) **Зупур**
1946 Љубинићи
погинуо Кралупи 5 Марч 93

220. **Радомир** (Млађен) **Јовановић**

погинуо Кралупи 5 Марч 93

221. **Братислав** (Милосав) **Голубовић**

погинуо Бањер 5 Марч 93

222. **Александар** (Саво) **Митровић**
1971 Високо
погинуо Бањер 5 Марч 93

223. **Драго** (Веселко) **Милановић**
1949 Калотићи
погинуо Бањер 5 Марч 93.

224. **Сава** (Панто) **Павловић**
1941 Мраково
погинуо Илијаш 12 марч 93.

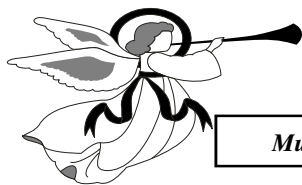
225. **Тихомир** (Секула) **Марковић**
1958 Вареш
погинуо Илијаш 19 марч 93.

226. **Младен** (Жарко) **Ногић**
1965 Високо
погинуо Ошак 31 децембар 93.

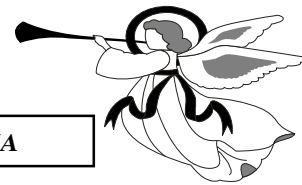
227. **Ранко** (Мићо) **Вукићевић**
1939 Чекрчићи
погинуо Чекрчићи 5 јануар 93.

228. **Радисав** (Михајло) **Балорда**
1968 Сарајево
погинуо Ошак 15. јануар 93.

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Миштрополија Дабробосанска

ИЛИЈАШКА ПАРОХИЈА

229. **Зоран** (Душан) **Мирић**
1958 Високо
погинуо Чекрчићи 19. јануар 93.

230. **Веселин** (Милан) **Ђукић**
1929 Жеровањ
погинуо Бањер 5. мај 93.

231. **Даница** (Лазар) **Ђукић**
1927 Рељево
погинула Бањер 5. мај 93.

232. **Петар** (Андрија) **Бошковић**
1962 Високо
погинуо Љешево 6. мај 93.

233. **Мирослав** (Неђо) **Маринковић**
1946 Вареш
погинуо Кралуји 16. мај 93.

234. **Томислав** (Аћим) **Шиљак**
1936 Вареш
погинуо Мисоча 15. април 93.

235. **Љубомир** (Коста) **Тодоровић**
1936 Кралупи
рањен, прем. Блажуј 10. јун 93.

236. **Славко** (Васо) **Стојановић**
1961 Вареш
погинуо Жуч 1. јануар 93.

237. **Васо** (Митар) **Бунијевац**
1954 Вареш
погинуо Семизовац 11. јануар 93.

238. **Милан** (Богољуб) **Лукић**
1950 Небоцај
погинуо Набошч 19. јануар 93.

239. **Мирослав** (Цвијан) **Марић**
1941 Малешини
погинуо Набошч 5. фебруар 93.

240. **Лазар** (Неђо) **Дамјановић**
1933 Округлица
погинуо Илијаш 15. фебруар 93.

241. **Вељо** (Бошко) **Рашевић**
1957 Илијаш
погинуо Набошч 16. фебруар 93.

242. **Далибор** (Неђељко) **Ђукић**
1974 Сарајево
погинуо Набошч 16. фебруар 93.

243. **Боривоје** (Милан) **Кнежевић**
1932 Гостиљ, Травник
погинуо Сарајево 26. фебруар 93.

244. **Петар** (Страјо) **Јевтић**
1960 Куносићи
погинуо Чекрчићи 5. мај 93.

245. **Грујо** (Мирослав) **Андрић**
1966 Бреза
погинуо Вођошића 5. мај 93.

246. **Снежана** (Бранко) **Мијић**
1977 Високо
погинула Лука 5. мај 93.

247. **Ранка** (Урош) **Панић-Лукићевић**
1944 Чекрчићи
погинула Илијаш 19. мај 93.

248. **Реља** (Бошко) **Пустивук**
1936 Горња Биоча
погинуо Рајковица 20. мај 93.

249. **Здравко** (Никола) **Тучић**
1966 Илијаш
погинуо Илијаш 27. мај 93.

250. **Богдан** (Гаврило) **Атељевић**
1929 Сарајево
погинуо Влашково 18. април 93.

251. **Ранко** (Нико) **Живковић**
1935 Чекрчићи
погинуо Чекрчићи 21. април 93.

252. **Синиша** (Душан) **Балорда**
1968 Сарајево
погинуо Љешево 22. април 93.

253. **Неђо** (Симо) **Тривунић**
1956 Љешево
погинуо Љешево 22. април 93.

254. **Живана** (Ранко) **Росуљаш**
1955 Бреза
погинула Илијаш 24. април 93.

255. **Стојанка** (Јовица) **Бодирога**
1936 Мраково
погинула Вођошића 24. април 93.

256. **Страхиња** (Деспот) **Попић**
1955 Високо
погинуо Набошч 26. април 93.

257. **Небојша** (Мирослав) **Шпирић**
1965 Семизовац
погинуо Набошч 26. април 93.

258. **Љубомир** (Милинко) **Ђурчић**
1953 Високо
погинуо Набошч 27. април 93.

259. **Зоран** (Иван) **Пециреп**
1965 Бреза
погинуо Набошч 27. април 93.

260. **Слободан** (Петар) **Цвијановић**
1946 Чекрчићи
погинуо Рајловац 8. јун 93.

261. **Драгомир** (Радољуб) **Војновић**
1964 Високо
рањен, прем. Забрђе 16. јун 93.

262. **Радован** (Јово) **Вучковић**
1965 Малешини
погинуо Главица 3. јул 93.

263. **Драгиша** (Веселко) **Марковић**
1960 Малешини
погинуо Жуч 4. јул 93.

264. **Данило** (Реља) **Кубатлија**
1956 Високо
погинуо Љешево 5. јул 93.

265. **Младенка** (Ђуро) **Радић**
1961 Вареш
погинула Јахорина 9. јул 93.

266. **Радомир** (Станко) **Перендија**
1952 Сарајево
рањен, прем. Београд 10. јул 93.

267. **Жељка** (Марко) **Милановић**
1971 Сарајево
погинула Илијаш 29. јун 93.

268. **Вељко** (Владо) **Милановић**
1931 Високо
рањен, прем. Пале 6. август 93.

269. **Мато** (Јозо) **Перић**
1936 Каменица
погинуо Вођошића 23. август 93.

270. **Млађен** (Неђо) **Попић**
1934 Високо
погинуо Илијаш 16. септембар 93.

271. **Ђурађ** (Ђурађа) **Бјељац**
1947 Дрвар
погинуо Љешево 21. јун 93.

272. **Младен** (Борислав) **Цигановић**
1969 Високо
погинуо Жуч 30. јун 93.

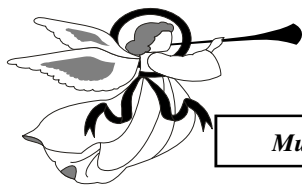
273. **Душан** (Митар) **Дабих**
1939 Кралупи
погинуо Блажуј 2. август 93.

274. **Младен** (Перо) **Андић**
1950 Високо
погинуо Каљина 5. нов. 93.

275. **Томислав** (Ристо) **Копривица**
1956 Михајловићи
погинуо Брђуле 8. нов. 93.

276. **Рајко** (Максо) **Ђурђић**
1952 Подлугови
погинуо Црна река 10. нов. 93.

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

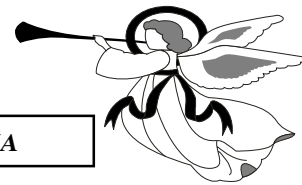

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Миштройполија Дабробосанска

ИЛИЈАШКА ПАРОХИЈА

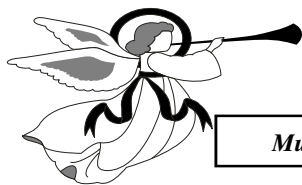

277. **Рајко** (Саво) **Павловић**
1950 Мраково
погинуо *Косиљеча* 27. Новембар 93.
278. **Драго** (Петра) **Илић**
1962 Високо
погинуо *Чекрчићи* 22. Децембар 93.
279. **Срђан** (Недељка) **Јоксимовић**
1963 Сарајево
погинуо *Кривојевићи* 28. Дец. 93.
280. **Слађан** (Никола) **Окиљ**
1974 Вареш
погинуо *Вис* 23. Окт. 93.
281. **Александар** (Рајко) **Дабић**
1972 Високо
погинуо *Г. Биоча* 29. Септ. 93.
282. **Срђан** (Ратко) **Маунага**
1969 Сарајево
погинуо *Равна* 10. Нов. 93.
283. **Зоран** (Рајко) **Јошило**
1969 Брежа
погинуо *Равне* 10. Нов. 93.
284. **Српко** (Слободан) **Авлијаш**
1953 Љубинићи
погинуо *Црна Ријека* 25. Нов. 93.
285. **Јован** (Срето) **Голубовић**
1939 Љубинићи
погинуо *Црна Река* 25. Нов. 93.
286. **Ђорђе** (Јово) **Рашковић**
1970. Какањ
погинуо *Црна Ријека* 9.11.1993.
287. **Драгутин** (Душан) **Војиновић**
1952. Високо
погинуо *Црна Ријека*
288. **Драгутин** (Бошко) **Вујић**
1949. Вратница
погинуо *Бијомборе* 9.12.1993.
289. **Веселко** (Вељко) **Трифковић**
1970. Чемерно
погинуо *Кривајевићи* 28.12.1993.
290. **Мирко** (Зарија) **Бијељанин**
1949. Рогатица
погинуо *Бокићи, Нишићи* 22.11.1993.
291. **Никола** (Јово) **Вујадиновић**
1935. Високо
погинуо *Високо* 12.12.1993.
292. **Зоран** (Веселко) **Остојић**
1956. Високо
погинуо *Љешево* 28.01.1994.

293. **Рајко** (Ђорђа) **Богдановић**
1937. Брежа
погинуо *Подлугови* 8.02.1994.
294. **Дејан** (Јанка) **Суботић**
1974. Високо
погинуо *Хан Пијесак* 6.03.1994.
295. **Радомир** (Неђо) **Марић**
1938. Соврле
погинуо *Соврле* 10.03.1994.
296. **Маринко** (Борислав) **Шурбат**
1953. Љубинићи
погинуо *Бањер* 10.03.1994.
297. **Славиша** (Сретен) **Рашевић**
1969. Вареш
погинуо *Нецарићи* 23.04.1994.
298. **Слађана** (Данило) **Милановић**
1980. Вареш
погинула *Ојак* 29.04.1994.
299. **Војислав** (Слободан) **Мирнић**
1969. Високо
погинуо *Чекрчићи* 1.05.1994.
300. **Драгана** (Вељко) **Јовић**
1959. Сарајево
пог. (послед. рањ.) *Блажуј* 10.06.1994.
301. **Никола** (Митар) **Панић**
1931. Подлугови
погинуо *Нишићи* 8.08.1994.
302. **Томо** (Бранко) **Јоксимовић**
1932. Подлугови
погинуо *Нишићи* 8.08.1994.
303. **Миленко** (Милутин) **Мићић**
1975. Братунац
погинуо *Љешево* 8.08.1994.
304. **Витомир** (Симо) **Вуковић**
1949. Високо
погинуо *Долиљоље* 8.08.1994.
305. **Љубомир** (Новица) **Кокоруш**
1963. Високо
погинуо *Койачи* 8.08.1994.
306. **Јустина** (Никола) **Остојић**
1912. Љешево
погинула *Љешево* 8.08.1994.
307. **Илија** (Алекса) **Поповић**
1928. Кадарићи
погинуо *Кадарићи* 9.08.1994.
308. **Секула** **Билорда**
1917. Ојак
пог. (послед. рањ.) *Блажуј* 10.08.1994.

309. **Павле** (Раде) **Топалић**
1947. Бргуле
погинуо *Равне* 15.08.1994.
310. **Сока** (Остоја) **Ђулум**
1920. Сливно
погинула *Мраково* 29.08.1994.
311. **Богдан** (Миленко) **Горанчић**
1964. Радоњићи, Вареш
погинуо *Зубејта* 4.09.1994.
312. **Велибор** (Боривоје) **Капетановић**
1972. Сарајево
погинуо *Куносићи* 1.08.1994.
313. **Сретко** (Благоје) **Маринковић**
1969. Летивци
погинуо *Куносићи* 1.08.1994.
314. **Бранко** (Јово) **Кокоруш**
1934. Копачи
погинуо *Койачи* 8.08.1994.
315. **Раде** (Милинко) **Мирнић**
1956. Високо
погинуо *Койачи* 8.08.1994.
316. **Џвјетко** (Перо) **Џвијановић**
1951. Високо
погинуо *кањон Мисоче* 10.09.1994.
317. **Милорад** (Комљен) **Зупур**
1927. Љубинићи
погинуо *Подлугови* 12.09.1994.
318. **Јово** (Ђорђе) **Богдановић**
1941. Брежа
погинуо (послед. рањ.) *Љешево*
27.09.1994.
319. **Драган** (Растко) **Маринковић**
1969. Вареш
погинуо *Куносићи* 1.08.1994.
320. **Жељко** (Шпиро) **Станковић**
1972. Сарајево
погинуо 28.09.1994.
321. **Борислав** (Неђо) **Човић**
1978. Видотина
погинуо *Љубина* 7. 10.1994.
322. **Ратко** (Никола) **Михајловски**
1941. Крива Паланка
погинуо *Подлугови* 12.10.1994.
323. **Љубиша** (Ђорђе) **Привор**
1950. Високо
погинуо *Н. Висораван* 14.10.1994.

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

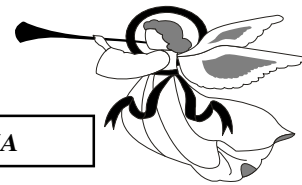

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Миштрополија Дабробосанска

ИЛИЈАШКА ПАРОХИЈА

324. **Василије** (Митар) **Баковић**
1936. Високо

погинуо Илијаш 8.03.1994.

325. **Боро** (Никола) **Босилчић**
1947. Лужница, Високо
преминуо (послед. рањ.) Блажуј
2.03.1994.

326. **Споменко** (Милорад) **Ђекић**
1970. Витез, Травник
погинуо Ајдановићи 21.04.1994.

327. **Бранимир** (Павле) **Топалић**
1971. Бргуле, Вареш
погинуо Вођошча 22.04.1994.

328. **Миодраг** (Милан) **Пантић**
1975. Сарајево
погинуо Калиновик 7.05.1994.

329. **Страјко** (Неђо) **Окиљ**
1955. Тољенак
погинуо Блажуј 6.08.1994.

330. **Милинко** (Урош) **Лазаревић**
1946. Славин, Вареш
погинуо Насићи, Бреза 22.08.1994.

331. **Стеван** (Јово) **Максимовић**
1927. Небочај
погинуо Небочај 23.08.1994.

332. **Жељко** (Средоје) **Грујић**
1960. Илијаш
погинуо Карлеџа 25.08.1994.

333. **Саво** (Тодор) **Драгић**
1950. Рибарићи
погинуо Кралуји 26.08.1994.

334. **Стојан** (Рајко) **Ковачевић**
1943. Фоча
погинуо Койачи 8.08.1994.

335. **Недељко** (Раде) **ачић**
1943. Поповићи, Илијаш
погинуо Куносићи 01.08.1994.

336. **Мирко** (Богдан) **Вујасин**
1950. Црна Ријека, Нови Град
погинуо Звезда, Илијаш 14.07.1994.

337. **Драгомир** (Ђуро) **Радосављевић**
1961. Бреза
преминуо (послед. рањ.) Београд
15.07.1994.

338. **Бранислав** (Васо) **Стојановић**
1974. Кокошићи, Вареш
погинуо Тољенак 04.08.1994.

339. **Драго** (Благоје) **Иконић**
1953. Горња Биоча
погинуо Куносићи 01.08.1994.

340. **Гавро** (Неђо) **Станишић**
1931. Бргуле, Вареш
преминуо (послед. рањ.) Сарајево
07.10.1994.

341. **Перо** (Филко?) **Матић**
1949. Насићи, Бреза
погинуо Букова Коса, Илијаш 16.10.1994.

342. **Маринко** (Мирко) **Балорда**
1953. Оџак
погинуо Мраково 23.10.1994.

343. **Ристо** (Јово) **Тодић**
1939. Владојевићи, Илијаш
погинуо Сливно 05.11.1994.

344. **Рајко** (Богдан) **Николић**
1949. Крч
погинуо Нишићка висораван 05.11.1994.

345. **Саво** (Васо) **Марић**
1938. Соврле
погинуо Соврле 03.11.1994.

346. **Александар** (Богдан) **Станишић**
1959. Вареш
погинуо Куносићи 02.08.1994.

347. **Милан Тодоровић**
1938. Кралупи
погинуо Љубнићи 16.11.1994.

348. **Мирјана** (Радосав) **Крављача**
1947. Небочај
преминула (послед. рањ.) Блажуј
28.11.1994.

349. **Ненад** (Ратко) **Дабич**
1963. Високо
погинуо Илијаш 02.12.1994.

350. **Сретко** (Божо) **Јешић**
1972. Лука
погинуо Јахорина 05.01.1995.

351. **Миленко** (Неђо) **Зекић**
1942. Хаџићи, Илијаш
погинуо Средње 16.06.1995.

352. **Видоје** (Момчило) **Кучковић**
1941. Подлугови
погинуо Мисоча 17.06.1995.

353. **Војо** (Драгутин) **Какућа**
1950. Бањер
погинуо Бањер 17.06.1995.

354. **Дејан** (Жарко) **Лиздек**
1975. Сарајево
погинуо Бањер 17.06.1995.

355. **Зоран** (Тодор) **Тривић**
1972. Сарајево
погинуо Набоиш 16.06.1995.

356. **Никола** (Цвијан) **Малентан**
1952. Бреза
погинуо Бождановићи 15.06.1995.

357. **Јово** (Никола) **Мирковић**
1945. Високо
погинуо Радића Пошток 16.06.1995.

358. **Станислав** (Ранко) **Аџић**
1967. Сарајево
погинуо Кралујска Коса 17.06.1995.

359. **Бранислав** (Недељко) **Дринчић**
1939. Сарајево
погинуо Чекрчићи 16.06.1995.

360. **Драго** (Радован) **Петровић**
1956. Високо
погинуо Мисоча 17.06.1995.

361. **Драган** (Илија) **Николић**
1951. Крч
погинуо Набоиш 21.06.1995.

362. **Озрислав** (Симо) **Џалић**
1936. Бијелина
погинуо Набоиш 22.06.1995.

363. **Петко** (Здравко) **Ђурић**
1955. Влашково
погинуо Кралуји 23.06.1995.

364. **Бранко** (Михаило) **Кретија**
1939. Високо
преминуо (послед. рањ.) Београд
25.06.1995.

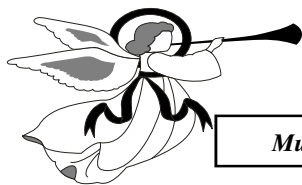
365. **Петар** (Душан) **Кајтазевић**
1947. Какањ
погинуо Илијаш 01.07.1995.

366. **Миодраг** (Јово) **Николић**
1957. Мисоча
погинуо Набоиш 30.06.1995.

367. **Саша** (Срето) **Зекић**
1967. Сарајево
погинуо Набоиш 30.06.1995.

368. **Томислав** (Перо) **Николић**
1931. Мисоча
погинуо Чекрчићи 02.07.1995.

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

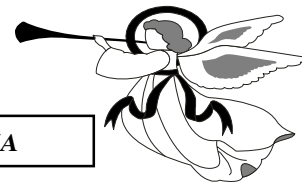

ПОГИНУЛИ ВОЈНИЦИ У ОВОМ РАТУ

Миштройолија Дабробосанска

ИЛИЈАШКА ПАРОХИЈА

369. **Горан** (Бошко) **Антуновић**
1960. Кралупи
погинуо Градина, Нишићи 05.07.1995.

370. **Невенка** (Јово) **Вучковић**
1956. Малешини
погинула Малешини 13.07.1995.

371. **Жарко** (Перо) **Шанин**
1957. Какањ
погинуо Набошч 14.07.1995.

372. **Миленко** (Петар) **Цвијановић**
1953. Чекрчићи
преминуо (послед. рањ.) Пале 14.07.1995.

373. **Радомир** (Данило) **Тешановић**
1962. Трново
погинуо Косћирача, Мраково 14.07.1995.

374. **Мирослав** (Гојко) **Скочо**
1963. Горња Биоча
преминуо (послед. рањ.) Београд 18.07.1995.

375. **Славко** (Светислав) **Ђуза**
1965. Вареш
погинуо Чекрчићи 20.04.1995.

376. **Златомир** (Богољуб) **Бабић**
1947. Зрењанин
погинуо Подлугови 13.05.1995.

377. **Радован** (Јакша) **Глишић**
1937. Чифлук
погинуо Чифлук 20.05.1995.

378. **Ратко** (Младен) **Новосел**
1974. Високо
погинуо Илијаш 03.06.1995.

379. **Ратко** (Остоја) **Стосица**
1940. Подлугови
погинуо Подлугови 15.06.1995.

380. **Миленко** (Неђо) **Мацановић**
1957. Кадарићи
погинуо Чекрчићи 17.06.1995.

381. **Војислав** (Радован) **Крстић**
1950. Рашталице, Хацићи
погинуо Враћуша 25.02.1995.

382. **Димитрије** (Илија) **Билал**
1941. Љубинићи
погинуо Бањер 19.06.1995.

383. **Горан** (Радослав) **Ерић**
1976. Зеница
погинуо Бањер 17.06.1995.

384. **Ранко** (Цвјетко) **Драгичевић**
1944. Мисоча
погинуо Бањер 17.06.1995.

385. **Грујо** (Рајко) **Авлијаш**
1955. Бањер
погинуо Бањер 17.06.1995.

386. **Влајко** (Јован) **Савић**
1949. Жеровањ
погинуо Бањер 17.06.1995.

387. **Радивоје** (Јово) **Пртвар**
1946. Бањер
погинуо Бањер 17.06.1995.

388. **Неђо** **Зупур**
1936. Љубинићи
погинуо Бањер 17.06.1995.

389. **Омиљ** (Неђо) **Зупур**
1963. Високо
погинуо Бањер 17.06.1995.

390. **Ратко** (Борђе) **Михајловић**
1957. Вареш
погинуо Бањер 21.06.1995.

391. **Зоран** (Аћим) **Костић**
1952. Горани, Високо
погинуо Бањер 21.06.1995.

392. **Тихомир** (Божо) **Мојсиловић**
1958. Високо
преминуо (послед. рањ.) Београд 24.06.1995.

393. **Драган** (Бошко) **Радић**
1949. Р. Поток
погинуо Влајчићи 24.06.1995.

394. **Огњен** (Војо) **Попић**
1975. Сарајево
погинуо жейачко рањеник 26.06.1995.

395. **Војин** (Никола) **Ристановић**
1926. Долипоље
преминуо (послед. рањ.) Блажуј 30.06.1995.

396. **Миленко** (Душан) **Билал**
1962. Високо
преминуо (послед. рањ.) Београд 04.07.1995.

397. **Добрица** (Раско) **Љубоја**
1965. Високо
погинуо Трновско рањеник 05.07.1995.

398. **Миленко** (Здравко) **Митровић**
1961. Балибеговићи
погинуо рањеник „Убоишће“

399. **Богдан** (Марко) **Станишић**
1934. Бргуле
погинуо Подлугови 13.07.1995.

400. **Добрила** (Боривоје) **Станишић**
1936. Вареш
погинула Подлугови 13.07.1995.

401. **Бранко** (Миленко) **Јанковић**
1938. Голеш
погинуо Соврле 13.07.1995.

402. **Сретанка** (Ђуро) **Лакић**
1934. Биоча
погинула Подлугови 14.07.1995.

403. **Петар** (Владимир) **Билал**
1940. Љубинићи
погинуо Бањер 21.07.1995.

404. **Милош** (Ново) **Цвијетић**
1950. Илијаш
погинуо Нишићка висораван 05.07.1995.

405. **Бранислав** (Здравко) **Савић**
1965. Сарајево
прем. (послед. рањ.) Ахен, Немачка 09.09.1995.

406. **Неђељко** (Милан) **Бошковић**
1940. Илијаш
погинуо Илијаш 16.09.1995.

407. **Живко** (Борислав) **Аврамовић**
1946. Гламоч
погинуо Чифлик 29.08.1995.

408. **Радоја** (Стојан) **Ескић**
1947. Буљетовина
погинуо Чекрчићи 28.09.1995.

409. **Милорад** (Милинко) **Буразар**
1949. Међувође
погинуо Малешини 15.10.1995.

410. **Вјекослав** (Јован) **Попић**
1966. Високо
погинуо Набожић 15.06.1995.

411. **Никица** (Милан) **Панић**
1949. Мисоча
погинуо Набожић 15.06.1995.

412. **Миливоје** (Саво) **Скопљак**
1953. Високо
преминуо (послед. рањ.) Београд 24.11.1995.

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

ПОСЛЕ ДЕВЕДЕСЕТ ГОДИНА

(наставак са стране 12)

- Знаш ли ти да је она баш у вајату? - упита Ђебо шапћући.

- Тако ми је пре говорила - одговори Страхиња.

- А Живан и кућани?

- Они свакад спавају у кући.

- Де, зовни је!... Брзо!... - шану Ђебо, па се склони за вајат.

Страхиња се полако прикраде до на врата вајатска, заклони се мало из неког празног бурета што беше ту, па зовну тихо:

- Радојка! Радојка!

Не одазива се.

Страхиња ослушну. Ништа се не чује. Он похута мало, па опет зовну:

- Радојка! Радојка!

- Ко је? - чу се изнутра санан женски глас.

- Ја!... Страхиња! Изиђиде часом! - одговори Страхиња брзо, па принесе уво уз врата.

Унутра се чу шушкање, па тих ход, па се полако отворише врата и изиђе Радојка сасвим обучена и обувена.

- Откуд ти у ово доба? - упита шапћући Страхиња.

- Па дођох!... - поче Страхиња, па тек додаде: - Нутоде! кад се ти пре обуче и обу!

- Не питај, мој Страхиња! - одговори Радојка још тише. - Тата ми не да живе-ти!... Ушла сам у овај пусти вајат. Овако обучена, као што ме видиш, пала сам на кревет, па плакала, плакала - мишљах, очи ћу ископати. Тако ме савлада сан, те заспах. Утом ти зовну...

- А он те једнако кињи због мене, а?

- Вала, Страхиња, дошло ми је да скочим у воду или да зажмурим, па да бежим и ја куд... Више се не може дурати.

- Па хајде, Радојка, ми баш и дођо-смо...

- Та шта чините ваздан! - шану Ђебо, што се утом беше прикрао до њих.

- Ко је то? - учини Радојка и стукну мало натраг.

- Не бој се! - вели јој Страхиња. - Наш познаник из Зарожја. Хајде, Радојка!

- Болан, Страхиња... како ћу?... - поче се она као устезати.

- Лепо! Хајде с нама! - шану Ђебо брзо. - С људма добрим, поштеним... Хајде, хајде!... Брзо! Да нас не опазе...

Радојка заусте опет да рекне нешто; али Страхиња и Ђебо навалише: „Хајде, хајде!“ те она, готово и не знајући како, изиђе из вајата и похита с њима.

У хитњи и забуни закахи Радојка, на пакост, оно буре, те се отиште низа страну, тутњећи и ударајући ђа о дрво ђа о камен.

- Их, шта учини, болан! - рече Ђебо. - Избуди чељад!... Бежи, бежи!

И сви троје побегоше, што игда могу, на вратнице...

Док, ништа ти бог не даде, излете Живан пред кућу, па подвикну:

- Лопови! Пушку амо! Не дај!

За њим испадеше још двојица из куће. Грну једна пушка.

Зарожани нагоше бежати без душе, само да измакну из села и да се докопају чистине. Пројурише већ поред Змајевца, и таман да се приме горе уза страну пошав Голоме брду, док ти учесташе пушке по Овчини и диже се вика од куће до куће: „Хај, не дај! Отеше кмету девојку!...“ Зарожани само грабе навише. Вика и пушке, рекао би, све за њима.

Кад избише на Голо брдо, застадоше. Сви једва дишу колико су се задували. Радојка се прибила уз Страхињу, па сва дршће, а не уме ни речи да рекне. Пушке и вика оздо све ближе.

- Хајдемо, људи! - рећи ће чича Мирко. - Ето онога с потером, може осакатити кога!

- Вала, не бежах му више - рече Пурко задуван - па макар крв легла!

- Вала, ни ја! - прихвати Ђебо.

- А станите, лопови! - чу се оздо глас Живанов.

- Ено их, Живане! Удри! - чу се други неко и грну пушка.

- Страхиња, склониде то чељаде амо за букву! - рече чича Мирко. - Они се лудаци не шале!

- Хватајте и ви бусију! - рече Пурко и осталима.

И сви стрчаше за пушкетом наниже, па западоше - ко за букву, ко за камен.

Утом изби Живан с људма на брдо, па подвикну:

- Амоде, лопови, да видите ко је Живан!

- Одмичи, море! - продера се Ђебо иза букве. - Сад ће крв лећи!

- А ти ли си, Ђебо! - подвикну Живан, па потеже из пушке на онај глас.

- Зар тако? - дрекну Ђебо, па опали пиштољ.

- У ветар удри, људи! - виче кмет Пурко дружини - да не осакатимо кога!

- Зар си и ти ту, кмете? - викну Живан, јер чу Пурков глас. - А станиде, море! - па скреса на онај глас.

- На на кума и светог Јована! - учини Пурко, па и нехотице опали пиштољ.

Осуше се пушке и с једне и с друге стране. Дигосе вику и једни и други. Само се чује:

- Држе се, Пурко!

- Ха, пас ли један!

- Овамо, људи, изгибосмо!

- Не дајте, крв леже!

- Станиде, Живане!

- Ух, погани Ђебо!

- Уједе ме пас, ја!

- На пешкир, завиј!

- Није ништа.

- Огребао га трн!

- Куршум, море!

- Та трн!... Какав куршум!

Утом се диже граја доле у Зарожју: „Хај, људи!... Потеците!... Погибе нам кмет!... Не дај!“ Пушке учесташе оздо из села; граја и вика све ближе.

- Бежете, људи, изгинућемо! - викну неко од дружине Живанове.

И док би човек оком тренуо, на брду горе остаде сам Живан. Оставише га његови. Он застаде мало, па довикну:

- А нека те, куме, нека! Наћи ћу ја тебе и сутра!

То рече па несташе и њега.

Зарожани брже опучише наниже у село. Сретосе се са својима. И они гости од Пуркове куће и готово сав народ беше се

кренуо да се нађе у невољи свом кмету и својим људма.

Кад их ту видеш здраве и читаве, диже се вика, граја, весеље. Само се чује: „Алал вам вера!... Тако му и треба!... Баш сте јунаци!“

И сва та галама оде право Пурковој кући. Сад тек поче весеље и пијанка, као на правој свадби.

Сунце давно грануло и већ оскочило с два-три копља. Зарожани, као људи, подремали мало, па поустајали и наставили опет разговор, весеље и пијанку. Недеља је, не чека их никакав посао.

Кмет Пурко, чича Мирко и још неки одабранији људи већ се беху договорили да оду са Страхињом и Радојком до попа - нек их венча. Кумоваће Пурко, јер већ ионако пада Радојци кум; стари сват чича Мирко, а девер Срдан, као понајмлађи, међу њима.

Таман се они тако договорише, док зовну неко озго с Голог брда:

- О, Пурко!

- Ко то зове? - упита Пурко и погледа онамо.

- Живан, богами! - рече Срдан.

- А ено и неких људи с њим! - додаде Страхиња.

- О, Пурко! - зовну Живан још јаче озго.

- Ој, море, ој! - одазва се Пурко.

- Изиђиде, мало евамо, изиђи!

Пурко изиђе онамо до вратница. Сви се ућуташе да чују шта ће бити.

- Што зовеш, море, што? - викну Пурко Живану.

- Море, врати ми дете... биће белаја! - викну Живан.

- Окани се ћорава посла! - одговори Пурко. - Оди да учинимо весеље као људи!

- Аја! Нема од тога ништа док сам ја жив!

- А ти иди откуд си и дошао!

- Море, врати ми дете док нисам довео народ, па ће бити чуда!... Свима ћу вам судити.

- Суди ти у свом селу, овде јок! Овде ми судимо!... Одосмо ми попу, нека их венча!

- Не вреди то венчање, море ич!

- А што, море, што? Зар наш поп не ваља?

- Ваш је поп луд!

- Море, хеј! Не грди нам попа!

- Луд вам је поп, луд! Иде те копа вам-пире!

- Е, баш да видимо је ли луд!... - викну Пурко, па се окрете својим људима: - Хајдемо, браћо, нашем попу. Нека га нек зија колико хоће, хајдемо ми одмах попу!...

- Ама, може доћи село на нас, какав је! - рече Срдан.

- Како село, Срдане, бог с тобом! - рече Мирко. - Нема од тога ништа.

- Па нека дигне! - прихвати Ђебо. - Бојимо се ми њих!

Живан још једнако више озго с брда, прети, псује.

Зарожани баш ни у уво! Дигосе се лепо са Страхињом и Радојком, те одиста одоше попу на венчање...

И опет је весеље код куће Пуркове. Слегло се све Зарожје на свадбу. Ту ти се пева, игра, пије, међу пушке. Подне већ увелико превалило. Кад опет неко зовну озго с Голог брда:

- О, Пурко!... О, Пурко!

- Ко виче море, еј! - одазва се Пурко и приђе мало напред.

- Ја, море, ја!

- Нутоде! Оно је чича Средоје!

- Шта ли ће? - упита Ђебо, и сви се утишаше да чују.

- Је ли ту Пурко? - викну опет чича Средоје озго.

- Јест, море, јест! - одговори Пурко.

- Упитајде га је ли вера да неће бити кавге?

- Аха, боје се! - рече чича Мирко.

- Имају и кога! - додаде Ђебо.

- Ако неће, море... - виче чича Средоје - да му дођемо ко пријатељи!

- А је ли тврда вера, море, је ли? - упита га Пурко.

- Јест, море, јест! - отеже чича Средоје.

- Па кажи Живану нек дође! - викну Пурко. - Врата су му отворена!

- Шта велиш? - упита чича озго.

- Дођите, браћо, слободно! - довикну му Пурко што игда може.

Чича Средоје махну руком онамо за брдо. Мало постоја, а помоли се одонуд Живан и с њим десетак људи. Сви се упутеше у Зарожје. Зарожани им изиђоше подалеко на сусрет.

- Добро нам дошли.

- Срећно весеље.

- Та ми смо своји!

- Како си, Ђебо?

- Добро дошао, куме!...

Диже се весела граја међ њима.

Запашташе пушке од шенлука. Ижљубише се ту сви као пријатељи и добри суседи, па одоше пред кућу Пуркову.

Живан се још мало мргодио, па најпосле немаде се куд - него се лепо измири и са Страхињом, и с Радојком, и са свима...

Сад тек поче весеље, какво се, ваљда никад, није запамтило. Три дана само се јело и пило, певало и играло... Кад се већ свако надовољи, рекоше неки да ваља ићи кући.

Живан и Пурко умало се не завадише око Страхиње. Пурко га уставља да остане у Зарожју, прима га у кућу и у задругу. Живан не да - већ га зове у Овчину, и он га прима у кућу и у задругу. Напоследку, Страхиња захвали и Пурку и Живану, па рече да најволи ићи у своју кућицу, јер је, вели, своја кућица - своја слободица...

И тако се Овчинци кретоше кући с младожењом и невестом. Зарожани их испратише чак горе до на Голо брдо. Ту се лепо ижљубише и расташе као пријатељи. Овчинци одоше у Овчину, певајући и пушке међући, а Зарожани се вратише у Зарожје - и они певајући и пушке међући.

Милован Глишић

КАКО СЕ ЧОВЕК СПАСАВА?

Пророци, апостоли и свети Оци су записали у светим књигама о снази коју има покајање и како може човек да се спасе када се истински покаје. Све запознати који се налазе у свештеним текстовима, имају за циљ да помогну човеку да се ослободи својих страсти и уђе на пут спасења.

Наше спасење је велика ствар. Већа од свих других. Шта нам користе, рекао је Господ, сва блага овога света а изгубио ли душу? Душа наша је вреднија од читавог света. Зато треба да имамо у срцу свом страх Божији и да проводимо овај живот мудро и пажљиво.

Пажња у свему, нарочито према телесним страстима, које изједају нашу душу. Бог је разорио Содом јер су људи били само „тела“ и у њима није било ништа духовно. Били су испуњени духовном нечистоћом и зато се Бог окренуо од њих. За блуд само једног човека, усмрћено је само за један сат двадесет пет хиљада Израјелаца. Из ког разлога отпаде и диновски Самсон, који је од мајчине утробе био посвећен Богу? Испрљао је тело своје блудом и предао удове своје греху. И премда је учинио толико велика и страшна дела, пао је јер беше упедан грехом. После тога, напустио га је Бог, ухватише га и везаног предадоше непријатељима. Исто се десило пророку и цару Давиду, из којег је просијао Христос. Неопрезан за један тренутак, би уловљен лепотом једне жене и паде у страхан грех прељубе. Зато га је Бог казнио. Међутим, Давид се покајао са сузама за свој страшни грех и Бог му је опростио.

Из свега овога треба да схватиш да Бог не чини изузетак и кажњава све, без обзира да ли су они пророци, свештеници, судије, цареви или други освећени људи, одређени да открију име Његово људима. Бог се не свети, него кажњава на васпитни начин, тако да човек увиди своју грешку, да дође себи, да се пробуди из греха и затражи милост Његову. Из свега овог можеш закључити да и светитеље кажњава Бог када преступе Његове заповести. Пророк Језекиљ пише, да Бог не рачуна ни на старе ни на младе, да би

показао да су истински и Његови само они који имају у себи божански страх и живе побожно, у складу са вољом Његовом. За Бога, свети су они који држе заповести Његове и имају чисту савест. Оне који презиру заповести Божије, њих презире и сам Бог, одвраћа се од њих и одузима своју благодат од њих.

Зашто је казнио Валтазара? Зато што се усудио да презре оне посвећене ствари које је опљачкао из Јерусалима и да их употреби са својим наложницима. Тако и они који посвете своје удове Богу а казније се усуде да их користе за грешна дела, бивају строго кажњени од Бога.

Не презиримо дакле, божанске речи и претње које се налазе у Светом Писму. Не гневимо Бога неумесним делима и безаконјима нашим. Не прљајмо тело своје које је храм Божији, као што рече апостол Павле.

Да би се спасили, треба да омрзнемо ствари овога света, то јест грех и материјална добра. Докле год смо везани за њих, немамо наде за спасење, јер Бог одлази од нас, а без Њега не можемо чинити ништа.

За спасење нам много помаже размишљање о смрти. Оци су ово назвали „сећање на смрт“. Када размишљамо да ћемо једног дана сигурно напустити овај живот, припремићемо се за тај тренутак када ћемо одговорати Судији.

Венац победе даје Христос само онима који су изнад свих световних ствари ставили своје спасење и боре се за њега. Ако случајно човек буде побеђен од ђавола и падне, не треба да очајава, него поново да устане и да се поново бори до коначне победе.

Никада не мисли да ћеш живети много година, јер то не зависи од тебе, него од Промисла Божијег. Само Онај, који одређује времена и лета, зна када је корисно за душу нашу да напустимо овај живот. Не тражи пролазна блага, јер она нестају и губе се као дим. Циљ твој нека буде само спасење душе твоје и ништа друго.

Зато не буди роб греху. Размишљање твоје нека буде стално о будућем бла-

женству, и моли Бога да те учини наследником истога.

Пази да своју младост provedеш у врлинама, да би имао блажену старост. Још, припази да душом твојом не овлада жеља за богатством, јер она удаљује од Бога. За тебе, богатство нека је - врлина. Поруши љубав своју према свету, као што плаха и жестика киша ломи дрвеће.

Онима који су чинили неправду, када се смире и исповеде своју грешку, судије су снисходљиви а они који се не кају, добијају већу казну. Тако и ти када исповедаш грехе своје и затражиш милост Божију, Он ће ти помоћи а када си упоран у себељубљу, строго ће те казнити. Када Бог допусти, и дођу невоље и бриге, не будимо зловољни, него са смирењем исповедимо да смо достојни казне.

Ако се не смиримо и не осетимо своју болест, Бог ће нас напустити а тада ће невоље, бриге и искушења бити још тежи, јер нећемо имати Бога за помоћника у узмању нашег бремена.

Немогуће је да се исправимо и спасемо ако се тело не намучи. Још треба да журимо често на Тајну исповести, да би се очистила душа наша.

Када неко хоће да принесе нешто на поклон цару земаљском, иде к њему весела лица. А када приступа Небеском Цару да му затражи нешто, треба да се моли са сузама у очима.

Као овца, када оде из тора и лута тамо-амо, постоји опасност да упадне у вучју јазбину, тако и онај који напушта тор Христов, постоји опасност да падне у замке ђавоље.

Као човек који на себи има скупочени бисер, боји се да га не покраду разбојници, тако и онај који ходи путем духовног подвига треба да чува са много пажње бисер врлина Христових.

Као што човек у данима жалости пије много вина и опијајући се заборавља свој бол, тако и онај који се опије љубављу према Богу, заборавља све пријатности света и размишља само о Богу и спасењу душе.

КАКАВ ТРЕБА ДА БУДЕ ПУТ ХРИШЋАНСКЕ ОМЛАДИНЕ

„Ја сам њуј, истина и живој...“

Тражећи изворе за напајање душе малог човека, наша Црква правилно је пошла путем љубави према домовини, као неопходном васпитном циљу. Ово је, и те како, потребно за васпитање омладине, јер је она била сувише затрована интернационалним утопијама и паролома и бескрајно се удаљила од својих непосредних задатака и вековних идеала свога народа.

Упоредо са линијом повратка на здраво национално и религијско поднебље свесрдно се заступа правац васпитања наше омладине идеалима рада, поштења и марљивости. Ово је у потпуној хармонији са најпозитивнијим цртама нашега народа. Дуго се лутало џунглом такозване савремености. И ако са закашњењем - наишло се на прави пут.

Потребно је, да се у детету још од најранијег узраста формира живи храм Духа Светога. А то ће бити само тада, када се дете нежно и смерно приведе Христу. Васпитањем и систематским образовањем оно треба да се упозна са Христовим заповестима, да упозна дух хришћанства. Све Христове заповести надахнуте су личним примером Онога Који изнад свега воли децу, те је и природно, да ће Господ Исус од деце увек стварати боголике ликове, који ће живот учинити лепим и драгоценим подвигом у славу Творца и за добро човечанства.

Моћни народи и велике државе за своју снагу и колосални процват и напредак дугују религиозно-моралном васпитању младих нараштаја, који

расту и цветају, продавају дела поколења која одлазе и прихватају њихове бриге и задатке, идући новим стремљењима и новим успесима уз помоћ Божју.

Главна дужност свакога народа који жели да живи и напредује јесте старање за религиозно-морално вас-

питање своје омладине. Он мора учинити све, да омладина упозна и заволи Господа Исуса Христа, да Га усвоји, да Му служи свом душом својом и испуњује све заповести Његове. Служење Христу је служба човеку и човечности, служба великој Божјој премудрости и љубави на којима почивају друштво, народ, васељена.

Празник наше хришћанске младежи има вежан задатак, да дечију душу приближи њеном извору - Богу. Наша земља осећа вапијућу неопходност за вишим и хришћанским непоколебљивим карактерима, који ће по примерима божанске жртве са Гол-

готе усвојити завет Онога, Који са правом, влашћу и силом каже о Себи: „Ја сам пут, истина и живот“.

И кад светлост славе, која долази са божанског ореола Голготског крста, допре у чисте и невине дечије душе, бићемо потпуно мирни за будућност рода нашег и земље наше, јер ће

тада велике и свете душе, загреване, руковођене и одушевљене од искрене и живе религиозне вере у Господа Исуса Христа, Који нас топло воли, служити храму цркве и отаџбини, уздижући дух народни Богу и човеку, стваралачком животу, савршенству и бесмртности.

Приближујући омладину Господу Исусу учинићемо, да наш народ ра-

зумно и весело понесе благодатни огањ спасоносне Голготе и подигне јаке и неоториве темеље будућности, која ће све више блистати из дана у дан и ићи из славе у славу за добро и величину Цркве, народа и отаџбини.

Велики значај, важност и мудрост скривени су у речима Богочовека. „Пустите децу к мени и не браните им, јер је таквих царство небеско“. Нека би наши млади нараштаји пошли стопама свете плејаде оних који сагореше у служби Богу и народу.

Амин.

О.М.

ПРИКАЗ КЊИГЕ

ТУМАЧЕЊЕ ПОСЛАНИЦА ЈЕВРЕЈИМА СВЕТОГ АПОСТОЛА ПАВЛА

Сѹиx 12:

Јер ви који би по годинама требало да сте учитељи, опет треба да се учите почетним основама ријечи Божјих; и такви постадоште да вам треба млијеко, а не јака храна.

Иако су читаоци већ дуже времена хришћани и дуго били поучавани у хришћанским истинама, могли би већ и требало би да буду учитељи другима. Ипак, они нису напредовали много, него, шта више, назадовали су. Сада би било потребно да их когод опет поучи у почетним основама, у почетним и основним истинама хришћанске науке. Постали су такви да им треба поново давати млеко, а не тврду храну. Својим назадовањем у вери постали су као малодобна деца, којима још треба млека, а не тврда, јака јела. Истине су за нашу душу оно што је јело и пиће за наше тело. Свако право поучавање, свако саопштавање хри-

шћанских истина јесте храњење душе; дакле, свако примање и схватање истине јесте духовна храна. Као код телесне хране, тако и код духовне, треба разликовати храну за децу од оне за одрасле. Стога је разумљиво што Апостол Павле назива млеком прве елементе хришћанског учења, а јаком храном оне узвишене и теже хришћанске истине. У те прве елементе, у то „млеко“ хришћанске науке, по Апостолу Павлу, спадају: учење о крштењу, полагању руку, васкрсењу, суду вечном и др. (Јев. 6,2). У „јаку“ храну он убраја и учење о свештенству Христовом по чину Мелхиседекову.

Духовно узрастање је поступно, органско. Почине са рођењем у Христу, па се надаље расте растом Божјим (Кол. 2,19) постепено у човека савршена, у меру раста пуноће (висине) Христове (Еф. 4,13). Свако добро у духовном узрастању има своју нарочиту духовну храну. За духовну одојчад је духовно млеко, почетна и нежна храна. За духовне дечаке јака храна, за духовне младиће још јака, а за духовно зреле је тврда храна. Израилски хришћани се показују као одојчад духовна. Тек што су почели да воде духовни живот, и даље су остали у схватањима „телесног човека“. Нису дорасли за јаку духовну храну, и зато им Апостол не може говорити као духовнима, него као телеснима, као малој деци у Христу (ср. 1 Кор. 3,1). Духовно узрастање бива помоћу светих јеванђелских врлина, расте се молитвом, љубављу, добротом, милосрђем и осталим врлинама. Престане ли човек да храни себе јеванђелским врлинама, у његовом духовном рашћењу настаје застој, који се постепено претвара у отупелост, и касније у потпуну закржљалост. Човек духовно расте само Богом и Божјим, а не човеком и човечијим. Хришћани из јудејства пате од старих старозаветних навика, као што су Коринћани патили од јелинског духа. Заправо Апостол и објашњава адресатима ове посланице, где су узроци њихове захладности према Јеванђељу Христовом. Он им наглашава да се не може „живети по човеку“ и духовно расти у небеске висине и бити близак Богу. Чинећи тако, они ће бити беспомоћно робље смрти, па не могу постати ни извор живота, ни извор вредности ни извор бесмртности.

ЗНАЧАЈ, ИСКУСТВА И СТАВОВИ УЧЕНИКА О ВЕРОНАУЦИ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Православна веронаука у Републици Српској, проблеми и перспективе, зборник радова, приредили: протојереј Момир Васиљевић / др Зоран Милошевић, Дабар, Сарајево, 2001., сѹр. 150.

Са почетком новог миленијума у Републици Српској изашла је једна значајна књига, која, због своје тематике заслужује да је упозна не само јавност у РС, већи и шири део српског народа. То је књига „Православна веронаука у Републици Српској - проблеми и перспективе“.

На самом почетку приказа наведене књиге, намеће нам се следећа констатација: оно што још увек није урађено у земљи матици, држави Србији, урађено је у једном њеном делу, који је за сада раздвојен државном границом, Републици Српској, уведена је веронаука у основним школама. Но, веронаука није само „уведена“, она је већ присутна осам година у школама РС. Уједно, ово је на неки начин и повод да се сакупе одређена искуства и сазнања о досадашњем раду, резултатима и проблемима који су били присутни током држања часова из веронауке у школама. Наведена књига је заправо зборник већег броја радова са различитим спектром садржаја. Аутори су такође по својој вокацији различитог профила и струке, што књизи даје пријемчивост, разумевање за проблем који се обрађује и искуствени субстрат.

НЕКРОЛОГ

НЕКРОЛОГ НАД ОДРОМ ПОЧИВШЕГ МОМЧИЛА КОМЛЕ-НОВИЋА (ЧАЈНИЧЕ, 16. новембар 2000. године)

ДРАГА БРАЋО И СЕСТРЕ,

Окупили смо се данас на овом тужном збору, да би нашега брата у Христу Момчила испратили са особитом љубављу, прожетом вјером и нашим молитвама за његов рајски покој. Окупили смо се у оволиком броју ми свештеници заједно са вама да се опростимо од човјека који је по много чему заслужио да се овако испрати. То је човјек по мјери раста Христа Господа нашег и Спаситеља и Његовог Светог Јеванђеља. Живео је, не да би се показао да га виде људи, него је живио да га Бог и сви свети имају у својој милости. Био је човјек богатог рода по Христу Богу нашем и богатио се богатством гдје мољак и рђа не могу да нашkode. Богатио се у Богу од малих ногу, јер је рођен у породици која је само и изнад свега прво Бога знала, па онда све друго. Све је друго у њиховој породици, чини ми се, а Бог на првом мјесту и живот по Богу. Зато је наш брат Момчило био као онај богати клас, који је од рода био прегет и често се није могао видјети од оних штурих који су га надвисивали. Али му то није сметало да буде постојан као на стражи војник, да остане вјеран у Христу, и да са свима, сваки створењем на овом свијету подјели љубав, да са љубављу и чашћу својом све нас чини већим од себе. Дакле како је потекао тако је, хвалим Бога и скончао. Код њега није било промјена нити измјена. За њега је Христос био пут, живот и сада васкрсење, али и нада у вјечност, бесмртност и сву љепоту коју је Бог припремио онима који Га љубе и његов закон испуњавају. зато је војевао и као прави војник Христов имао много искушења. Али данас заједно са Св. Павлом може да каже: „Добар рат ратовах, трку сврших, али изнад свега вјеру очувах“. Јер онај који вјерује има много искушења и вјеруем да је он имао. Јер није забадава у Светом Писму речено, када је Господ послао свете апостоле да проповједају ријеч Божију, овим ријечима им се обратио: „Ево вас шаљем као овце међу вукове, много ћете невоља имати, али не бојте се, ја сам с вама у све дане до скончања вијека“.

Тако је наш брат Момчило често због вјере био и презиран и омаловажаван, и ја знам неке моменте, али је он као и његова мајка и

отац, сматрао све за трице да би само своје Богу угодни и Њему увијек био у милости. То је био човјек наше средине који је својим животом оличавао и испуњавао Свето Јеванђеље и који је све нас могао да упозори и да каже: „Угледајте се ви на

мене, као што се ја угледах на Христа“. Знам добро, јер сам га познавао 32 године, и како сам га приви пут видио таквог сам га стално сретао, и зато ми је бивао све милији и дражи, јер каже Свето Писмо: „Оно су браћа моја и сестре који творе вољу Оца небеског“. Говорим онако како заиста осјећам, а знам да и ви знате да је Момчило био пријатељ свију и свакога, од непријатеља је градио пријатеље, а пријатеље учвршћивао и никада није изневјерио. На њега смо се са вјером могли ослонити као сами у себе. Ту на овоме бријегу гдје је кућа његова првобитно била, долазио сам као да идем у светишће, јер сам знао да ћу бити са љубављу дочекан и бити чашћен, како се чисти чашћу Христовом. Зато сам брата Момчила као и још неколико људи овдје увијек стављао испред себе. Ето, таквога човјека данас испраћамо између нас. Зато нека је његовој породици и околини на част што смо га имали и што ћемо сада имати пред Богом молитвеника за све нас. „Бог наш није Бог мртвих него живих“, зато ће и Момчило наставити живот у вјечности Божијој, а остаће да живи у молитвама и успоменама нашим. Бог је милостив следбеницима својим, а нарочито у овом времену, још више ће разсвјетлити љепоту душе његове и од гријеха очистити. Ја Бога молим у овом моменту растанка, да Бог њему прихвати љепоту рајску коју је у Јеванђељу обећао онима који га љубе и закон Његов испуњавају.

Породици желим да кажем да наставе свети ход кроз живот, путем свога супруга, родитеља, дједа и пријатеља, да наставе истим оним поштењем и љубављу, истом чврстином вјере, правде и честитости.

Бог да упокоји са светима покојног Момчила и подари царство небеско.

АМИН!

Пројојереј-
сѣаврофор
Новица Јањић

СЈЕЋАЊЕ

+ ПЕТАР ЕРИЋ
06.12.1999. - 2000. г.

С љубављу те се у својим молитвама увијек сјећају твоји најмилији.

УВЕК СИ ВОЉЕН

*Био си вољен ањеле мали,
сунце си био у мојим очима,
био си радост у дому своме,
био си љубав срцу моме.*

*Радост си био браћи и татаи,
игралка својој секи малој,
баки си био разбибрижа
и драго унуче у крилу сѣаром.*

*Ањеле мали и сад си радост
у срцима нашим за сва времена,
чуваће те породица твоја
љубави наша у души ушћољена.*

*Никада чедо без тебе нисмо,
јер си ти у срцима нашим,
заувјек ћеш тамо останаи
због тог је нама бол лакши.*

*Заволе те Господ више од нас,
узе те прерано ањеле мали,
а нама даде искушење
и ишћање да не би у грех иали.*

*Хвала Ти Господе на помоћи Твојој,
јер сами не би могли ово,
без Твоје помоћи издржати
и ово искушење поднјети.*

З.Е.

СЈЕЋАЊЕ

САХРАНА + РАДМИЛЕ ПРИБИЛОВИЋ РОЂ. ВАСИЉЕВИЋ

Позвао је Господ изненада слушкињу своју Радмилу. Тихо и брзо док је обављала редовне послове, бринући се о кући својој и имању како је свакодневно цијели живот чинила. Радмила је била вриједница и кућеница. Па ако је живот спочетка и поштедно, касније је вриједно и тешко радећи све надокнадила. Рођена је 1936. године у селу Првњу, општина Чајниче, као пето дијете у домаћина Милорада и мајке Зорке. Милош је, како су га сви звали и тако познавали, био домаћин на далеко чувен и признат. Строгоћи се научио обављајући часно дужност жандарма у Краљевини Југославији. Но, имао је и урођени осјећај за дисциплину и правду. Истанчан осјећај за процјену ситуације који му је Бог подарио, многима је уносио страх у кости. Ту строгоћу и дисциплину блажила је добра и честита душа Зоркина. Блажила је Зорка громове и олује и својим чистим срцем, благошћу и мудрошћу задобијала пријатеље и симпатије и себи и Милошу. Овога пута овдје нећу помињати о њима ништа више, навешћу дјецу како су се рађала:

- Савета рођ. 1923. + 1990. године
- Драгомир рођ. 1926. + 1964. г.
- Јефимија рођ. 1928. +
- Радомиро рођ. 1930. жив
- Радмила рођ. 1936. + 2000. г.
- Иконија рођ. 1938. + 1943. г.
- Седмо дијете рођено мртво јер је Зорку ударио лед па је имала побачај.
- Момир рођ. 1940. + 1943. године

Некако с прољећа умиру наши сродници. 1980. године умрла је покојна бака Зорка осмога маја, одмах после Крсне славе Светога Ђорђа. Покојна Савета умрла је на своју дјевојачку славу 6. маја 1990. године, а Радмила ево пред Славу дјевојачку 17. априла 2000. године умрије, а сахранисмо је 18. априла. Рађала се деца и умирала. Бог дао, Бог узео нека је благословено име Господње. Понављала се имена у породици да остане спомен и подсјећање. Умирале јој сестре и браћа. Радмила

се дружила и дјелила младост са родicom Маром, са Цаном, са... Старост посветила СЛУЖЕЊУ БЛИЖЊИМА. Свраћала и гостила. Дочекивала и испраћала. Упућивала и трпила. Трпила као Зорка што је знала трпјети, ником да се не пожали. Боже колико снаге човеку однесе само један једини трен, један једини дан.

Шта Христос каже за све нас: да ћемо да живимо као привремени путници, да умremo и да одемо Богу на истину.

Прошјореј Момир
Васиљевић

Смрт и гроб су неизбежни за сваког човека. Они се понављају пред нама свакодневно, и дају нам велику поуку о вредности земаљског живота и животињих блага. Смрт изједначаје све људе, богаће и сиромашине, знајне и незнајне, учене и просије. Сви су пред смрћу једнаки. Мртвачки сандук и гроб све изједначају. Ма какве успехе да постигне човек на земљи, ма колико богајство да стекне, све ће њо на земљи и остати, а добиће само мртвачки сандук и гроб. Са нама после смрти остаће само наша чиста или нечиста савест, добра или зла дела наша. У шта ће се човек претворити у гробу сирасно је и помислити! Трулеж, смрад и уништење. То је неизбежни удео наш после смрти. А ми се жордимо на земљи, преуносимо се, заборављајући да ће мртвачки сандук и гроб претворити нас у трулеж и прах.

Поучимо се дакле над гробовима наших ближњих и схватимо наш хришћански живот земаљски као средство за стицање вечног живота. Научимо се да земаљским благом покажемо љубав и добро према ближњима, а нарочито према несрећним и сиромашним. А шиме угађамо Богу, који нам за то обећава награду на дан Спирасног Суда.

Св. Григорије
Богослов

Приложници Дабра

1. Јечменица Нада

за њокој душа родитеља Рада и
Маре Новаковић
прилаже 10 ДМ

2. Мира Васиљевић са Сокоца

за њокој душе оца Момчила
Комленовића
прилаже 50 КМ

3. Миле Прибиловић из Чајнича

за њокој душе Радмиле
Прибиловић
прилаже 50 КМ

4. Драго Ерић из Сокоца

за њокој душе сина Пејтра
прилаже 50 КМ

СЈЕЋАЊЕ

+
Раде Новаковић
из Мокронога
1912-1977. год.

+
Мара Новаковић
из Мокронога
1913-1997. год.

синови и
кћерка

На насловној страни:

ХРАМ РОЂЕЊА ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ У ЗЕНИЦИ ИЗ 1885.г.

ФОТО - ПРИЧА

САВИНДАН У МАНАСТИРУ ДОБРУНУ 2001.

У препуном храму манастира Успења Пресвете Богородице, након св. литургије најмлађи су извели пригодан програм.

Домаћин овогодишње славе били су Славиша и Снежана Ташић из Босанске Јагодине.

За идућу годину дјело холача и славу су преузели Милисав-Мишо и Славица Шивашић, који ће бити домаћини за Савиндан 2002. год.

С.Ј.Г.

Вишеградом кружи неколико необичних прича са сахране козачког атамана и преноса његових посмртних остатака у далеки Волгодонск.

Земља га није хтела, тог 11. фебруара 1993. Ковчег је у раку легао тек у четвртом покушају...

- Пред нама се одвијало чудо, све је било занијемало - прича Гордан Крсмановић. Након сваког покушаја, рака је наново премјеравана и поправљана, али узалуд. Земља је три пута одбила да га прими...

О другом чуду сам већ начула од Јашкина. Кад је ковчег, на четрдесетници припреман за пут у Волгодонск, Борис је кроз стакло загледао лице свог покојног атамана. „Није се променио, само му је мало порасла брада!“

Гордан зна још детаља, јер је управо он чистио све да Јелени Котовој олакша окаснело прво виђење покојног супруга.

- Очекивао сам задах и трагове распадања, али кад је ковчег отворен, уочио сам да је Генадиј исти као на дан сахране! Чистио сам га алкохолом и пажљиво загледао: једино су му, сасвим мало, биле усахле очи. Чак је по челу имао оне исте грашке воде, капљице са којима је сахрањен, настале од топлог даха приликом цјеливања...

Не дао Бог ниједној жени на свету да за смрт свог мужа сазна онако како је сазнала Јелена Котова: напосто, једног дана се на руској телевизији појављује бела гробна плоча са првим крстом и именом Генадија Петровича Ко-

това! Вишеградско војничко гробље... Како то?! Њен муж је у Београду - тамо предаје историју и руски језик.

Предаваће, пошто скупа са браћом Србима доврши њихову борбу! Биће професор историје у Вишеграду, има диплому из Ростова. Довешће из Волгодонска жену и троје деце: Јелену, Генадија и Сашу. Тако је планирао.

Козаци, каже ми Борис, нису говорили својим женама куда иду.

Рећи ће им други пут, кад поново, након предаха у Русији, крену у Републику Српску. Међутим, атамман није имао предаха. Он није знао да га неће имати, али је нешто у њему знало. Пред полазак у Вишеград, једини пут у животу, на растанку са својом женом, вратио јој је кључ од куће. Куда год је полазио, на краће или дуже време, увек је са собом носио кључ, а овог пута се повратио, још једном пољубио, и спустио јој кључ на длан.

(Мирјана Булајковић)

ДАБАР

Билтен излази тромесечно

**С БЛАГОСЛОВОМ МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ НИКОЛАЈА**

Главни и одговорни уредник:
свиђел Калистијан (Бобушић)

Технички уредник:
свиђел Јован (Гардовић)

Секретар:
иријојереј Момир Васиљевић

Редакција:
иријојереј Бојдан Станишић,
иријојереј Рајко Цојековић,
иријојереј Милоша Видаковић,
иријојереј Ранко М. Валинац,
јеромонах Михаило (Боровић),
Злашко Бојдановић

Фотографије:
Саша Савовић, Младен Томић

Сарадници:
иријојереј Обрад Тасић,
Теодора Пајић, Рајко Боловић,
Ненад Стојић, Марица Бузачић,
Мирко Којлаја, Радоје Тасић,
Милош М. Мочев

Уређиваштво
и администрација:
**МАНАСТИР УСПЕЊА
ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ
Добрун, Република Српска**

Адреса редакције:
Манастир Добрун, 73247 Добрун, РС;
Манастир Добрун, 31243 Мокра Гора, ЈУ

Телефони:
(+387) (0)58 612-603, 612-747

Рукописи и фотографије се не враћају

Тираж:
2000 примерака

Штампа:
„Мићо Соколовић“ Рођаица

Припрема штампе:
Издавачка кућа „ДАБАР“

Решењем Министарства информација
Републике Српске, број 01-280/96 од
12.7.1996. године, Билтен Манастира
Успења Пресвете Богородице
у Добруну под називом „Дабар“ је
ушесан у Регистар јавних гласила
под редним бројем 152.